

Praktičan vodič o najboljem interesu djeteta u sklopu međunarodne zaštite

Praktičan vodič o najboljem interesu djeteta u sklopu međunarodne zaštite

Ožujak 2026.

Europski potporni ured za azil (EASO) preimenovan je 19. siječnja 2022. u Agenciju Europske unije za azil (EUAA). Sva upućivanja na EASO, njegove proizvode i tijela tumači se kao upućivanja na EUAA.

Rukopis je dovršen u veljači 2026.

Drugo izdanje

Ni Agencija Europske unije za azil (EUAA) ni osobe koje djeluju u njezino ime ne odgovaraju za korištenje podataka iz ove publikacije.

Luksemburg: Ured za publikacije Europske unije, 2026.

Print ISBN 978-92-9418-731-4 doi:10.2847/5977071 BZ-01-26-026-HR-C
PDF ISBN 978-92-9418-730-7 doi:10.2847/0006039 BZ-01-26-026-HR-N

© Agencija Europske unije za azil (EUAA), 2026.

Reproduciranje je dopušteno pod uvjetom da se navede izvor.

Za svako korištenje ili reprodukciju elemenata koji nisu u vlasništvu EUAA-a dopuštenje će možda trebati tražiti izravno od odgovarajućih nositelja prava. EUAA nije nositelj autorskih prava za elemente u nastavku:

- Fotografija na naslovnici: #1236374223, ©Adobe Stock, 2026.
- Stranica 23.: ikone © EUAA

O vodiču

Zašto je izdan ovaj vodič? Misija je Agencije Europske unije za azil (EUAA) olakšati i podržati aktivnosti država članica EU-a i zemalja pridruženih šengenskom području (zemlje EU+ ⁽¹⁾) u provedbi zajedničkog europskog sustava azila (CEAS). U skladu sa svojim općim ciljem promicanja ispravne i učinkovite provedbe CEAS-a i omogućavanja konvergencije, EUAA razvija zajedničke operativne standarde i pokazatelje, smjernice i praktične alate.

Kako je vodič pripremljen? Ovaj vodič pripremili su EUAA-ovi stručnjaci uz vrijedan doprinos Europske komisije, Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA), Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) i UNICEF-a ⁽²⁾. Praktičan vodič pripremila je Agencija Europske unije za azil (EUAA) s radnom skupinom stručnjaka sa savjetodavnom ulogom iz danske službe za useljenje (Helle Andersen, posebni savjetnik), organizacije SolidarityNow (Domniki Georgopoulou, voditelj razvoja programa), METAdrasi (Eudokia Efcharis Grillaki, viša stručnjakinja za zaštitu djece), Nidos (Kaat Hogendoorn, pravna savjetnica), Međunarodne organizacije za migracije – IOM (Stylianos (Stelios) Arvanitidis, viši stručni suradnik za zaštitu djece) i organizacije Save the Children (Federica Toscano, viša savjetnica za zastupanje, organizacija Children on the move). Prije dovršetka vodiča savjetovanje o njemu provedeno je sa svim zemljama EU+ putem EUAA-ove mreže stručnjaka za ranjivost. Upravni odbor EUAA-a usvojio je vodič u ožujku 2026.

Kome je vodič namijenjen? Ovaj je vodič prvenstveno namijenjen službenicima za prihvata, službenicima za upravljanje azilom i migracijom, službenicima za predmet, voditeljima intervjua, skrbnicima, donositeljima odluka i stručnjacima koji rade u službama za zaštitu djece ili pružaju podršku tijelima za azil. Važan je za oblikovatelje politika u nacionalnim tijelima odlučivanja nadležnima za procjenu i obradu zahtjeva za azil. Osim toga, vodič predstavlja vrijedan resurs za službenike za provjeru kvalitete, pravne savjetnike, drugostupajnska tijela i druge stručnjake uključene u zaštitu djece i njihovo pravno zastupanje u postupcima međunarodne zaštite u Europskoj uniji.

Kako se koristiti ovim vodičem? Ovaj vodič sadrži praktične i detaljne smjernice za integraciju najboljeg interesa djeteta u postupke azila i načine prihvata. U njemu se navode ključni pravni okviri, postupovna jamstva i operativna razmatranja kako bi se osiguralo donošenje odluka koje se temelje na pravima i prilagođene su djeci.

Ovaj se vodič može upotrebljavati zajedno s [obrascem za procjenu najboljeg interesa](#), koji predstavlja dodatni alat za procjenu i zaštitu najboljeg interesa djeteta u kontekstu azila i prihvata. Prilozi uključuju dodatne referentne materijale za podršku nadležnim tijelima u provedbi konzistentnih i učinkovitih mjera zaštite djece.

⁽¹⁾ 27 država članica EU-a te Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska

⁽²⁾ Vodič ne odražava nužno stavove UNHCR-a i UNICEF-a.

Na koji je način ovaj vodič povezan s nacionalnim zakonodavstvom

i praksom? U ovom praktičnom vodiču navedene su opće smjernice te ga se može upotrebljavati kao referentan dokument ili podlogu za ažuriranje ili unaprjeđenje posebnih standardnih operativnih postupaka razvijenih za djecu na nacionalnoj razini. Vodič predstavlja smjernice koje nisu pravno obvezujuće.

Kako je ovaj vodič povezan s drugim EUAA-ovim alatima EUAA-ov *Praktičan vodič o najboljem interesu djeteta u sklopu međunarodne zaštite* treba primjenjivati zajedno s drugim dostupnim praktičnim vodičima i alatima. Svi EUAA-ovi praktični alati javno su dostupni na EUAA-ovom mrežnom mjestu: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

Izjava o odricanju od odgovornosti

Vodič se izdaje ne dovodeći u pitanje načelo da samo Sud Europske unije može dati mjerodavno tumačenje prava EU-a.

Nakon početnog razdoblja provedbe pakta, ovaj dokument će, prema potrebi, trebati ažurirati.

Sadržaj

Popis pokrata	6
1. Uvod	8
1.1. Terminologija.....	9
2. Koncept najboljeg interesa djeteta	12
2.1. Pakt i primjena najboljeg interesa djeteta	14
2.1.1. Procjena najboljeg interesa.....	18
2.1.2. Multidisciplinarni pristup i integrirani sustav zaštite djece	23
3. Najbolji interes djeteta tijekom dubinske provjere.....	29
3.1. Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom dubinske provjere	31
4. Najbolji interes djeteta u postupku azila.....	34
4.1. Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom postupka azila	35
4.1.1. Izražavanje namjere za podnošenje zahtjeva	35
4.1.2. Registracija i podnošenje zahtjeva za azil.....	36
4.1.3. Osobni intervju i razmatranje zahtjeva	42
4.1.4. Žalba protiv negativne odluke	46
5. Najbolji interes djeteta pri upravljanju azilom i migracijom	51
5.1. Zajednički okvir za upravljanje migracijom	51
5.2. Jasna pravila za utvrđivanje odgovorne države članice.....	51
5.3. Relevantna postupovna jamstva u Uredbi o upravljanju azilom i migracijama.....	55
5.3.1. Svrha procjene najboljeg interesa u kontekstu Uredbe o upravljanju azilom i migracijama	57
6. Najbolji interes djeteta u prihvatu.....	62
6.1. Pojam najboljeg interesa djeteta u Direktivi o uvjetima prihvata (2024.).....	62
6.2. Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom prihvata	63
6.2.1. Smještaj, zdravlje i obrazovanje	65
6.3. Treba osigurati dodatna postupovna jamstva za djecu bez pratnje u prihvatnim objektima.....	66
6.4. Zadržavanje i alternative zadržavanju	70
Prilozi.....	74
Prilog I.: Osobni intervju djeteta koje traži azil	74
Prilog II.: Postupovna jamstva i odgovornost.....	76
Prilog III.: Pristup procjeni dobi koji se temelji na najboljem interesu djeteta.....	80
Prilog IV.: Primjeri prilagođene podrške djeci u prihvatu u kontekstu njihova najboljeg interesa	82
Prilog V.: Obrazac za procjenu najboljeg interesa	84

Popis pokrata

Pokrata	Definicija
BIA	procjena najboljeg interesa
BIC	najbolji interes djeteta
CEAS	zajednički europski sustav azila
COI	informacije o zemlji podrijetla
CRC	Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta
Dijete bez pratnje	Pojam „dijete bez pratnje” primjenjuje se kao sinonim pojma „maloljetnik bez pratnje” i označava dijete/maloljetnika koji uđe u zemlju EU+ bez odrasle osobe odgovorne za njega na temelju prava ili prakse dotične države, i to sve dok se ta odrasla osoba o njemu doista ne počne brinuti. Pojam obuhvaća i dijete/maloljetnika koji je ostao bez pratnje nakon što je ušao u zemlju EU+ ⁽³⁾ . Obuhvaća i djecu odvojenu od roditelja odnosno djecu u pratnji rođaka ili drugih odraslih članova obitelji koji nisu njihovi roditelji ili zakonski skrbnici.
Direktiva o uvjetima prihvata (2024.)	Direktiva o uvjetima prihvata – Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvata tražitelja međunarodne zaštite
Države članice	države članice EU-a
EU	Europska unija
EUAA	Agencija Europske unije za azil
Konvencija o izbjeglicama	Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. i njezin Protokol iz 1967. (na koje se u zakonodavstvu EU-a o azilu i presudama Suda EU-a upućuje pod nazivom Ženevska konvencija)
Povelja EU-a	Povelja Europske unije o temeljnim pravima
UNHCR	visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice

⁽³⁾ Članak 3. stavak 7. Uredbe o postupku azila i članak 3. stavak 11. Uredbe o kvalifikaciji

Pokrata	Definicija
Uredba o kvalifikaciji	Uredba o kvalifikaciji — Uredba (EU) 2024/1347 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status za izbjeglice ili za osobe koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu i za sadržaj odobrene zaštite, o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća.
Uredba o postupku azila	Uredba o postupku azila – Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU
Uredba o upravljanju azilom i migracijama	Uredba o upravljanju azilom i migracijama – Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013
Zemlje EU+	države članice EU-a te Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska

1. Uvod

Djeca, uključujući onu koja dolaze bez roditelja ili uobičajenog skrbnika, dio su populacije koja dolazi u Europu tražeći međunarodnu zaštitu. Okolnosti, potrebe i težnje te djece uvelike se razlikuju. Osiguranje da ih se dobro razumije i da se njihov predmet pravilno obradi ključno je za funkcioniranje pravednog i učinkovitog sustava azila.

Na razini EU-a člankom 3. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) utvrđen je cilj Unije da **promiče zaštitu prava djeteta** ⁽⁴⁾. Taj se opći cilj zatim dodatno opisuje u podzakonskim aktima, kao što je Komunikacija Komisije iz 2017. o zaštiti djece migranata ⁽⁵⁾ u kojoj se ističe najbolji interes djeteta. Nadalje, 2024. Komisija je predstavila „Preporuke o razvoju i jačanju integriranih sustava zaštite djece u najboljem interesu djeteta” ⁽⁶⁾, koje se također mogu smatrati relevantnima za provedbu pakta.

U nekoliko direktiva i uredbi EU-a, uključujući one iz **pakta o migracijama i azilu** ⁽⁷⁾, naglašavaju se sigurnost i zaštita djece te je prioritet država članica osigurati poštovanje načela najboljeg interesa djeteta.

U lipnju 2022. Vijeće Europske unije donijelo je **zaključak o pravima djeteta** ⁽⁸⁾, pri čemu je posebnu pozornost usmjerilo na **zaštitu prava djece u kriznim** ili izvanrednim situacijama, te je pozvalo države članice da poboljšaju zaštitu takve djece.

Europska unija dodatno je ojačala svoj okvir za djecu migrante nizom komplementarnih zakona, politika i inicijativa, uključujući revidiranu Direktivu o suzbijanju trgovine ljudima ⁽⁹⁾ usvojenu u svibnju 2024., kao i šire politike EU-a usmjerene na poboljšanje dobrobiti djece i jačanje koordinacije među sustavima zaštite.

Osim neposredne zaštite i postupovnih jamstava, zakonodavstvo EU-a sve više prepoznaje važnost osiguranja kontinuiteta podrške za djecu tijekom postupka azila i nakon njega, što uključuje njihovo lakše uključivanje u društvo i dugoročnu integraciju, u skladu s najboljim interesom djeteta.

U tom je kontekstu važnost mjera za integraciju izričito naglašena u uvodnoj izjavi 52. Direktive o uvjetima prihvata (RCD (2024) ⁽¹⁰⁾), dok se u Akcijskom planu za integraciju

⁽⁴⁾ Konsolidirana verzija Ugovora o Europskoj uniji, Službeni list C 326/17, 26. listopada 2012., članak 3., <https://link.europa.eu/xgcjkM>

⁽⁵⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću: Zaštita djece migranata, COM/2017/0211 final od 12. travnja 2017., <https://link.europa.eu/HD7bdY>

⁽⁶⁾ Preporuka Komisije (EU) 2024/1238 o razvoju i jačanju integriranih sustava za zaštitu djece u najboljem interesu djeteta – Posebne mjere za zaštitu djece migranata, odjeljci 55. – 58., <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj>

⁽⁷⁾ Europska komisija: Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove, „Pakt o migracijama i azilu”, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en

⁽⁸⁾ Vidjeti priopćenje za medije Vijeća EU-a od 9. lipnja 2022.: „Vijeće donosi zaključak o pravima djeteta”, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/09/council-adopts-conclusions-rights-child/>

⁽⁹⁾ Direktiva (EU) 2024/1712 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava, <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj>

⁽¹⁰⁾ Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvrat tražitelja međunarodne zaštite (SL L, 2024/1346, 22.5.2024.) <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>

i uključivanje (2021. – 2027.)⁽¹¹⁾ dodatno predlažu konkretne mjere za podršku u svladavanju izazova povezanih s integracijom.

Ti naponi zajedno ukazuju na potrebu daljnjeg jačanja **sustava zaštite djece** kroz sustav **integriranog vođenja predmeta** te bolje **suradnje i koordinacije** među različitim subjektima, kako bi se osigurala zaštita i sigurnost sve djece unutar Unije.

Na kraju, nekoliko međusobno povezanih zakonodavnih elemenata u **paktu o migracijama i azilu**, koji stupa na snagu u lipnju 2026., utvrđuju sveobuhvatna pravila za upravljanje migracijom i uspostavu zajedničkog europskog sustava azila, s ciljem osiguranja pravednog i učinkovitijeg upravljanja migracijom⁽¹²⁾.

1.1. Terminologija

U zakonodavstvu EU-a o azilu i migraciji upotrebljavaju se pojmovi „**dijete**” i „**maloljetnik**” za osobe **mlađe od 18 godina**. Međutim, u ovom se vodiču prednost daje izrazu „dijete”, u skladu s načelom međunarodnog prava o najboljem interesu djeteta, koje proizlazi iz Konvencije o pravima djeteta Ujedinjenih naroda⁽¹³⁾.

Iako djeca koja traže azil mogu dolaziti sa skrbnicima, kada se za njih upotrebljava pojam **dijete s prатnjom**, djeca mogu dolaziti i sama. Pojam **dijete bez prатnje** označava maloljetnika koji dolazi na teritorij države članice i nije u prатnji odrasle osobe koja je za njega odgovorna prema pravu ili praksi dotične države članice, i to sve dok takav maloljetnik nije pod stvarnom skrbi takve odrasle osobe, uključujući maloljetnika koji je ostao bez prатnje nakon ulaska na teritorij države članice⁽¹⁴⁾. U okviru pravne stečevine EU-a u području azila, **razdvojena djeca** svrstavaju se u kategoriju djece bez prатnje.

Budući da se odnosi na **članove obitelji**, pakt je usmjeren na pravne instrumente za užu obitelj, kao što su supružnik ili nevjenčani partner (u skladu s pravom ili praksom države članice) te maloljetna ili odrasla uzdržavana djeca parova⁽¹⁵⁾. Za djecu bez prатnje države članice moraju poduzeti odgovarajuće mjere za utvrđivanje članova obitelji, braće i sestara ili rođaka na teritoriju država članica, istodobno štiteći najbolji interes djeteta⁽¹⁶⁾.

⁽¹¹⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027., COM/2020/758 final od 24. studenog 2020. <https://link.europa.eu/j4RGjh>

⁽¹²⁾ Europska komisija: Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove, „Pitanja i odgovori o paktu o migracijama i azilu”, <https://link.europa.eu/ntqVbf>

⁽¹³⁾ Opća skupština UN-a, *Konvencija o pravima djeteta*, Ujedinjeni narodi, Zbornik ugovora, sv. 1577, str. 3, 20. studenog 1989., <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1989/en/18815>

⁽¹⁴⁾ Članak 2. stavak 11. Uredbe (EU) 2024/1356 (Uredba o dubinskoj provjeri), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>; članak 3. stavak 7. Uredbe (EU) 2024/1348 (Uredba o postupku azila), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>; članak 2. stavak 11. Uredbe (EU) 2024/1351 (Uredba o upravljanju azilom i migracijama), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>; članak 2. stavak 5. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁵⁾ Za više pojedinosti vidjeti i uvodnu izjavu 9. Direktive 2003/86/EZ o pravu na spajanje obitelji, <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/86/oj>; članak 2. stavak 8. točke (a), (b), (c) i (d) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama; članak 2. stavak 3. točke (a) i (b) Direktive o uvjetima prihvata (2024)

⁽¹⁶⁾ Članci 23. i 25. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

Odbor UN-a za prava djeteta smatra da obitelj može uključivati biološke roditelje, posvojitelje ili udomitelje, braću i sestre odnosno supružnika, ako ih ima, te članove šire obitelji ili zajednice ⁽¹⁷⁾.

U ovom vodiču pojam **obitelj** odnosi se na **biološke roditelje, bliske rođake s roditeljskim odgovornostima** ili **osobe kojima je zakonski povjerena** skrb o djetetu (npr. posvojitelje) ⁽¹⁸⁾. Za djecu bez pratnje, to obuhvaća njihove roditelje, braću i sestre ili druge rođake ⁽¹⁹⁾.

Svako dijete bez pratnje ima pravo na **skrbnika** ⁽²⁰⁾ ili **zastupnika** ⁽²¹⁾. Pojmovi „zastupnik” i „skrbnik” u zakonodavnom okviru upotrebljavaju se naizmjenično za **kvalificiranog neovisnog pojedinca** odgovornog za zastupanje djeteta i djelovanje u njegovo ime kako bi se zaštitili njegov najbolji interes i opća dobrobit. Radi dosljednosti u cijelom vodiču upotrebljava se pojam „skrbnik”. Kada se spominje privremeno imenovanje ⁽²²⁾, umjesto toga upotrebljava se pojam „prikladna osoba kao privremeni zastupnik”.

Imenovanje takvog kvalificiranog neovisnog pojedinca ključno je za osiguranje opće zaštite djeteta. **Sustavom zaštite djece** poduzimaju se odgovarajuće mjere i oblikuje strategije kojima se **sprječava negativne posljedice** za djecu kada je to primjenjivo, te omogućuje pravovremen **odgovor usmjeren na djecu na temelju potreba** djece u izazovnoj situaciji i/ili koja su proživjela zanemarivanje, iskorištavanje i/ili nasilje. Mehanizmi za sprječavanje i odgovor integrirani su u postupak vođenja predmeta.

Osoblje za zaštitu djece stručnjaci su koji rade za nadležno tijelo ili drugu ustanovu i izravno surađuju s djetetom, članovima njegove obitelji i skrbnicima kako bi se osigurao

⁽¹⁷⁾ Odbor UN-a za prava djeteta, *Opći komentar br. 6 (2005.) – Postupanje s djecom bez pratnje ili razdvojenom djecom koja se nalaze izvan svoje zemlje podrijetla*, 2005., CRC/GC/2005/6, <https://digitallibrary.un.org/record/566055?v=pdf>

⁽¹⁸⁾ Za više pojedinosti i informacija vidjeti i uvodnu izjavu 9. Direktive 2003/86/EZ, vidjeti fusnotu 15; članak 2. stavak 8. točke (a), (b), (c) i (d) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama; članak 2. stavak 3. točke (a) i (b) Direktive o uvjetima prihvata (EU)

⁽¹⁹⁾ Vidjeti i članke 2., 23. i 25. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽²⁰⁾ U skladu s člankom 3. stavkom 18. Uredbe o kvalifikaciji: „skrbnik” označava fizičku osobu ili organizaciju, uključujući javno tijelo, koju su nadležna tijela odredila da djetetu bez pratnje pomaže, da ga zastupa i da djeluje u njegovo ime, kako bi se osiguralo da dijete bez pratnje može ostvariti prava i ispunjavati obveze iz ove Uredbe, uz istovremenu zaštitu njegova najboljeg interesa i opće dobrobiti.

⁽²¹⁾ Pojam „zastupnik” upotrebljava se u Uredbi o uvjetima prihvata (2024.), Uredbi o postupku azila, Uredbi o upravljanju azilom i migracijama, Uredbi o dubinskoj provjeri i Uredbi o Eurodacu III. U uvodnoj izjavi 25. Uredbe o dubinskoj provjeri utvrđuje se sljedeće: „Trebalo imenovati zastupnika koji će zastupati maloljetnika bez pratnje i pomagati mu tijekom dubinske provjere ili, ako zastupnik nije imenovan, osobu osposobljenu za zaštitu najboljeg interesa i opće dobrobiti maloljetnika.” U članku 13. Uredbe o dubinskoj provjeri dodatno se utvrđuje sljedeće: „Zastupnik mora imati potrebne vještine i stručnost, uključujući u pogledu postupanja s maloljetnicima i njihovih posebnih potreba.” Slično se navodi u članku 23. Uredbe o postupku azila i članku 2. stavku 13. Direktive o uvjetima prihvata (2024.): „zastupnik” je fizička osoba ili organizacija, uključujući tijelo javne vlasti, s potrebnim vještinama i stručnošću, uključujući one koje se odnose na postupanje s djecom i njihove posebne potrebe, koju su imenovala nadležna tijela da zastupa dijete bez pratnje, pomaže mu i djeluje u njegovo ime, ovisno o slučaju, kako bi se zaštitili najbolji interes i opća dobrobit tog djeteta bez pratnje. U skladu s člankom 2. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama „zastupnik” je osoba ili organizacija koju su nadležna tijela imenovala da djetetu bez pratnje pomaže i da ga zastupa u postupcima predviđenima u toj Uredbi, s ciljem osiguranja najboljeg interesa djeteta i prema potrebi poduzimanja pravnih koraka za dijete. Pojam „skrbnik” upotrebljava se u kontekstu Uredbe o kvalifikaciji. U skladu s odgovarajućim definicijama imat će istu ulogu, ali različite zadatke. Međutim, kako bi se osigurao kontinuitet zastupanja djece bez pratnje, skrbnik u kontekstu Uredbe o kvalifikaciji može biti ista osoba kao i zastupnik imenovan u kontekstu Direktive o uvjetima prihvata (2024.) i Uredbe o postupku azila.

⁽²²⁾ Članak 13. stavak 3. Uredbe o dubinskoj provjeri

najbolji interes djeteta. Uloga službenika za zaštitu djece je osigurati da se potrebe djeteta pravovremeno procijene te ispune na način usmjeren na dijete i utemeljen na pravima kako bi se osigurala cjelokupna zaštita i sigurnost djeteta te maksimalno spriječili i minimizirali rizici.

Ovisno o nacionalnom kontekstu službenici za zaštitu djece mogu biti povezani s posebnom upravom za zaštitu djece, maloljetničkim sudom, uredom za socijalnu skrb ili drugim relevantnim upravnim tijelom zaduženim za zaštitu prava djece.

Drugi službenici u kontaktu s djecom, kao što je osoblje za zaštitu u zajednici i osobe odgovorne za registraciju ili utvrđivanje statusa izbjeglica, također trebaju osposobljeni za osiguranje najboljeg interesa djeteta.

Iako se načelo najboljeg interesa djeteta primjenjuje tijekom cijelog postupka azila i prihvata, **procjena najboljeg interesa** odnosi se na postupak u kojem se utvrđuju, procjenjuju, ocjenjuju i uravnotežuju svi relevantni elementi kako bi se nadležnim tijelima pomoglo u donošenju odluke o konkretnom predmetu koji se odnosi na pojedinačno dijete ili, prema potrebi, skupinu djece. Procjenu najboljeg interesa provode donositelj odluke i njegovo osoblje u multidisciplinarnom timu, kad god nadležna tijela donesu odluku koja može utjecati na prava, dobrobit ili razvoj djeteta, među ostalim u ključnim fazama postupka ili prihvata, te je u tome potrebno sudjelovanje djeteta i skrbnika ⁽²³⁾.

Načelo najboljeg interesa djeteta, zajedno s međusobno povezanim postupcima procjene najboljeg interesa i, kada je primjenjivo, utvrđivanjem najboljeg interesa, predstavlja okvir kojim se osigurava konzistentno donošenje odluka koje utječu na djecu kojoj je potrebna međunarodna zaštita u njihovu najboljem interesu. **Odluka o najboljem interesu djeteta** odnosi se na formalni postupak sa strogim postupovnim jamstvima za utvrđivanje najboljeg interesa djeteta u pogledu **osobito važnih odluka** (npr. preseljenja). U postupku je potrebno uzeti u obzir niz čimbenika, uključujući mišljenje djeteta i drugih relevantnih donositelja odluka te ishod procjene najboljeg interesa. Utvrđivanje najboljeg interesa, s obzirom na to da se odnosi na odluke o trajnim rješenjima za djecu bez pratnje i djecu razdvojenu od obitelji, nije obuhvaćeno ovim vodičem ⁽²⁴⁾.

⁽²³⁾ Odbor UN-a za prava djeteta, *Opći komentar br. 14 (2013.) o pravu djeteta da najbolji interes djeteta mora imati prednost (čl. 3., stavak 1.)*, 2013., CRC/C/GC/14, https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/gc/crc_c_gc_14_eng.pdf

⁽²⁴⁾ Vidjeti UNHCR-ove *Smjernice za utvrđivanje najboljeg interesa djeteta*, 2008., <https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/4566b16b2.pdf> Vidjeti također Odbor UN-a za prava djeteta, *Opći komentar br. 14 (2013.)*, vidjeti fusnotu 23 gore, gdje se navodi da „svrha utvrđivanja najboljeg interesa djeteta u ranjivom položaju ne bi trebala biti samo u vezi s punim ostvarenjem svih prava predviđenih Konvencijom, već i drugih normi ljudskih prava koje se odnose na te specifične situacije, kao što su one obuhvaćene Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom, Konvencijom o statusu izbjeglica, između ostalih” i da se „elementi suprotni pravima utvrđenima u Konvenciji ili koji bi imali učinak suprotan pravima iz Konvencije ne mogu smatrati valjanima pri procjeni onoga što je najbolje za dijete”.

2. Koncept najboljeg interesa djeteta

Prava djeteta zaštićena su međunarodnim pravom i **Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta** ⁽²⁵⁾. Kao potpisnice Konvencije o pravima djeteta, države članice moraju poštovati, štiti i osiguravati prava djece u skladu s Konvencijom za svako dijete, bez obzira na njegovo državljanstvo ili boravišni status.

Konvencija o pravima djeteta i Povelja Europske unije o temeljnim pravima (Povelja EU-a) ⁽²⁶⁾ zajedno utvrđuju niz temeljnih prava na koja sva djeca imaju pravo, čiji je glavni cilj osigurati njihovu zaštitu i dobrobit. Ta su prava od posebne važnosti u kontekstu azila, gdje djeca mogu biti izložena većim opasnostima i ranjivostima. Ključna prava uključuju prava opisana u nastavku.

Pravo na nediskriminaciju (članak 2. Konvencije o pravima djeteta i članak 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima)

Prema svakoj osobi treba se odnositi objektivno i njezin predmet razmotriti pojedinačno. Ključno je tijekom procjene dobi izbjegavati unaprijed stvorene ideje o određenim državama, etničkom podrijetlu ili spolu.

Pravo na identitet i državljanstvo (članci 1., 7. i 8. Konvencije o pravima djeteta)

Dob predstavlja element identiteta osobe jednako kao i njegovo ime, nacionalnost, državljanstvo i obiteljski status. Na osnovu dobi određuju se prava i obveze osobe, kao i obveze države prema toj osobi.

Pravo na slobodno izražavanje vlastitog mišljenja i pravo osobe da je se sasluša (članci 12. i 14. Konvencije o pravima djeteta i članci 24. i 41. Povelje Europske unije o temeljnim pravima)

Ovo je temeljno pravo s dalekosežnim učincima. Ono uključuje pravo djeteta da slobodno izrazi vlastito mišljenje i pravo da se njegovo mišljenje uzme u obzir te da mu se da odgovarajuća težina u skladu s njegovom dobi i zrelošću.

Pravo na obiteljski život (članak 9. i 10. Konvencije o pravima djeteta i članak 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima)

Tim se pravom osigurava da dijete može uživati u obiteljskom životu i da ga se ne odvaja od roditelja protiv njegove volje, osim u situacijama u kojima je razdvajanje potrebno radi najboljeg interesa djeteta te je potkrijepljeno potrebnim smjernicama na temelju procjene najboljeg interesa koja se provodi s nadležnim tijelima ili koju provode nadležna tijela.

⁽²⁵⁾ Opća skupština UN-a, *Konvencija o pravima djeteta*, Ujedinjeni narodi, Zbornik ugovora, sv. 1577, str. 3, 20. studenog 1989., <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1989/en/18815>

⁽²⁶⁾ Europska unija, *Povelja Europske unije o temeljnim pravima*, 26. listopada 2012., 2012/C 326/02, http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj

Osim tih specifičnih prava, načelo najboljeg interesa djeteta primjenjuje se horizontalno na sve aktivnosti, odluke i postupke koji utječu na djecu. U skladu s člankom 3. stavkom 1. Konvencije o pravima djeteta potpisnice se obvezuju osigurati da se **u svim postupcima koje se odnose na djecu** primjenjuje načelo **najboljeg interesa djeteta** kao **primarni cilj**, što je također istaknuto u **Povelji Europske unije o temeljnim pravima** u članku 24. te se pojašnjava da je to relevantno bez obzira na to poduzimaju li takve postupke javna tijela ili privatne ustanove. Konvencija o pravima djeteta i Povelja EU-a o temeljnim pravima primjenjuju se na svu djecu u EU-u, građane, djecu migrante i osobe koje traže azil u Europi.

Odbor za prava djeteta u svojem **Općem komentaru br. 14 (2013.)** ⁽²⁷⁾ u svojoj pravnoj analizi pojašnjava da je potrebno uzeti u obzir najbolji interes djeteta: **u svim aktivnostima**, što znači:

„...da u svim aktivnostima koje se odnose na djecu, najbolji interes djeteta mora imati prednost. Riječ „aktivnost” ne uključuje samo odluke, nego i sve korake, ponašanje, prijedloge, usluge, postupke i druge mjere...” ⁽²⁸⁾

Odbor također naglašava da se **nedjelovanje ili nepoduzimanje mjera također smatra „aktivnošću”** (npr. propust tijela za socijalnu skrb da osigura utvrđene potrebe).

Prema mišljenju Odbora izraz „koje se odnose na” potrebno je široko tumačiti te se stoga predlaže da takve aktivnosti uključuju postupke usmjerene na djecu (npr. povezane sa zdravljem, skrbi ili obrazovanjem), kao i aktivnosti koje uključuju djecu i druge skupine stanovništva (npr. povezane s okolišem, smještajem ili prijevozom) ⁽²⁹⁾.

Kako je utvrdio Odbor ⁽³⁰⁾, najbolji interes djeteta trostruki je koncept objašnjen u nastavku.

1. Materijalno pravo: Pravo djeteta da se njegov interes procijeni i da ima prednost kada se razmatraju različiti interesi, kako bi se donijela odluka o određenom pitanju, i jamstvo da će to pravo biti primijenjeno uvijek kada se donosi odluka o djetetu, određenoj skupini djece, skupini neimenovane djece ili djeci općenito.

2. Temeljno, interpretativno pravno načelo: Ako se jedna zakonska odredba može tumačiti na više načina, treba odabrati tumačenje koje je najviše u funkciji najboljeg interesa djeteta.

3. Pravilo postupka: Prilikom donošenja odluke koja će utjecati na neko dijete, određenu skupinu djece ili na djecu općenito, postupak donošenja odluka mora sadržavati procjenu mogućeg (pozitivnog ili negativnog) utjecaja te odluke na dijete na koje se ona odnosi.

⁽²⁷⁾ Odbor UN-a za prava djeteta, *Opći komentar br. 14 (2013.)*, vidjeti fusnotu 23

⁽²⁸⁾ Odbor UN-a za prava djeteta, *Opći komentar br. 14 (2013.)*, vidjeti fusnotu 23, st. 17.

⁽²⁹⁾ Vidjeti stavak 13.(b) „Provedba prava djeteta u ranom djetinjstvu” u *Općem komentaru br. 7 (2005.)* Odbora UN-a za prava djeteta: *Provedba prava djeteta u ranom djetinjstvu*, CRC/C/GC/7/Rev.1, 20. rujna 2006., <https://www.refworld.org/legal/general/crc/2006/en/40994>

⁽³⁰⁾ Odbor UN-a za prava djeteta, *Opći komentar br. 14 (2013.)*, vidjeti fusnotu 23

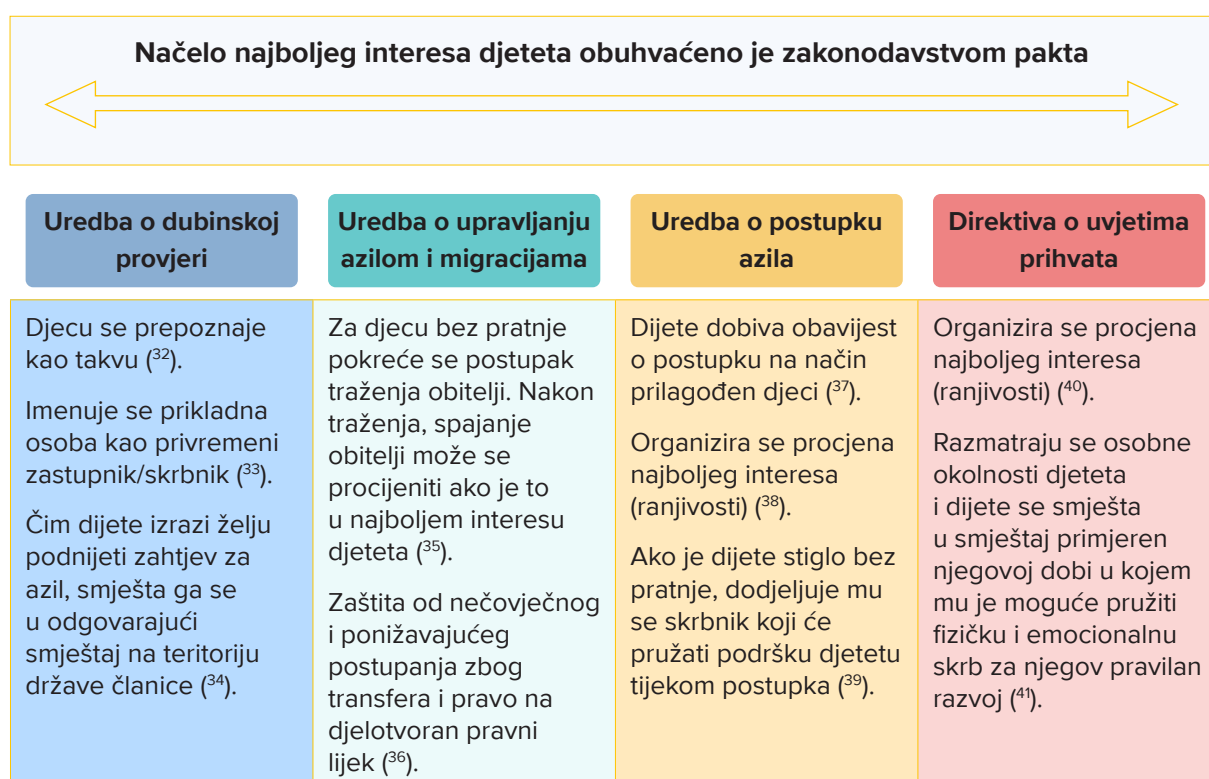

Odbor za prava djeteta također je istaknuo da je koncept najboljeg interesa djeteta, uveden člankom 3. Konvencije o pravima djeteta, usmjeren na „osiguranje potpunog i učinkovitog ostvarenja svih prava priznatih Konvencijom i holističkog razvoja djeteta” ⁽³¹⁾.

2.1. Pakt i primjena najboljeg interesa djeteta

Najbolji interes djeteta kao vodeće načelo mora se uzeti u obzir u svim postupcima i odlukama nadležnih tijela i osoba imenovanih za podršku djetetu tijekom cijelog postupka azila i prihvata.

Slika 1. Postupovna i druga jamstva za dijete u paktu

⁽³¹⁾ Odbor UN-a za prava djeteta, *Opći komentar br. 14 (2013.)*, vidjeti fusnotu 23

⁽³²⁾ Članak 12. Uredbe o dubinskoj provjeri: Preliminarni zdravstveni pregledi i provjera ranjivosti

⁽³³⁾ Članak 13. stavak 3. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽³⁴⁾ Članak 27. stavak 9. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽³⁵⁾ Članak 23. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽³⁶⁾ Uvodna izjava 62. i članak 67. stavak 13. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽³⁷⁾ Članak 8. stavak 2. točka (f) Uredbe o postupku azila

⁽³⁸⁾ Članak 20. Uredbe o postupku azila

⁽³⁹⁾ Uvodna izjava 35. Uredbe o postupku azila

⁽⁴⁰⁾ Članak 25. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁴¹⁾ Članak 27. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

Uredba o dubinskoj provjeri	Uredba o upravljanju azilom i migracijama	Uredba o postupku azila	Direktiva o uvjetima prihvata
Ako postoje ozbiljne sumnje u dob, o tome se obavještava relevantna nadležna tijela ⁽⁴²⁾. Službe/tijela za zaštitu djece uključeni su tijekom dubinske provjere ⁽⁴³⁾. Pružanje informacija, među ostalim o postupku azila, odvija se na način prilagođen djeci ⁽⁴⁴⁾. Dijete koje podnosi zahtjev za međunarodnu zaštitu ima pristup usmenom prevoditelju i besplatnom pravnom savjetovanju.	Obveza određivanja prioriteta u svim predmetima koji uključuju djecu ⁽⁴⁵⁾. Što prije imenujte prikladnu osobu kao privremenog zastupnika/skrbnika, najkasnije u roku od 15 radnih dana od datuma podnošenja zahtjeva. Uključite skrbnika tijekom cijelog postupka azila ⁽⁴⁶⁾. Procjenjuju se rizici povezani sa sigurnošću i zaštitom djeteta (npr. rizik da postane žrtva trgovine ljudima) ⁽⁴⁷⁾.	Dijete ima pristup usmenom prevoditelju i besplatnom pravnom savjetovanju ⁽⁴⁸⁾. Ako postoji sumnja u dob tražitelja međunarodne zaštite ⁽⁴⁹⁾, država članica njegovu točnu dob treba utvrditi postupkom procjene dobi (primjenom najmanje invazivne metode) ⁽⁵⁰⁾ ili pretpostaviti da je tražitelj međunarodne zaštite dijete ⁽⁵¹⁾. Osobni intervju vodi osoba kvalificirana za rad s djecom ⁽⁵²⁾.	Za dijete bez pratnje imenuje se prikladna osoba kao zastupnik/skrbnik u roku od 15 radnih dana od datuma podnošenja zahtjeva ⁽⁵³⁾. Pravo na jedinstvo obitelji ⁽⁵⁴⁾ Dijete ima pristup obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i psihosocijalnoj podršci, zabavnim aktivnostima ⁽⁵⁵⁾, kao i uslugama rehabilitacije ⁽⁵⁶⁾ kada je primjenjivo te drugim aspektima podrške (nematerijalni uvjeti prihvata).

⁽⁴²⁾ Članak 25. Uredbe o postupku azila

⁽⁴³⁾ Uvodna izjava 25. i članak 8. stavak 9. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁴⁴⁾ Članak 11. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁴⁵⁾ Članak 23. stavak 1. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁴⁶⁾ Članak 23. stavak 2. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁴⁷⁾ Uvodna izjava 47. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁴⁸⁾ Članak 8. stavak 2. točka (d), stavak 3. točka 4. Uredbe o postupku azila

⁽⁴⁹⁾ Članak 25. Uredbe o postupku azila

⁽⁵⁰⁾ Članak 25. Uredbe o postupku azila

⁽⁵¹⁾ Samo u situaciji u kojoj osoba za koju se pretpostavlja da je dijete ispunjava uvjete za primjenu **obveznog** postupka na granici (članak 45. Uredbe o postupku azila), tražitelja međunarodne zaštite privremeno se upućuje u postupak na granici dok se provodi procjena dobi. U takvoj situaciji pretpostavljenom djetetu moraju se osigurati sva postupovna jamstva (imenovanje skrbnika, dovršetak procjene dobi u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva u skladu s člankom 23. stavkom 3. Uredbe o postupku azila i člankom 25. stavkom 1. Direktive o uvjetima prihvata (2024.), osiguranje potrebne skrbi i podrške u skladu s Direktivom o uvjetima prihvata (2024.) na lokaciji postupka na granici). Važno je napomenuti da se moraju osigurati uvjeti prikladni za djecu bez pratnje u skladu s člankom 13. stavcima 2. i 3. Direktive o uvjetima prihvata (2024.). To uključuje pristup zabavnim i rekreacijskim aktivnostima, uključujući igru prilagođenu njihovoj dobi, pristup kvalificiranim stručnjacima osposobljenim za rad s djecom te osiguranje smještaja za djecu odvojenog od onog za odrasle.

⁽⁵²⁾ Članak 22. stavak 3. Uredbe o postupku azila

⁽⁵³⁾ Članak 27. stavak 1. točka (b). Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁵⁴⁾ Članak 26. stavak 2. točka (a) Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁵⁵⁾ Članak 26. stavak 3. i 4. i članak 16. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁵⁶⁾ Članak 26. stavak 4. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

Uredba o dubinskoj provjeri	Uredba o upravljanju azilom i migracijama	Uredba o postupku azila	Direktiva o uvjetima prihvata
Kod svakog se djeteta provjeravaju njegove posebne potrebe i ranjivosti ⁽⁵⁷⁾ . Ispunjava se obrazac za dubinsku provjeru i informacije se razmjenjuju s nadležnim tijelima kako bi se osigurao nesmetan prijelaz u prihvatni centar ⁽⁵⁸⁾ .	Bliska suradnja država članica ⁽⁵⁹⁾ u pogledu spajanja obitelji, drugih transfera ⁽⁶⁰⁾ ili premještanja. Dijete ima pristup usmenom prevoditelju ⁽⁶¹⁾ i besplatnom pravnom savjetovanju ⁽⁶²⁾ .	Dijete dobiva besplatnu pravnu pomoć tijekom postupka žalbe ⁽⁶³⁾ .	Dijete ima pristup usmenom prevoditelju i besplatnom pravnom savjetovanju ⁽⁶⁴⁾ . Djeca bez pratnje u pravilu su izuzeta od postupka na granici ⁽⁶⁵⁾ i ne smiju biti zadržana ⁽⁶⁶⁾ . Pristup informacijama o prijehu ⁽⁶⁷⁾
Ishodi Pozitivni: naponi za postizanje integracije ⁽⁶⁸⁾ kroz pristup obrazovanju i tržištu rada ⁽⁶⁹⁾ . Negativni: Pravo na djelotvoran pravni lijek ⁽⁷⁰⁾ Pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju radi podnošenja žalbe na odluku o nedodjeli međunarodne zaštite kad je to u najboljem interesu djeteta ⁽⁷¹⁾ . Informacije o (dobrovoljnom) povratku. Dijete/obitelj ima pristup usmenom prevoditelju tijekom postupaka vraćanja. Obitelji s djecom i djecu bez pratnje ne može se smjestiti u centre za vraćanje ⁽⁷²⁾ .			

Izvor: EUAA

⁽⁵⁷⁾ Članak 12. Uredbe o dubinskoj provjeri: Preliminarni zdravstveni pregledi i provjere ranjivosti

⁽⁵⁸⁾ Članak 17. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁵⁹⁾ Članak 60. stavak 4. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁶⁰⁾ Članak 6. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁶¹⁾ Članak 22. stavak 4. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁶²⁾ Uvodna izjava 39., članak 19. stavak 1. točka (l) i članak 21. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁶³⁾ Članak 17. Uredbe o postupku azila

⁽⁶⁴⁾ Uvodna izjava 26. Direktive o uvjetima prihvata (2024.): „Kada se tražitelj zadržava, taj tražitelj trebao bi imati djelotvoran pristup potrebnim postupovnim jamstvima, kao što je sudsko preispitivanje i pravo na besplatnu pravnu pomoć i zastupanje, kada je to primjenjivo u skladu s ovom Direktivom.”

⁽⁶⁵⁾ Članak 42. stavak 3. točka (b) i članak 53. stavak 1. Uredbe o postupku azila, osim ako tražitelj međunarodne zaštite potencijalno predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost ili javni poredak

⁽⁶⁶⁾ Direktiva o uvjetima prihvata (2024.) navodi određena očekivanja, primjerice kada se utvrdi da dijete predstavlja sigurnosnu prijetnju, upućuje se na uvodnu izjavu 40. u kojoj se navodi da se djecu nikada ne smije zadržavati u zatvoru ili drugom objektu koji se koristi za potrebe izvršavanja zakonodavstva i na članak 13. stavak 2. točku (b) Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽⁶⁷⁾ Članak 5. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁶⁸⁾ Uvodna izjava 43. i članak 5. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁶⁹⁾ Članak 16. stavak 1. i 2. i članak 17. Direktive o uvjetima prihvata te uvodne izjave 48. i 53.

⁽⁷⁰⁾ Uvodna izjava 91. Uredbe o postupku azila

⁽⁷¹⁾ Članak 17. Uredbe o postupku azila

⁽⁷²⁾ Europska komisija, *A New Common European System for Return* (Novi zajednički europski sustav za vraćanje), ožujak 2025., <https://link.europa.eu/6hRgBW>

Ukratko

Najbolji interes djeteta definiran paktom

- kontinuirani je proces
- kojim se dijete stavlja u središte i primarna pozornost posvećuje njegovim osobnim okolnostima, perspektivama i potrebama
- te zahtijeva sustavan i integriran pristup zaštiti djeteta.

Posebno je potrebno osigurati sljedeće.

- Ispravna i brza identifikacija djeteta temelj je za razmatranje najboljeg interesa djeteta. Svaka naznaka da bi tražitelj međunarodne zaštite mogao biti dijete automatski za sobom povlači primjenu postupovnih jamstava specifičnih za djecu, uključujući imenovanje prikladne osobe kao zastupnika ili skrbnika za svako dijete bez pratnje (čak i ako nisu dostupni dokumentarni dokazi o dobi, kao što je rodni list ili osobna isprava).
- **Dijete se identificira** kao takvo te se bez odgode procjenjuju njegove potrebe, ranjivost i potencijalni rizici.
- **Rezultati procjene najboljeg interesa temelj su** za donošenje informiranih odluka o odgovarajućim mjerama podrške i zaštite. Kad je moguće, takve se mjere provode u koordinaciji s roditeljima, pružateljem skrbi ili skrbnikom s ciljem zaštite sigurnosti djeteta te njegove fizičke, emocionalne i razvojne dobrobiti.
- Uspostavlja se i kontinuirano jača učinkovita suradnja među nadležnim ministarstvima, nadležnim tijelima i subjektima nadležnima za zaštitu djece.
- Osigurava se i održava sustavna koordinacija svih mjera povezanih sa zaštitom i dobrobiti djeteta.
- Razmjena informacija među relevantnim subjektima strogo je ograničena one nužne za sprječavanje ozljeda (uključujući samoozljeđivanje) i za omogućavanje odgovarajuće reakcije prilagođene potrebama. Provodi se uz potpuno poštovanje prava djeteta na privatnost, u skladu s nacionalnim propisima o zaštiti podataka i Općom uredbom o zaštiti podataka ⁽⁷³⁾.
- Aktivno se olakšava i osigurava djetetovo smisleno sudjelovanje u odlukama koje ga se tiču, osobito u odsutnosti roditelja ili primarnog pružatelja skrbi. Potrebno je objasniti i ulogu njihova sudjelovanja u tom postupku donošenja odluka kako bi se upravljalo očekivanjima.

⁽⁷³⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L119, 4.5.2016.), <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>

2.1.1. Procjena najboljeg interesa

Procjena najboljeg interesa postupak je koji se provodi kada se donose važne odluke koje utječu na pojedino dijete. Cilj je utvrditi, procijeniti i uravnotežiti sve relevantne elemente kako bi se utvrdio najprikladniji tijek djelovanja u određenoj situaciji za pojedino dijete ili skupinu djece ⁽⁷⁴⁾.

Kada je primjenjivo, svaka procjena mora se temeljiti na rezultatima i ishodima prethodnih procjena ⁽⁷⁵⁾, čime se osigurava konzistentnost, izbjegava udvostručavanje posla i odražava činjenica da se potrebe i okolnosti djeteta mijenjaju tijekom vremena. Rezultate je potrebno propisno dokumentirati kako bi se izbjeglo udvostručavanje posla.

Situacije u kojima je procjena potreba djece obavezna na temelju pakta

Pojedinačne okolnosti djeteta mora se kontinuirano pratiti tijekom cijelog postupka azila i prihvata, ne samo kako bi se ispunile njegove potrebe utvrđene pri dolasku, već i kako bi se odgovorilo na sve nove ranjivosti ili specifične potrebe koje se mogu javiti u kasnijoj fazi postupka.

Paktom su predviđena najmanje tri obvezna trenutka kada se moraju procijeniti djetetove specifične potrebe i ranjivost, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, odnosno:

1. **obvezan zdravstveni pregled i provjeru ranjivosti** tijekom dubinske provjere, koji se moraju provesti u roku od sedam dana od djetetova dolaska ili uhićenja ⁽⁷⁶⁾
2. **procjenu ranjivosti**, ⁽⁷⁷⁾ **uključujući procjenu najboljeg interesa djeteta** u roku od 30 dana od datuma podnošenja zahtjeva ⁽⁷⁸⁾.
3. primjenu kriterija za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama ⁽⁷⁹⁾.

Svrha ovih obveznih provjera i procjena je osigurati da prikupljene informacije učinkovito usmjeravaju nadležna tijela da:

- organiziraju **pravovremen odgovor na temelju potreba** kako bi se ispunile sve specifične i hitne potrebe koje proizlaze iz osobnih okolnosti djeteta, uključujući odluke vezane uz traženje obitelji, spajanje obitelji, zdravstvene probleme ili druge mjere zaštite, uz osiguranje da se prava i dobrobit djeteta propisno uzimaju u obzir

⁽⁷⁴⁾ Za dodatne informacije vidjeti UNHCR/UNICEF, *Safe & Sound: What States can do to ensure respect for the best interests of unaccompanied and separated children in Europe*, listopad 2014., <https://www.refworld.org/reference/regionalreport/unhcr/2014/en/101717>

⁽⁷⁵⁾ Vidjeti i *Opći komentar br. 14 (2013.)* Odbora UN-a za prava djeteta, vidjeti fusnotu 23, poglavlje V., poglavlje B, točku (c) „Percepcija vremena”

⁽⁷⁶⁾ Članak 5. stavak 1. točke (a) i (b), članak 8. stavak 1., članak 12. i članak 13. stavak 1. Uredbe o dubinskoj provjeri Procjena dobi smatra se dijelom procjene ranjivosti te se stoga mora provesti u istom roku (vidjeti EUAA, *Praktičan vodič za procjenu dobi*, studeni 2025., <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0>)

⁽⁷⁷⁾ U ovom se vodiču pojam „procjena ranjivosti” upotrebljava kao krovni pojam za procjenu potrebe za posebnim postupovnim jamstvima i procjenu posebnih potreba prihvata, u skladu s terminologijom i zahtjevima utvrđenima u Uredbi o postupku azila i Direktivi o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁷⁸⁾ Članak 22. stavak 2. Uredbe o postupku azila i članci 25. i 26. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽⁷⁹⁾ Članak 23. stavci 3., 4. i 5. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

- **ublaže specifične potencijalne rizike** za dijete (npr. za djecu bez pratnje i moguće žrtve trgovine ljudima ili drugih oblika iskorištavanja odnosno opasnost od bijega). Ovi rizici mogu proizaći iz prethodnih iskustava nepravde ili specifične ranjivosti i mogli bi se pogoršati tijekom postupka.

Stoga prije provedbe procjene najboljeg interesa nadležna tijela moraju razjasniti njezinu svrhu.

Procjenom najboljeg interesa može se ispuniti **neposredne, kratkoročne i dugoročne potrebe**. Mogu se uzeti u obzir kako neposredne tako i promjenjive djetetove potrebe, kao i potreba da se određeni postupci utvrde kao prioritetni. Procjena najboljeg interesa ne zamjenjuje utvrđivanje najboljeg interesa, koje se primjenjuje na odluke o trajnim rješenjima. Procjena najboljeg interesa i utvrđivanje najboljeg interesa moraju se promatrati kao međusobno povezani elementi istog postupka donošenja odluka, pri čemu se utvrđivanje temelji na procjeni u kojoj su svi relevantni elementi utvrđeni, razmotreni i uravnoteženi. Samostalna procjena najboljeg interesa nije nužno formalni preduvjet za utvrđivanje najboljeg interesa. Roditelji, pružatelj skrbi ili skrbnik moraju biti uključeni u postupak kad je to moguće i u najboljem interesu djeteta.

Nadalje, preporučuje se da se svakom djetetu bez pratnje ili razdvojenom djetetu osigura koordinirana podrška dokumentirana u spisu predmeta i, kada je moguće, u individualnom planu predmeta dostupnom svim relevantnim stručnjacima uključenima u zaštitu i podršku djeteta.

Elementi koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni najboljeg interesa (neiscrpan i nehijerarhijski popis)

- Identitet i dob djeteta
- Državljanstvo ili apatridnost
- Obiteljsko stanje i odnosi
- Djetetovi stavovi temeljeni na dobi i zrelosti
- Stav roditelja / pružatelja skrbi / skrbnika
- Organiziranje skrbi i svakodnevni život
- Zdravlje i psihosocijalna dobrobit
- Obrazovanje i socijalna integracija
- Rizici koje predstavlja za sigurnost i zaštitu
- Prihvat i životni uvjeti
- Postupovne potrebe povezane s utvrđenom ranjivošću
- Zaštitni čimbenici: resursi i izdržljivost pojedinog djeteta

Rezultati svake procjene najboljeg interesa moraju se sustavno dokumentirati i upotrebljavati kao izvor informacija za **svaki ključni postupovni korak** kako bi se izbjeglo

ponavljanje za vrijeme ispitivanja djeteta. Prethodne procjene također se mogu koristiti za **nadogradnju postojećih rezultata**. Vidjeti [Prilog V.](#) za pristup EUAA-ovu obrascu za procjenu najboljeg interesa.

Postupovna jamstva pri donošenju odluka u odsutnosti roditelja ili zakonskih pružatelja skrbi

U okolnostima u kojima su roditelji odsutni nadležna tijela moraju osigurati da se:

- imenuje neovisni skrbnik koji će pomoći djetetu
- djetetu pruže informacije prilagođene njegovoj dobi, uz podršku usmenog prevoditelja ako je potrebno
- sasluša djetetovo mišljenje
- pridaje odgovarajuća pozornost očuvanju jedinstva obitelji
- uzme u obzir identitet djeteta, uključujući spol, rod, seksualnu orijentaciju, nacionalno podrijetlo, vjeru i uvjerenja, kulturni identitet i osobnost te ranjivost
- djetetu omogućiti pristup pravnom savjetovanju, pravnoj pomoći i pravnom zastupanju, prema potrebi
- dijete zbrine (uključujući odgovarajući smještaj, zdravstvenu skrb i obrazovanje), te da je u svakom trenutku zaštićeno i sigurno.

Opće je načelo da je potrebno očuvati jedinstvo obitelji, osim ako postoje naznake da to ne bi bilo u najboljem interesu djeteta. Bez obzira na to, procjena najboljeg interesa može biti potrebna i kada dijete stigne s članovima obitelji, na primjer ako osoblje za prihvrat primijeti znakove sukoba u obitelji, zanemarivanja, trgovine ljudima, iskorištavanja ili obiteljskog nasilja odnosno ako se životni uvjeti obitelji u prihvatu čine neprikladnima. Procjena bi pomogla odrediti najsigurnije i najprikladnije korake za osiguranje dobrobiti djeteta. U takvim okolnostima, u skladu s nacionalnim pravom i standardima koji se primjenjuju na svu djecu, mora se obavijestiti i uključiti nadležna nacionalna tijela za zaštitu djece. Procjena najboljeg interesa u kontekstu azila ili prihvata ne zamjenjuje intervencije za zaštitu djece, već ih nadopunjuje osiguranjem odgovarajućih postupaka i postupovnih jamstava.

Dodatna razmatranja pri procjeni najboljeg interesa (neiscrpan popis)

Dovoljno vremena je osigurano za smislenu provedbu procjene.

Lokacija na kojoj se provodi procjena najboljeg interesa prikladna je, a sam je postupak prilagođen djeci (tj. osigurana je privatnost, lokacija je dostupna itd.).

Za podršku djetetu bez pratnje u tom postupku imenuje se **prikladnu osobu kao privremenog zastupnika** (npr. službenik za zaštitu djece tijekom dubinske provjere) ili **skrbnik**. Ako su roditelji odsutni, potrebno je uložiti napore da ih se uključi u postupak ako je moguće.

Djetetu se pružaju **relevantne informacije**, na način i na jeziku koji mu je razumljiv, o tome zašto se provodi procjena najboljeg interesa, o njezinoj svrsi i utjecaju te o ulozi različitih osoba uključenih u procjenu najboljeg interesa. Podrška usmenog prevoditelja / kulturnog posrednika osigurava se prema potrebi.

Provjereni stručnjaci: Djeca su raznolika skupina, a njihove potrebe na odgovarajući način mogu procijeniti samo stručnjaci s potrebnim znanjem o pitanjima povezanim s razvojem djece i adolescenata. Multidisciplinarni tim stručnjaka treba biti maksimalno uključen u procjenu najboljeg interesa djeteta ⁽⁸⁰⁾.

Djetetu se pruža podrška te je ono u fizičkom i psihičkom stanju koje omogućuje učinkovito sudjelovanje, uz odgovarajuće prilagodbe ili mjere podrške koje se uspostavljaju kada je to potrebno (npr. pauze, jednostavna komunikacija ili prisutnost pouzdane osobe).

U slučaju upućivanja na daljnju podršku, dijete/skrbnik za to daje **pristanak** u skladu s nacionalnom praksom.

Dijete ima pristup **besplatnom pravnom savjetovanju, pravnoj pomoći i pravnom zastupanju, prema potrebi**.

Ravnoteža elemenata u procjeni najboljeg interesa

Kako je prikazano na slici 2., procjenom najboljeg interesa podržava se ravnoteža različitih elemenata jer se od nadležnih tijela traži da procijene **moгуće koristi** postupovne odluke (npr. rješavanje neposrednih potreba ili pojašnjenje ključnih informacija) u odnosu na **rizike i mogućе negativne posljedice** koje bi odluka mogla predstavljati za dobrobit i sigurnost djeteta, jedinstvo obitelji i/ili njegovo emocionalno stanje i razvoj. Uravnotežavanje takvih elemenata zahtijeva holističku procjenu individualnih djetetovih okolnosti. Osim toga, mora se poštovati djetetovo mišljenje i uzeti u obzir njegova dob i zrelost ⁽⁸¹⁾. Stoga će se „neki elementi upotrebljavati, a drugi neće” te je potrebno uzeti u obzir „međusobni odnos elemenata” ⁽⁸²⁾. Neki elementi mogu biti važni za jedno dijete više nego za drugo, ovisno o situaciji. To znači da je potrebno procijeniti različite elemente jer neki od njih mogu imati veću važnost od drugih u određenom predmetu. Ponekad su ti čimbenici proturječni. Cilj je osigurati da su odluke proporcionalne, da se njima poštuje djetetovo dostojanstvo i da su u skladu s njegovim najboljim interesom ⁽⁸³⁾ te da se pritom izbjegava nanošenje nepotrebne boli ili nepravde.

⁽⁸⁰⁾ Vidjeti [Opći komentar br. 14 \(2013.\)](#) Odbora UN-a za prava djeteta, vidjeti fusnotu [23](#), st. 94.

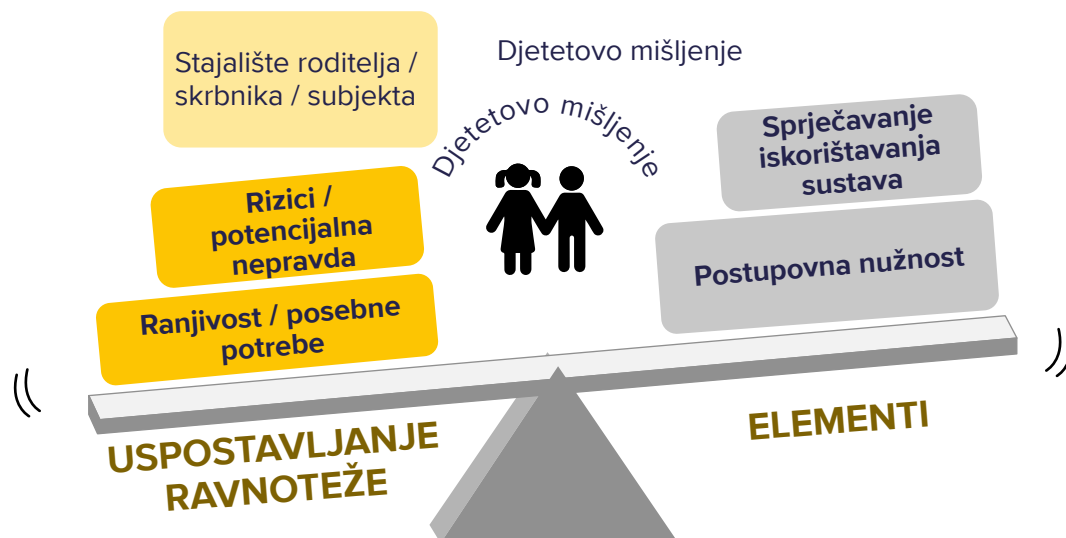
⁽⁸¹⁾ Odbor UN-a za prava djeteta izdao je nepotpun i nehijerarhijski popis elemenata koje donositelji odluka mogu razmotriti, vidjeti [Opći komentar br. 14 \(2013.\)](#), fusnota [23](#).

⁽⁸²⁾ Odbor UN-a za prava djeteta, [Opći komentar br. 14 \(2013.\)](#), vidjeti fusnotu [23](#), str. 12.

⁽⁸³⁾ Načelom minimalne intervencije zahtijeva se da se pri donošenju odluka koje utječu na dijete primjenjuju najmanje invazivne i restriktivne mjere, pri čemu se prednost daje djetetovu najboljem interesu i dobrobiti. To je u skladu s člankom 3. Konvencije o pravima djeteta u kojem se kao primarni čimbenik naglašava najbolji interes djeteta.

Slika 2. Ravnoteža elemenata pri procjeni najboljeg interesa djeteta u okviru međunarodne zaštite

Izvor: EUAA

Primjeri: Elementi za uspostavljanje ravnoteže

Jedinstvo obitelji u odnosu na sigurnost u kontekstu prihvata

Ako dijete želi ostati s članovima obitelji, ali postoje dosljedni pokazatelji ozljeđivanja (npr. obiteljsko nasilje prijavljeno tijekom dubinske provjere), nadležna tijela prvo mogu osigurati zaštitne mjere, kao što je smještaj pod nadzorom, a tek onda donijeti odluku o nastavku smještaja u obitelji. U svakom slučaju, predmet se također upućuje nadležnom tijelu za zaštitu djece.

Postupovni zahtjev u odnosu na dobrobit

Ako je malo dijete nakon dolaska iscrpljeno ili uznemireno, vođenje opsežnog intervjua o ranjivosti odmah može biti štetno ili neproduktivno. Kratko daljnje postupanje na temelju rezultata dubinske provjere i odgoda sveobuhvatnije procjene mogu biti u najboljem interesu djeteta.

Odluka o smještaju tijekom prihvata

Iako je obično korisno smjestiti braću i sestre zajedno, ako jedno dijete predstavlja rizik za drugo (npr. zbog problema u ponašanju povezanih s traumom), privremeni alternativni smještaj uz redovit kontakt može biti prikladniji.

Smislena komunikacija i uključivanje djece

- Poštujte njihove granice. Ne vršite pritisak na djecu da razgovaraju o temama koje im nisu ugodne i nemojte ih prisiljavati da govore. Nemojte tumačiti šutnju kao dokaz nepostojanja ranjivosti ili namjernog pokušaja skrivanja informacija. Dijete bi moglo skrivati znakove prethodnih/sadašnjih iskustava zlostavljanja iz straha ili zato što ne smatra to iskustvo neuobičajenim. Izgradnja povjerenja preduvjet je za sve vrste informacija koje dijete daje i pomaže prevladati te početne izazove.

- Odnosite se prema djeci s poštovanjem. Iskažite istu razinu poštovanja i iskrenosti djeci koju biste pokazali odraslim osobama. Izbjegavajte davanje nerealnih obećanja.
- Budite blagi. Djeci se obraćajte brižnim tonom i jednostavnim jezikom kako bi vas mogla lako razumjeti.
- Posvetite im punu pozornost. Posvetite punu pozornost djetetu tijekom komunikacije i pokažite mu da ste prisutni i da ga slušate.
- Potičite samoizražavanje. Omogućite djeci da se izraze, ali ih nemojte prisiljavati na ponovno proživljavanje traumatičnih iskustava ako ih ne žele podijeliti.
- Potičite smisleno sudjelovanje. Stvorite atmosferu u kojoj dijete može podijeliti svoje stavove i mišljenja, uključujući i o problemima koji ih muče, što potiče samopoštovanje i može osnažiti djecu da se izjasne o temama koje su im važne.
- Istražite njihova očekivanja. Dajte djeci priliku da vam objasne što su očekivali od trenutačne situacije i što bi mogli očekivati u budućnosti.
- Budite strpljivi. Pokažite razumijevanje kada dijete izrazi frustraciju ili ljutnju koje nisu usmjerene na vas osobno i budite strpljivi s njihovim emocijama. Prepoznajte da neki oblici komunikacije i ponašanja mogu biti povezani s reakcijama na traumu. Odvojite vrijeme da pokušate razumjeti izvore onoga što se na prvi pogled može djelovati kao „loše ponašanje”.
- Promičite uključivost. Iz komunikacije uklonite stereotipe u pogledu dobi, rase, vjere ili rodnog identiteta i prema svojoj djeci se odnosite s jednakim poštovanjem i obzirom.
- Promatrajte i prepoznajte uznemirenost. Pratite trajne znakove uznemirenosti ili zabrinjavajućeg ponašanja koji mogu zahtijevati specijaliziranu podršku.
- Prilagodite pristup dobi i kulturi. Obratite pozornost na djetetovu dob. Neka djeca mogu izgledati vrlo zrelo za svoju dob, ali to ne znači da im nije potreban emocionalni odgovor primjeren njihovoj dobi. Istovremeno će se pri angažmanu morati jednako uzeti u obzir djetetov kulturni kontekst ⁽⁸⁴⁾.
- Prepoznajte zaštitne čimbenike. Obratite pozornost na način na koji se dijete nosi s promjenama i stresom. Potičite dijete da primijeni te strategije suočavanja i istaknite njegovu izdržljivost dok to čini te ga podsjetite da ste tu da mu pružite podršku.

2.1.2. Multidisciplinarni pristup i integrirani sustav zaštite djece

Primjena najboljeg interesa djeteta zahtijeva sudjelovanje brojnih subjekata, uključujući tijela za azil i prihvata, tijela za dubinsku provjeru i imigraciju te zdravstvene službe i službe za zaštitu djece. Time se naglašava važnost učinkovite **koordinacije i suradnje**, kao i potreba

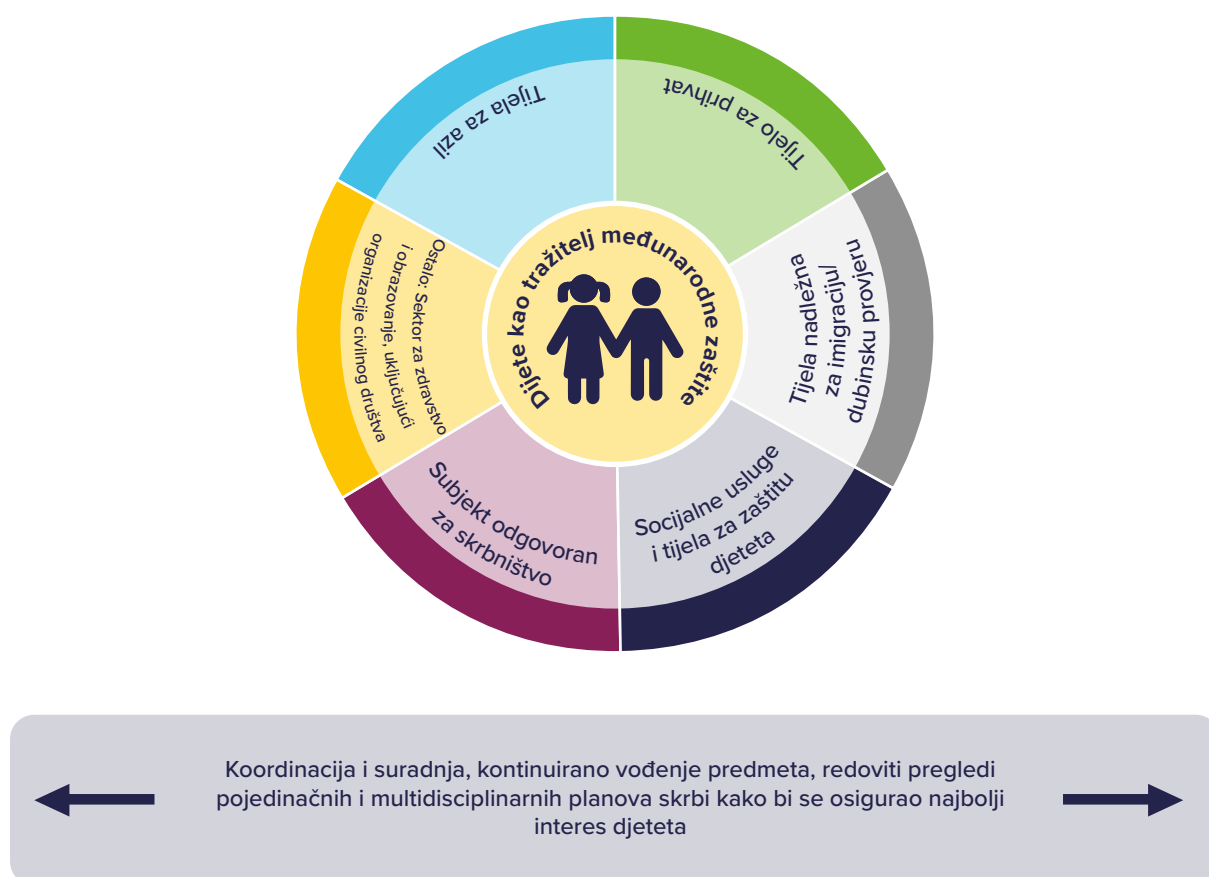
⁽⁸⁴⁾ Vidjeti odjeljak Djeca bez pratnje u EUAA-ovim *Smjernicama o psihičkom zdravlju i dobrobiti tražitelja međunarodne zaštite, drugi dio namijenjen službenicima na terenu*, studeni 2024., <https://www.euaa.europa.eu/publications/mental-health-well-being-applicants-part-ii-first-line-officers>. Vidjeti i UNHCR, Technical Guidance: *Child Friendly Procedures* (Tehničke smjernice: postupci prilagođeni djeci), 2021. <https://www.refworld.org/policy/opguidance/unhcr/2021/en/124121>, posebno poglavlje 3.

za zajedničkom osnovom znanja i svijesti među tim stručnjacima o pravima djece, najboljem interesu djeteta i okviru azila.

U svojim preporukama za 2024. za razvoj i jačanje integriranog **sustava za zaštitu djece u najboljem interesu djeteta** ⁽⁸⁵⁾ Komisija ističe potrebu da države članice poduzmu odgovarajuće mjere za jačanje **koordinacije i suradnje** svih relevantnih ministarstava i sektora na različitim razinama nadležnosti, na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te u prekograničnim slučajevima. Smatra se da je **interdisciplinarni pristup** ključan za djelotvornu zaštitu. Paktom se promiču koordinacija ⁽⁸⁶⁾ i suradnja kvalificiranih i osposobljenih stručnjaka iz različitih ministarstava **s tijelima za zaštitu djece**, kao i s drugim međunarodnim organizacijama u različitim pravnim okvirima. Takva koordinacija zahtijeva **integrirano vođenje predmeta** kako bi se osigurala neometana koordinacija i praćenje korisnika.

Slika 3. Koordinacija i suradnja te integrirano vođenje predmeta

Izvor: EUAA

Osobe koje nadležnim tijelima pomažu u procjeni najboljeg interesa djeteta tijekom dubinske provjere te postupka azila i prijehva moraju imati kombinaciju znanja i razvijenu svijest i osnovno znanje o:

⁽⁸⁵⁾ [Preporuka Komisije \(EU\) 2024/1238](#) o razvoju i jačanju integriranih sustava za zaštitu djece u najboljem interesu djeteta, vidjeti fusnotu 6, stavke 19. – 21.

⁽⁸⁶⁾ Uvodne izjave 24. i 25. Uredbe o dubinskoj provjeri, članak 60. stavak 4. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, uvodna izjava 65. Direktive o uvjetima prijehva (2024.)

- **načelima zaštite djece** i funkcioniranju integriranog sustava zaštite djece
- **fizičkoj i emocionalnoj dobrobiti djece**, uključujući znakove da dijete možda treba dodatnu podršku
- **žrtvama trgovine ljudima, iskorištavanja, zanemarivanja i zlostavljanja** te o tome kako sigurno odgovoriti na otkrivanje traume (uključujući poznavanje daljnjih koraka)
- **pravnom okviru u skladu s paktom**, uključujući postupovna jamstva za djecu i način na koji ishodi procjene najboljeg interesa utječu na postupovne korake i dogovore o prihvatu
- **kulturnoj osjetljivosti** i svijesti o utjecaju migracija i raseljavanja na djecu.

Razmjena informacija

S informacijama prikupljenim u kontekstu procjene najboljeg interesa mora se postupati s dužnim poštovanjem u pogledu povjerljivosti podataka, pravila o zaštiti podataka i prava djeteta na privatnost. Istovremeno je moguće da će se određene informacije morati podijeliti s nadležnim tijelima ili pružateljima usluga, isključivo na temelju nužnog pristupa informacijama, kako bi se osiguralo učinkovito vođenje predmeta, ispunile utvrđene potrebe te spriječili ili ublažili rizici za dijete, uključujući opasnost od ozljeđivanja drugih ili sebe.

Odluke o tome **koje se informacije** razmjenjuju, **s kim** i **u kojoj fazi** moraju se donositi zasebno u svakom pojedinačnom predmetu te razmjenjivati samo na temelju nužnog pristupa informacijama, pri čemu se najbolji interes djeteta uzima u obzir kao primarni čimbenik. U tom pogledu državama članicama se preporučuje:

- uspostaviti jasne protokole i postupke kojima se uređuje razmjena i dijeljenje informacija među relevantnim stručnjacima i službama
- definirati uloge, odgovornosti i postupovna jamstva kako bi se osiguralo da je razmjena informacija proporcionalna, ograničena na one nužno potrebne i u skladu s mjerodavnim pravilima o zaštiti podataka.

Takvim dogovorima podržava se učinkovita koordinacija među subjektima, dok se istovremeno štite prava i najbolji interes djece kojima je potrebna međunarodna zaštita. Dijete i njegovi roditelji, pružatelji skrbi ili skrbnici trebaju biti obaviješteni o praksama razmjene informacija i svojim pravima u skladu s odredbama podataka te, kada je primjenjivo, imati priliku iznijeti svoje stavove ili dati **suglasnost** za obradu podataka u skladu s nacionalnim pravom.

Primjeri: Kako osigurati integrirani pristup zaštiti djece

Integrirani pristup ⁽⁸⁷⁾ **zaštiti djece** usmjeren na djecu ključan je kako bi se osigurala sveobuhvatna zaštita djece i da se njihov najbolji interes smisleno uzima u obzir tijekom cijelog postupka azila i prihvata. Takvim pristupom također se naglašava važnost uzimanja u obzir djetetovih izdržljivosti i mogućnosti te suradnja s obiteljima, pružateljima skrbi, zajednicama te vjerskim i kulturnim ustanovama ⁽⁸⁸⁾ kada je primjenjivo, radi podrške sveobuhvatnoj dobrobiti djeteta.

1. primjer: Odluka o sigurnom smještaju

Tijekom dubinske provjere granični policajac napominje da mu se čini kako se šesnaestogodišnja djevojčica bez pratnje boji muškarca koji s njom putuje.

- **Tijelo za dubinsku provjeru** upozorava na tu napomenu, a **policija** odmah djeluje kako bi se zajamčila sigurnost djevojčice i pokrenula istragu o predmetu.
- **Skrbnik** se sastaje s djetetom kako bi osigurao da se djevojčicu obavijesti o problemu na način prilagođen djeci i da joj se da mogućnost da izrazi svoje mišljenje.
- Skrbnik osigurava pristup **besplatnom pravnom savjetovanju i pravnoj pomoći**, kada je primjenjivo, jer bi dijete moglo biti potencijalna žrtva trgovine ljudima.
- **Službenike za procjenu ranjivosti** obavještava se o tome da mogu pažljivo procijeniti potrebe djevojčice te potencijalne rizike i uzeti u obzir njezine stavove i pojedinačne okolnosti.
- Na temelju procjene i u koordinaciji sa službama za zaštitu djece, **službenik za prihvrat** organizira djetetov boravak u sigurnom i odgovarajućem smještaju, npr. u specijaliziranom centru za prihvrat djevojčica ili u sigurnoj ustanovi.

2. primjer: Podrška djetetu tijekom intervju za azil

Tijekom intervju za azil službenik za predmet saznaje da četrnaestogodišnji dječak bez pratnje ima noćne more i poteškoće s koncentracijom.

- **Službenik za predmet** bilježi informacije kao mogući pokazatelj koji treba uzeti u obzir tijekom procjene zahtjeva i ističe psihičko stanje tražitelja međunarodne zaštite.
- **Službenik za predmet** prilagođava vrijeme i ritam intervju u skladu s navedenim.
- **Skrbnik** traži pauze i jednostavna objašnjenja pitanja.
- Nakon intervju **službenik za predmet** upućuje dijete timu za ranjive osobe na daljnju procjenu. Tim za ranjive osobe utvrđuje simptome povezane sa stresom i daje preporuke za daljnje postupanje. Predmet se zatim prosljeđuje **službeniku za procjenu ranjivosti** kako bi se odgovor prilagodio potrebama djeteta. Procjena

⁽⁸⁷⁾ Integrirani sustavi zaštite djece također su dio instrumenta tehničke podrške uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/240, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj>, kojim se na zahtjev omogućuje prilagođeno tehničko stručno znanje za pripremu i provedbu strukturnih reformi u državama članicama. To uključuje područja obrazovanja, socijalnih usluga, migracija i upravljanja granicama, zdravstva i pravosuđa, na primjer podrška provedbi modela Dječjih kuća (vidjeti Barnahus).

⁽⁸⁸⁾ Stavak 59.: Definicija pristupa koji se temelji na pravima djeteta, u: Odbor UN-a za prava djeteta (CRC), *Opći komentar br. 13 (2011.): Pravo djeteta na slobodu od svih oblika nasilja*, CRC/C/GC/13, 2011., <https://www.refworld.org/legal/general/crc/2011/en/82269>

najboljeg interesa ažurira se prema potrebi kako bi odražavala novoutvrđene potrebe za zaštitom dobrobiti djeteta tijekom cijelog postupka.

- **Službenik za prihvata** obaviješten je o utvrđenim potrebama kako bi se osigurao kontinuitet skrbi i odgovarajuća prilagodba uvjeta prihvata i mjera podrške.

3. primjer: Duboka uznemirenost tijekom boravka u prihvatnom centru

Petnaestogodišnji dječak bez pratnje boravi u prihvatnom centru već nekoliko tjedana. Osoblje primjećuje da je prestao pohađati školske aktivnosti, povlači se od vršnjaka i pokazuje znakove nesanice.

- **Službenik za prihvata** evidentira ta opažanja i po potrebi upozorava **skrbnika, voditelja predmeta i službenika za procjenu ranjivosti**.
- **Skrbnik** se sastaje s djetetom koje mu otkriva da se često prisjeća događaja iz prošlosti u svojoj zemlji podrijetla.
- **Voditelj predmeta** traži savjetovanje sa **zdravstvenom službom**, koja kod djeteta utvrđuje tjeskobu i uznemirenost te preporučuje redovite sastanke sa službama za psihosocijalnu podršku.
- Na temelju procjene i u suradnji sa skrbnikom i voditeljem predmeta te, po potrebi, uz doprinos službi za zaštitu djece, nadležno tijelo za prihvata intervenira kako bi olakšalo rješavanje okolnosti u kojima je utvrđena uznemirenost, na primjer prilagođavanjem djetetovih smještajnih uvjeta ili posredovanjem u slučaju sukoba s vršnjacima te osiguranjem pristupa službama za psihosocijalnu podršku.
- **Službenik za predmet**, nakon što ga se obavijesti o tome, odgađa zakazani intervju kako bi se dijete poštedito nepotrebnog stresa i osiguralo da dijete nakon stabilizacije u njemu može smisljeno sudjelovati.

Razmatranja

Usvajanjem **zajedničkog i sigurnog digitalnog sustava za vođenje predmeta** može se poboljšati međuagencijska suradnja putem sigurnog pristupa relevantnim informacijama o predmetu u stvarnom vremenu svim subjektima uključenim u skrb i zaštitu djeteta. Pristupom takvim informacijama spriječile bi se neusklađene ili dvostruke intervencije različitih subjekata. U takav se sustav moraju integrirati **pouzdanе mjere za zaštitu podataka** i upotrebljavati u skladu s **načelom nužnog pristupa informacijama**, čime se osigurava da osjetljivim informacijama pristupaju samo stručnjaci kojima su potrebne zbog službenih dužnosti.

Razmjena informacija putem takvih sustava treba biti **proporcionalna i ograničena na svrhu**, s jasnim pravilima kojima se uređuju pristup, upotreba i pohrana podataka. Kada je to propisano nacionalnim pravom te uzimajući u obzir dob i zrelost djeteta, dijete i/ili njegov roditelj, pružatelj skrbi ili skrbnik **moraju biti obaviješteni** o praksama razmjene podataka i, kada je primjenjivo, potrebno je za to zatražiti njihov **pristanak**. Svi dogovori o razmjeni informacija moraju biti usklađeni s nacionalnim pravnim okvirima i mjerodavnim pravilima o zaštiti podataka, dok se istovremeno treba osigurati da najbolji interes djeteta ostane na prvom mjestu.

Dodatni materijali o najboljem interesu djeteta

- UNHCR, *2021 UNHCR Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child* (Smjernice UNHCR-a iz 2021. o postupcima za najbolji interes djeteta: procjena i utvrđivanje najboljeg interesa djeteta), <https://www.refworld.org/policy/opguidance/unhcr/2021/en/122648>
- UNHCR, *Guidelines on Assessing and Determining the Best Interests of the Child* (Smjernice za procjenu i utvrđivanje najboljeg interesa djeteta), <https://migrationnetwork.un.org/resources/guidelines-assessing-and-determining-best-interests-child>
- Priručnik Međunarodne organizacije za migracije o zaštiti i pomoći migrantima izloženima nasilju, iskorištavanju i zlostavljanju, 2019.; Dio 6., UNICEF, *Guidance for the Protection, Care and Assistance of vulnerable Migrants*, (Smjernice za zaštitu, skrb i pomoć ranjivim migrantima) <https://publications.iom.int/books/iom-handbook-migrants-vulnerable-violence-exploitation-and-abuse>
- UNICEF, IOM, Centar za upravljanje znanjem EU-a i IOM-a, *Best Interest Determination Form* (Obrazac za utvrđivanje najboljeg interesa), 2022., <https://migrantprotection.iom.int/system/files/training-material/attachment/3-bid-form.pdf>.
- Save the Children, *Best Interests Assessment Form for Temporary Care Arrangements & Durable Solution* (Obrazac za procjenu najboljeg interesa za privremene aranžmane skrbi i trajno rješenje), 2010., <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/best-interest-assessment-form-temporary-care-arrangements-durable-solution>

3. Najbolji interes djeteta tijekom dubinske provjere

Uredbom o dubinskoj provjeri ⁽⁸⁹⁾ propisuje se obvezna dubinska provjera prije ulaska državljana zemalja izvan EU-a na vanjskoj granici i, u određenim okolnostima, unutar nacionalnog teritorija kada su osobe privedene nakon neovlaštenog ulaska ili boravka ⁽⁹⁰⁾. Dubinska provjera primjenjuje se na osobe koje ne ispunjavaju uvjete za ulazak u EU.

Dubinska provjera sastoji se od niza provjera, uključujući provjere identiteta, sigurnosti, zdravlja i ranjivosti, koje se provode koordinirano i ne dovodeći u pitanje naknadne postupke azila ili vraćanja. Te provjere doprinose učinkovitom upravljanju vanjskim granicama, dok istovremeno osiguravaju da se ranjivost i posebne potrebe utvrde u najranijoj fazi.

Uredbom o dubinskoj provjeri propisano je da se dubinska provjera na vanjskoj granici mora provesti „bez odgode i u svakom slučaju **u roku od sedam dana** ⁽⁹¹⁾ od uhićenja (...)”. Cjelokupni postupak dubinske provjere obuhvaća sljedeće korake ⁽⁹²⁾:

- **preliminarni zdravstveni pregled** ⁽⁹³⁾ i **provjeru ranjivosti** ⁽⁹⁴⁾
- utvrđivanje **ili provjeru identiteta** ⁽⁹⁵⁾ i sigurnosnu provjeru ⁽⁹⁶⁾ koja uključuje **evidentiranje biometrijskih podataka** ⁽⁹⁷⁾ ako to već nije učinjeno
- ispunjavanje **obrasca za dubinsku provjeru** ⁽⁹⁸⁾, također unakrsnom provjerom informacija s tražiteljem međunarodne zaštite radi omogućavanja unošenja ispravaka i prilagodbi podijeljenih informacija ⁽⁹⁹⁾
- **prosljeđivanje** nadležnom tijelu ⁽¹⁰⁰⁾.

U Uredbi o dubinskoj provjeri također se naglašava **potreba za bliskom suradnjom među nadležnim nacionalnim tijelima** odgovornima za postupak azila, prihvata tražitelja, javnozdravstvenim tijelima te tijelima zaštite djece (kada je primjenjivo) i postupke vraćanja ⁽¹⁰¹⁾.

⁽⁸⁹⁾ Uredba (EU) 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uvođenju dubinske provjere državljana trećih zemalja na vanjskim granicama i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/817 PE/20/2024/REV/1 (SL L, 2024/1356, 22.5.2024.) <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>

⁽⁹⁰⁾ Članci 5. i 7. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹¹⁾ Članak 8. stavak 3. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹²⁾ Članak 5. stavak 5. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹³⁾ Članak 12. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹⁴⁾ Članak 12. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹⁵⁾ Članak 14. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹⁶⁾ Članci 15. i 16. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹⁷⁾ Članci 15., 22. i 24. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽⁹⁸⁾ Članak 17. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽⁹⁹⁾ Uvodna izjava 32. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽¹⁰⁰⁾ Članak 18. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽¹⁰¹⁾ Uvodna izjava 24. Uredbe o dubinskoj provjeri: „Kako bi se ostvarili ciljevi dubinske provjere, trebalo bi osigurati snažniji okvir za blisku suradnju između nadležnih nacionalnih tijela iz odredbe o provedbi nadzora državne granice Uredbe (EU) 2016/399, tijela nadležnih za postupke azila i prihvata tražitelja, tijela nadležnih za zaštitu javnog zdravlja, kao i tijela nadležnih za provedbu postupaka vraćanja u skladu s Direktivom 2008/115/EZ”.

Što se tiče koordinacije i suradnje, Uredba o dubinskoj provjeri poziva se na **Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu** (Frontex), **Agenciju Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva** (Europol), **Agenciju Europske unije za azil (EUAA)**, **nacionalna tijela za zaštitu djece** i tijela nadležna za otkrivanje i identificiranje žrtava trgovine ljudima. ⁽¹⁰²⁾

Nacionalna tijela za zaštitu djece sudjeluju u postupku od najranijih faza dolaska djeteta, posebno u slučaju djece bez pratnje. Prije imenovanja skrbnika ta tijela predstavljaju **prvu točku procjene neposredne potrebe za zaštitom**, pokreću dogovore o skrbi i doprinose procjeni najboljeg interesa djeteta. Uključenost nacionalnih tijela za zaštitu djece u dubinsku provjeru u **početnim fazama postupka azila (pristup postupku)** i u daljnjem prosljeđivanju predmeta ključna je kako bi se osiguralo da se **donose odluke** u ovoj fazi i tijekom prihvata za vrijeme dubinske provjere **u skladu s načelima zaštite djece**, sa standardima EU-a i nacionalnim standardima, za osiguranje kontinuiteta skrbi i zaštite prava djece od samog početka.

Uredbom o dubinskoj provjeri ističe se i obveza nadležnih tijela za dubinsku provjeru da **pružaju informacije** o svrsi i trajanju dubinske provjere te o pravu na traženje azila na način prilagođen djeci ⁽¹⁰³⁾. Kad dijete izrazi namjeru **za podnošenje zahtjeva za azil**, mora mu se osigurati pravovremeno i odgovarajuće pravno savjetovanje u skladu s Uredbom o postupku azila (APR) ⁽¹⁰⁴⁾.

Naposljetku, Uredbom o dubinskoj provjeri naglašava se važnost **poštovanja temeljnih prava** ⁽¹⁰⁵⁾.

EUAA-ov portal „Let’s Speak Asylum” (Razgovarajmo o azilu), <https://lsa.euaa.europa.eu/>

Portal „Let’s Speak Asylum” (Razgovarajmo o azilu) nudi metodološke smjernice i praktične alate za pružanje informacija u kontekstu postupaka azila i prihvata.

Na portalu će se nalaziti materijali za pružanje informacija koje je pripremio EUAA u skladu sa zajedničkim europskim sustavom azila, koje će nadležna tijela dopuniti informacijama svojstvenima pojedinoj zemlji. To uključuje obavezne brošure za djecu s pratnjom i bez pratnje te dopunski paket slikovnih priča, plakata, kartica za učenje i animacija za ranjive osobe. Na portalu će se također nalaziti upute i praktični savjeti o upotrebi materijala (u pripremi).

EUAA, *Practical Guide on Free Legal Counselling: Organisation of the provision of free legal counselling* (Praktičan vodič o besplatnom pravnom savjetovanju: organizacija besplatnog pravnog savjetovanja), listopad 2025., <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-free-legal-counselling>

⁽¹⁰²⁾ Uvodna izjava 24. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽¹⁰³⁾ Članak 11. stavci 1. i 2. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽¹⁰⁴⁾ Članak 15. stavak 1. Uredbe o postupku azila

⁽¹⁰⁵⁾ Članak 3. Uredbe o dubinskoj provjeri

3.1. Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom dubinske provjere

Utvrđivanje ranjivih tražitelja azila i onih s posebnim potrebama (uključujući djecu) ključna je zakonska obveza. Utvrđivanje potreba mora započeti što prije nakon dolaska, bilo na vanjskoj granici ili u centru za inicijalni prihvata tijekom provjera zdravstvenog stanja i ranjivosti. Nakon što tražitelj naznači da je dijete, primjenjuje se načelo najboljeg interesa djeteta. Potrebno je imenovati skrbnika koji će zastupati dijete bez pratnje i pomagati mu tijekom dubinske provjere. Ako skrbnik nije imenovan, potrebno je odrediti prikladnu osobu kao privremenog zastupnika ⁽¹⁰⁶⁾. Tijela za zaštitu djece ⁽¹⁰⁷⁾ moraju biti uključena u postupak radi osiguranja neposredne i odgovarajuće zaštite i podrške djetetu, uključujući skrb za fizičko i psihičko zdravlje, pristup hitnoj zdravstvenoj skrbi i osnovnom liječenju bolesti, psihosocijalnu podršku, zaštitu od opasnosti te pokretanje odgovarajućih mehanizama za praćenje i prosljeđivanje predmeta. Službenici koji provode dubinsku provjeru trebaju biti osposobljeni i znati surađivati i koordinirati se ostalim uključenim subjektima kako bi osigurali dodatnu podršku.

Primjeri: Uzimanje u obzir najboljeg interesa djeteta tijekom dubinske provjere

Tijekom dubinske provjere, posebno tijekom **zdravstvenog pregleda i provjere ranjivosti**, službenici mogu **utvrditi posebne potrebe i ranjivost** koje zahtijevaju razmatranja povezana s najboljim interesom djeteta. S obzirom na to da su zdravstveni pregled i provjera ranjivosti samo preliminarne provjere, nadležna tijela trebaju pružiti podršku ako postoji neposredna potreba, dok je daljnju podršku potrebno pružiti u postupcima koji iz toga proizlaze. U nastavku je naveden niz primjera koji prikazuju okolnosti koje bi se mogle dogoditi u fazi dubinske provjere.

1. primjer: Nepostojanje osobnih isprava i ozbiljne sumnje u navedenu djetetovu dob

U svrhu dubinske provjere i provjere ranjivosti činjenica da je netko dijete predstavlja ranjivost samo po sebi. Stoga je utvrđivanje djece, uključujući i predmeta u kojima dob tražitelja međunarodne zaštite nije jasna, obuhvaćena procjenom ranjivosti i zahtijeva posebna postupovna jamstva povezane s najboljim interesom djeteta. Kada dijete nema osobne isprave i zbog proturječnih ili nekonzistentnih informacija postoje ozbiljne sumnje u navedenu dob, službenici prvo moraju provjeriti mogu li se te nejasnoće odmah razjasniti (npr. putem dostupne evidencije, objašnjenja ili početnih provjera). Ako ne mogu, moraju uputiti predmet nadležnom tijelu koje će odlučiti je li potrebna službena procjena dobi ⁽¹⁰⁸⁾.

2. primjer: Pokazatelji trgovine ljudima

Otkrivanje pokazatelja da je dijete možda žrtva trgovine ljudima pokreće hitne zaštitne mjere i uključivanje nadležnih tijela za borbu protiv trgovine ljudima.

⁽¹⁰⁶⁾ Uvodna izjava 25. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽¹⁰⁷⁾ Članak 8. stavak 9. i članak 12. stavak 4. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽¹⁰⁸⁾ Za detaljne informacije o procjeni dobi vidjeti EUAA, *Praktičan vodič za procjenu dobi*, studeni 2025. <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0>

3. primjer: Moguća potreba za traženjem obitelji

Procjenom se mora utvrditi kada je dijete zadnji put vidjelo roditelje / članove obitelji i odlučiti je li traženje/spajanje/premještanje obitelji u najboljem interesu djeteta.

4. primjer: Duboka uznemirenost

Duboka uznemirenost može biti posljedica traume doživljene u zemlji podrijetla ili tijekom migracijskog putovanja, uključujući incidente kao što su brodolomi ili operacije traganja i spašavanja u kojima je bilo ljudskih žrtava. U takvim je predmetima potrebna procjena odgovarajuće medicinske, psihološke ili psihijatrijske podrške potrebne za stabilizaciju djeteta, zajedno s razmatranjem vremena potrebnog za odmor i oporavak prije nego što dijete može smisleno sudjelovati u postupku azila ili drugim postupcima, uključujući procjenu postoje li posebne potrebe u pogledu smještaja.

5. primjer: Nejasne obiteljske veze djeteta s pratnjom

Službenici moraju provjeriti je li odrasla osoba koja prati dijete zaista odgovorna za dijete i paziti na sve pokazatelje mogućih rizika u odnosu odrasle osobe i djeteta, osobito rizika od trgovine ljudima ili seksualnog zlostavljanja.

6. primjer: Dijete sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom

Posebna procjena potreba u pogledu smještaja (pristupačnosti, lokacije, sigurnosti mjesta smještaja) potrebna je u slučaju djece sa zdravstvenim problemima (uključujući potrebe u pogledu reproduktivnog zdravlja) ili fizičkim, osjetilnim, intelektualnim ili psihosocijalnim poremećajima.

Zapamtite

Djecu bez pratnje u pravilu se ne smije usmjeravati u postupak na granici. U kontekstu dubinske provjere utvrđuju se i dokumentiraju relevantni elementi, uključujući identifikaciju, procjenu dobi, ranjivost i sve naznake povezane s nacionalnom sigurnošću ili javnim poretkom. Iako se službena odluka o odgovarajućem postupku donosi na kraju dubinske provjere, informacije prikupljene u toj fazi presudne su da se djecu bez pratnje u skladu s općim pravilima ne usmjerava u postupak na granici te da, kada je to slučaj, taj postupak bude ograničen **na iznimne situacije u kojima dijete predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti ili javnom poretku** ⁽¹⁰⁹⁾. U svakom slučaju, moraju se poštovati odgovarajući uvjeti prihvata djece i sve relevantna postupovna jamstva ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁹⁾ Članak 53. stavak 1. Uredbe o postupku azila

⁽¹¹⁰⁾ Članak 53. stavak 1. i članak 42. stavak 3. točka (b) Uredbe o postupku azila, osim ako postoji osnovana sumnja da tražitelj međunarodne zaštite potencijalno predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost ili javni poredak. U Direktivi o uvjetima prihvata (2024.) navode se određene iznimke, kao što je utvrđivanje da dijete predstavlja sigurnosnu prijetnju (vidjeti uvodnu izjavu 40. i članak 13. stavak 2. točku (b)).

Primjeri: Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom dubinske provjere

1. primjer: Utvrđivanje potrebe za smještajem prilagođenim djeci

Tijekom dubinske provjere službenici shvate da šesnaestogodišnja djevojčica bez pratnje izbjegava kontakt očima i plaši se kad joj prilaze odrasli muškarci.

- **Službenici za dubinsku provjeru** odmah razmatraju najbolji interes djeteta i javljaju se službama za zaštitu djece.
- Obavještava se **skrbnika ili prikladnu osobu kao privremenog zastupnika** koja blisko sudjeluje u svim aktivnostima.
- Dubinska provjera postaje prioritet kako bi se dijete moglo odmah preusmjeriti u odgovarajući postupak.
- Ponašanje djevojke tijekom **provjere ranjivosti** ukazuje na moguću izloženost spolnom nasilju. Zbog toga će joj možda biti potreban manji prihvatni objekt primjeren djeci, a ne veliki centar daleko od odgovarajućih zdravstvenih usluga, kao i psihološka podrška. Obavlja se pravovremeno upućivanje specijaliziranim službama za psihosocijalnu i zdravstvenu podršku.

Primjena najboljeg interesa djeteta: osiguranje ranog smještaja u sigurno okruženje primjereno dobi i specijalizirane službe za podršku prije početka postupka azila.

2. primjer: Odluka o neupućivanju djeteta s pratnjom u postupak na granici

Trinaestogodišnje dijete dolazi s majkom koja navodi da dijete ima zdravstvenih problema (tešku astmu i epilepsiju), što zahtijeva svakodnevnu primjenu lijekova i povremeni nadzor.

- **Zdravstvenim pregledom** utvrđuje se da je lijek koji je dijete ponijelo sa sobom pri kraju.
- **Osoblje za dubinsku provjeru** organizira hitan liječnički pregled.
- Iako tražitelji međunarodne zaštite spadaju u kategoriju koja se obično razmatra u postupku na granici, tijekom zdravstvenog pregleda i provjere ranjivosti utvrđuje se da se djetetov problem ne može riješiti u graničnom objektu.
- **Službenici za dubinsku provjeru** savjetuju se sa zdravstvenim službama koje potvrđuju da objekt ne zadovoljava potrebne uvjete.
- **Tijela za prihvat** primaju obavijest da je dijete potrebno smjestiti blizu zdravstvene ustanove koja može osigurati kontinuitet skrbi.

Budući da je najbolji interes djeteta primarni čimbenik, ni majka **nije upućena u postupak na granici**, a predmet se preusmjerava u uobičajeni postupak azila.

Primjena najboljeg interesa djeteta: osiguranje neprekinutog pristupa osnovnom liječenju i sprječavanje pogoršanja zdravstvenog stanja. Zaštita zdravlja djeteta ima prednost pred postupovnom učinkovitošću.

4. Najbolji interes djeteta u postupku azila

Uredba o postupku azila središnji je pravni instrument u okviru zajedničkog europskog sustava azila (CEAS), usmjeren na usklađivanje i poboljšanje postupka azila u državama članicama. Njome se utvrđuju zajednički standardi za registraciju, podnošenje, intervjuiranje, donošenje odluka i podnošenje žalbi, čime se osiguravaju pravednost, učinkovitost i zaštita temeljnih prava.

Uredbom o kvalifikaciji ⁽¹¹¹⁾ utvrđuju se zajednički kriteriji za dodjelu međunarodne zaštite i definiraju se prava i povlastice povezane sa svakim statusom međunarodne zaštite, kao što su dozvole boravka, pristup zdravstvenoj skrbi, obrazovanju i integracijskim mjerama.

Ta se dva propisa ne smiju razmatrati odvojeno. Naprotiv, moraju se primjenjivati na **međusobno povezan** i dosljedan način. Iskustvo djeteta unutar sustava azila ne odvija se u izoliranim postupovnim koracima: svaka odluka i interakcija čine dio kontinuiranog puta. Stoga **holistički pristup usmjeren na djecu** ⁽¹¹²⁾, kojim se uzimaju u obzir individualne okolnosti, ranjivost i najbolji interes djeteta, mora biti temelj svih mjera poduzetih na temelju obiju uredbi, uključujući i vrijeme nakon stjecanja statusa ⁽¹¹³⁾.

Uredbom o postupku azila uvode se **posebna postupovna jamstva za djecu** prilagođena njihovim ranjivostima. To su:

- pružanje informacija prilagođenih djeci, prema potrebi uz pomoć usmenog prevoditelja
- obvezna procjena ranjivosti i tehnike intervjuiranja prilagođene djeci
- prioritarna obrada zahtjeva koji se odnose na djecu, bez dovođenja u pitanje postupovnih jamstava
- imenovanje kvalificiranih skrbnika za djecu bez pratnje.

⁽¹¹¹⁾ Uredba (EU) 2024/1347 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status za izbjeglice ili za osobe koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu i za sadržaj odobrene zaštite, o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1347, 22.5.2024.), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>

⁽¹¹²⁾ Pristupom usmjerenim na djecu osigurava se da se u svim odlukama i postupcima koji na njih utječu sustavno uzimaju u obzir najbolji interes djeteta, pravo da ih se sasluša te njihova sigurnost i razvoj, u skladu s Konvencijom o pravima djeteta. U postupku azila to uključuje prilagodbu postupaka djetetovoj dobi i zrelosti, osiguranje prava djeteta da ga se sasluša na način primjeren djetetu, pružanje pravovremenih informacija i podrške te osiguranje postupovnih jamstava, uključujući zastupanje, tijekom cijelog postupka.

⁽¹¹³⁾ Članak 22. stavak 1. i 2. Uredbe o postupku azila i uvodna izjava 15. Uredbe o kvalifikaciji

4.1. Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom postupka azila

Postupak azila započinje kada dijete izrazi svoju namjeru za traženje azila. To se može dogoditi nakon dolaska, tijekom dubinske provjere ili tijekom boravka. U svim predmetima koji uključuju djecu jamstva i postupovna jamstva ⁽¹¹⁴⁾ moraju se sustavno primjenjivati ⁽¹¹⁵⁾.

4.1.1. Izražavanje namjere za podnošenje zahtjeva

Ključno je da nadležna tijela u najranijoj fazi utvrde **bilo kakve naznake da bi djetetu mogla biti potrebna međunarodna zaštita**, čak i ako dijete izričito ne izrazi namjeru za traženje azila. To je posebno važno za djecu bez pratnje i djecu u ranjivom položaju koja možda nisu svjesna svojih prava ili postupka azila. Od prvog kontakta nadležna tijela moraju osigurati primjenu svih relevantnih postupovnih jamstava specifičnih za djecu i ostalih postupovnih jamstava u skladu s najboljim interesom djeteta (vidjeti [sliku 1](#)).

U okolnostima na terenu, osobito na granici, moguće je da dijete potrebu za zaštitom izrazi samo neizravno. Granični policajci i drugi službenici na terenu stoga trebaju **obratiti pozornost** na pokazatelje kao što su strah ili uznemirenost zbog mogućnosti vraćanja, spominjanja prošlih ozljeda ili opasnosti, izbjegavanje službenih postupaka, opetovanih pitanja o vlastitoj sigurnosti ili traženje informacije za ostanak na teritoriju države. Svaka takva naznaka treba izazvati dodatnu pozornost i, prema potrebi biti prosljeđena u postupak azila jer se pravo na pristup međunarodnoj zaštiti primjenjuje od najranijeg kontakta.

U tom kontekstu službenici na terenu trebaju uvijek imati na umu elemente navedene u nastavku.

- Djeca samu sebe možda neće identificirati ni kao djeca ni kao osobe koje traže azil, često jer svojih okolnosti nisu potpuno svjesna ili nisu upoznata s postupovnim jamstvima povezanim s podnošenjem zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Stoga nadležna tijela moraju proaktivno otkriti potrebe za zaštitom i pružiti smislene informacije primjerene dobi o dostupnim mogućnostima.
- Strah, trauma, iskustvo zlostavljanja, žrtva trgovine ljudima ili iskorištavanja te pogrešne informacije mogu utjecati na djetetovo ponašanje i njegovu spremnost da podijeli informacije.
- Djeca koja pobjegnu ubrzo nakon dolaska često su izložena ozbiljnim rizicima, što zahtijeva hitno praćenje i koordinaciju s nadležnim tijelima.

Kad dijete izrazi namjeru zatražiti azil, pristup postupku mora biti neposredan, uz podršku i prilagođen djetetovim potrebama. Djeci bez pratnje bez odgode mora pomoći odgovarajuća osoba kao pravodobno imenovan privremeni zastupnik, koji zastupa dijete i djeluje u njegovo ime dok mu se ne imenuje skrbnik. Skrbnika se mora imenovati u roku od 15 dana od

⁽¹¹⁴⁾ Članak 13. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽¹¹⁵⁾ Za dodatne pojedinosti o dubinskoj provjeri, postupku dubinske provjere i postupovnim jamstvima tijekom dubinske provjere vidjeti [poglavlje 3 Najbolji interes djeteta tijekom dubinske provjere](#).

podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ili u roku od 25 dana u slučaju nerazmjernog broja zahtjeva djece bez pratnje. Sve ranjivosti koje utječu na sposobnost djeteta da sudjeluje u postupku moraju se utvrditi bez odgode. Nadležna tijela trebaju provesti daljnje postupke i osigurati da se potrebe i ranjivost djeteta zabilježe radi osiguranja odgovarajućih posebnih postupovnih jamstava tijekom registracije i naknadnih faza postupka azila ⁽¹¹⁶⁾.

Djetetov skrbnik mora osigurati pristup pravnom savjetovanju.

Nekoliko **prava i obveza** aktivira se prilikom izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva za azil, uključujući:

- **pravo na ostanak** na teritoriju države članice
- **pravo na informacije** na jeziku koji dijete razumije (prema potrebi uz pomoć usmenog prevoditelja) o tome kako podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu te o pravima i obvezama djeteta tijekom postupka azila (za materijale o pružanju informacija vidjeti gore navedeni [okvir „Let’s Speak Asylum”](#))
- obvezu država članica da u roku od 30 dana utvrde/procijene jesu li djetetu **potrebna posebna postupovna jamstva ili ima dodatne posebne potrebe prihvata**
- obvezu država članica da osiguraju materijalne uvjete prihvata definirane Direktivom o uvjetima prihvata (2024.), uključujući pristup obrazovanju.

Svaki postupak poduzet s djetetom ili u pogledu djeteta **mora biti u skladu s najboljim interesom djeteta**.

4.1.2. Registracija i podnošenje zahtjeva za azil

U nekim se zemljama registracija i podnošenje zahtjeva obavljaju u različito vrijeme, iako države članice mogu biti fleksibilne u pogledu istovremenog postupka registracije i podnošenja zahtjeva.

Bez obzira na strukturu u svakoj državi članici, **registracija** je korak kada nadležna tijela službeno evidentiraju djetetov zahtjev za međunarodnu zaštitu i počinju ispunjavati njegove dugoročne potrebe. To je **ključan prvi korak** u osiguranju da se najbolji interes djeteta uzme u obzir i zaštititi.

Osnovni osobni podatci i osnovni biometrijski podatci djeteta kao tražitelja međunarodne zaštite moraju se prikupiti prije registracije, i to tijekom dubinske provjere. Međutim, ako se to ne učini, nadležna će tijela morati prikupiti te informacije tijekom registracije ⁽¹¹⁷⁾.

Tijekom tog postupovnog koraka od djece se traži da podijele različite informacije kao što su svi relevantni dokumenti koje možda imaju (npr. rodni list, školsku dokumentaciju) ⁽¹¹⁸⁾,

⁽¹¹⁶⁾ Članak 4. stavak 4. i članak 20. Uredbe o postupku azila

⁽¹¹⁷⁾ U skladu s člankom 27. Uredbe o postupku azila

⁽¹¹⁸⁾ Članak 27. i članak 28. stavak 6. Uredbe o postupku azila

pojediniosti o tome zašto su napustili svoju zemlju, gdje se nalaze članovi njihove obitelji i informacije o svojoj migracijskoj ruti.

Dijete u ovoj fazi i/ili tijekom cijelog postupka ostvaruje određena prava, na primjer:

- pravo na podršku skrbnika, roditelja ili člana obitelji
- pravo na jedinstvo obitelji ⁽¹¹⁹⁾, što u ovoj fazi može potaknuti pokretanje postupka traženja obitelji
- pravo na usmenog prevoditelja željenog spola, kada je moguće ⁽¹²⁰⁾.

Osim toga, tražitelji međunarodne zaštite (uključujući djecu) moraju imati mogućnost komunikacije s UNHCR-om ili drugim organizacijama koje pružaju pravne savjete ili savjetovanje ⁽¹²¹⁾. Nadalje, djeca moraju imati pristup pravnoj pomoći kako bi učinkovito iznijela svoje zahtjeve ⁽¹²²⁾.

Za vrijeme prikupljanja podataka tijekom registracije i podnošenja zahtjeva moraju se poštovati privatnost i dostojanstvo djeteta. Informacije moraju biti sigurno pohranjene i može ih se razmjenjivati samo s relevantnim subjektima u skladu s propisima EU-a o zaštiti podataka.

U fazi registracije namjere za podnošenje zahtjeva nadležna tijela moraju utvrditi i zabilježiti sve početne naznake da bi tražitelj mogao trebati posebna postupovna jamstva ⁽¹²³⁾. Ta se inicijalna identifikacija mora temeljiti na vidljivim znakovima, izjavama ili ponašanju tražitelja međunarodne zaštite odnosno na bilo kojim relevantnim dokumentima, a u slučaju djeteta i na izjavama roditelja, odgovornih odraslih osoba ili skrbnika. Svi takvi navodi moraju biti uključeni u tražiteljev dosje i dostupni tijelu odlučivanja. **Procjena** se može nastaviti nakon podnošenja zahtjeva i mora se dovršiti **što prije i u roku od 30 dana**. Cilj je procjene utvrditi neposredne potrebe kao što su zdravstvena skrb ili psihosocijalna podrška te rizici od iskorištavanja. Ako postoje naznake da je dijete žrtva trgovine ljudima, zlostavljanja ili zanemarivanja, nadležna tijela moraju odmah uputiti dijete u odgovarajuće mehanizme zaštite. Osim toga, procjenu je potrebno preispitati u slučaju promjena tražiteljevih okolnosti ili kada postane očita potreba za posebnim postupovnim jamstvima ⁽¹²⁴⁾.

Pri **podnošenju zahtjeva za azil**, djeci se mora omogućiti sveobuhvatna podrška kako bi se osiguralo njihovo **smisleno sudjelovanje**. Podnošenjem zahtjeva zadnji je korak u fazi pristupa postupku azila. U toj se fazi od djece ne smije očekivati da daju potpune ili detaljne informacije u svom zahtjevu za azil, niti ih se smije kažnjavati zato što to nisu u stanju učiniti. Djeca možda još nisu spremna podijeliti osjetljiva ili traumatična iskustva. Prikupljanje informacija u fazi podnošenja zahtjeva stoga treba biti ograničeno na ono potrebno za formaliziranje zahtjeva, pri čemu se podrazumijeva da se dodatne pojedinosti mogu osigurati u kasnijim fazama postupka.

⁽¹¹⁹⁾ Članak 23. stavak 4. točka (a). Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹²⁰⁾ Članak 13. stavak 7. Uredbe o postupku azila

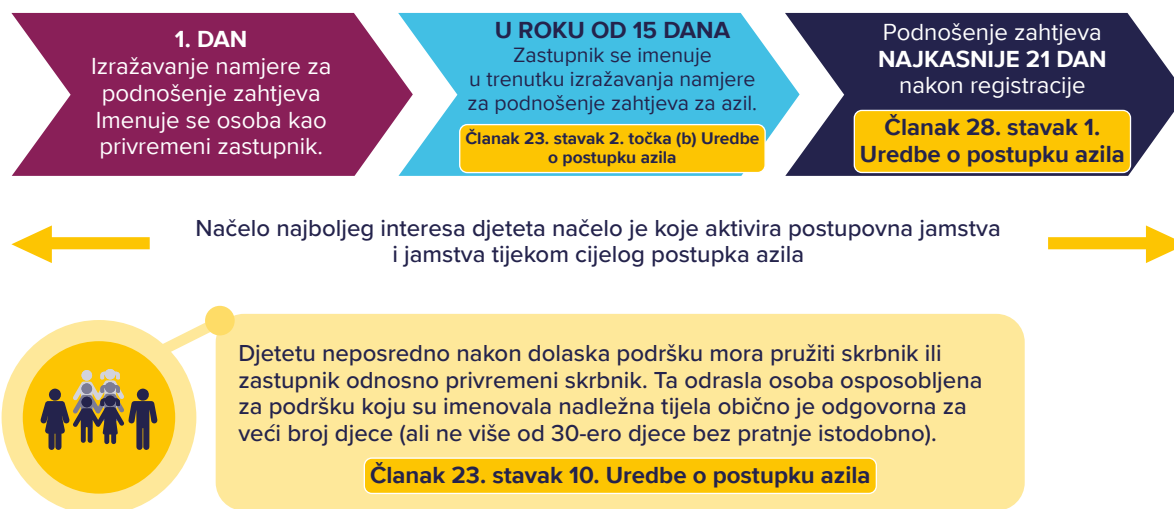
⁽¹²¹⁾ Članak 8. stavak 4. Uredbe o postupku azila

⁽¹²²⁾ Članci 15., 16., 17. i 18. Uredbe o postupku azila

⁽¹²³⁾ Članak 20. stavak 2. Uredbe o postupku azila

⁽¹²⁴⁾ Članak 20. stavak 3. Uredbe o postupku azila

Slika 4. Važni rokovi za redovni postupak azila za djecu

Izvor: EUAA

Razmatranje zahtjeva sljedeća je faza postupka azila. Važno je **individualizirati trajanje postupka** davanjem prednosti djetetovom zahtjevu ⁽¹²⁵⁾ ili produljenjem razdoblja odmora i oporavka prije određivanja datuma intervjua ako je to u najboljem interesu djeteta. Osobne djetetove okolnosti moraju biti ključni čimbenik pri odlučivanju o daljnjim koracima.

Uloge i odgovornosti za osiguranje najboljeg interesa djeteta**Odgovornosti službenika za predmet**

- **Potrebno znanje** o pravima i posebnim potrebama djece, koje treba primjenjivati na način prilagođen djeci i u odgovarajućem kontekstu ⁽¹²⁶⁾.
- Osigurati postupovna jamstva (npr. pravo na ostanak, dodjelu skrbnika, pristup pravnom savjetovanju, pravno zastupanje, prihvata).
- Osigurati da se djetetu dostave pravne i postupovne informacije kako bi moglo razumjeti postupak azila.
- Razmotriti traženje i spajanje obitelji u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama (AMMR) kada je primjenjivo.
- Utvrditi posebna postupovna jamstva prema potrebi.
- Osigurati da je skrbnik u aktivnom kontaktu s djetetom i pruža mu podršku i pomoć, uključujući tijekom osobnog intervjua, ako je to potrebno.

Odgovornosti skrbnika

- Osigurati djetetu pristup odgovarajućim uvjetima za prihvata, uključujući obrazovanje, zdravstvenu skrb i usluge podrške.

⁽¹²⁵⁾ Članak 34. stavak 5. točka (b) Uredbe o postupku azila⁽¹²⁶⁾ Članak 22. stavak 3. Uredbe o postupku azila

- Pružiti podršku pri pripremi za intervju i tijekom njega tako što će objasniti pitanja i osigurati da se dijete osjeća sigurno i shvaćeno.
- Pomoći pri traženju obitelji kada je to u najboljem interesu za dijete i njegovu sigurnost.
- Zastupati dijete ili pružiti pomoć djetetu u okolnostima u kojima se njegov status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite revidira ili ukida, osigurati kontinuitet između prošlih i budućih postupaka dok istovremeno predstavlja stabilnu kontaktnu točku za dijete.
- Kako bi se osigurali pravednost i transparentnost, **davati objašnjenja prilagođenih dobi** o postupku azila, uključujući svrhu intervjuja i očekivanja od njega.
- **Pružiti podršku djetetu u pristupu pravnom savjetovanju, besplatnoj pravnoj pomoći i pravnom zastupanju, kao i postupovnim smjernicama**, čime se dodatno osigurava zaštita najboljeg interesa djeteta.

Više informacija o praktičnim savjetima za vođenje intervjuja s djecom dostupno je na [Prilog I.: Osobni intervju djeteta koje traži azil](#).

Primjeri: Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom registracije i podnošenja zahtjeva

1. primjer: Zaštita podataka i dostojanstvo tijekom registracije

Šesnaestogodišnji dječak bez pratnje podnosi zahtjev za azil. Tijekom registracije nadležna tijela primjećuju da dijete ima nekoliko identičnih ožiljaka na podlakticama i potkoljenicama te da djeluje neodlučno kad mu se postavljaju opća pitanja o putovanju i sadašnjim životnim prilikama.

- **Skrbnik** intervenira kako bi objasnio da dijete u ovoj fazi nije spremno razgovarati o traumatičnim iskustvima.
- **Tijela za registraciju** ograničavaju ispitivanje kako bi se osiguralo da se dijete osjeća sigurno i prikupljaju samo informacije nužno potrebne za formaliziranje zahtjeva.
- **Dijete** dobiva obavijest da detaljna objašnjenja može dati kasnije tijekom osobnog intervjuja.
- **Tijelo za prihvata / voditelj predmeta** dobivaju obavijest o mogućoj potrebi za psihosocijalnom podrškom nakon podnošenja zahtjeva.
- U spis se dodaju bilješke kako bi se u kasnijim fazama osigurao pristup koji uzima u obzir proživljeno traumatično iskustvo.
- **Dijete** se obavještava o tome zašto se prikupljaju dokumenti, otisci prstiju i osobni podatci te kako će se upotrebljavati.
- Osobni se podatci bilježe na siguran način i dijele samo s relevantnim tijelima. Nadležna tijela i dalje trebaju paziti na moguću višedimenzionalnu ranjivost, rodno uvjetovane ozljede te seksualnu orijentaciju, rodni identitet, rodno izražavanje

i spolna obilježja (SOGIESC) te osigurati da se pitanja i prikupljanje podataka obrađuju uz uzimanje u obzir odgovarajuće osjetljivosti i povjerljivosti takvih podataka.

- **Skrbnik** osigurava da dijete razumije svoja prava na privatnost i dostojanstvo, kao i svoja prava prema pravilima o zaštiti podataka.

Primjena najboljeg interesa djeteta: poštovanje djetetovog dostojanstva i privatnosti uz istodobno osiguranje zakonitog i proporcionalnog prikupljanja podataka.

2. primjer: Razdoblje odmora i oporavka prije osobnog intervjua

Sedamnaestogodišnji dječak bez pratnje podnosi zahtjev za azil ubrzo nakon dolaska, ali pokazuje znakove iznimne iscrpljenosti nakon dugog i opasnog putovanja.

- Tijekom podnošenja zahtjeva i **dijete i skrbnik** obavještavaju nadležna tijela da dijete već nekoliko dana loše spava.
- **Tijelo za prihvrat / voditelj predmeta** prima obavijest i daje prednost sastanku s djetetom kako bi se procijenile njegove potrebe i uspostavila odgovarajuća podrška i njezino praćenje.
- Podnošenje zahtjeva **završava** kako bi se osigurao pristup pravima i uvjetima prihvata.
- **Službenik za predmet** prima obavijest i na temelju nalaza službenika za procjenu ranjivosti odlučuje da bi zakazivanje osobnog intervjua odmah negativno utjecalo na djetetovu sposobnost sudjelovanja. **Razdoblje odmora i oporavka** odobrava se prije određivanja datuma intervjua.
- **Dijete se obavještava** na način prilagođen njegovoj dobi o sljedećim koracima i očekivanim rokovima.

Primjena najboljeg interesa djeteta: osiguranje da dijete može učinkovito sudjelovati u postupku azila te da je razmatranje zahtjeva pravedno i prilagođeno djeci.

3. primjer: Postupovna jamstva kad postoji opasnost od bijega nakon podnošenja zahtjeva

Petnaestogodišnji dječak bez pratnje podnosi zahtjev za azil, ali navodi da ga poznanici pozivaju da napusti prihvatni objekt.

- **Tijela za podnošenje zahtjeva** dokumentiraju opasnost od djetetovog bijega.
- Odmah se obavještava **službu za zaštitu djece, tijelo za prihvrat, voditelja predmeta i skrbnika**.
- **Prihvatni aranžmani** prilagođavaju se kako bi se omogućio pomniji nadzor i podrška.
- Dijete se obavještava o **rizicima i posljedicama napuštanja ustanove/sustava** te o dostupnoj zaštiti.
- Uspostavljaju se **daljnje mjere** za praćenje djetetovih okolnosti.

Primjena najboljeg interesa djeteta: sprječavanje bijega i zaštita djeteta od mogućeg iskorištavanja ili negativnih posljedica nakon podnošenja zahtjeva.

Povezane EUAA-ove publikacije

- *Practical guide on the registration and lodging of applications for international protection* (Praktičan vodič za registraciju i podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu), prosinac 2025., <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-registration-lodging>
- *Practical Guide on the Asylum Border Procedure* (Praktičan vodič o postupku azila na granici), ožujak 2026., <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-asylum-border-procedure>
- *Practical Guide on Age Assessment* (Praktičan vodič za procjenu dobi), studeni 2025., <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0>
- *Smjernice o alternativama zadržavanju*, prosinac 2024., <https://www.euaa.europa.eu/publications/guidelines-alternatives-detention>.
- *Practical Guide on the Accelerated Examination Procedure* (Praktičan vodič o ubrzanom postupku razmatranja), 2026., <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-accelerated-examination-procedure>
- EUAA-Frontex, *Toolkit on Access to the asylum procedure* (Zbirka alata za pristup postupku azila), ožujak 2026., <https://www.euaa.europa.eu/practical-tools-first-contact-officials-access-asylum-procedure>

Povezani EUAA-ovi alati

- [Alat IPSN](#): interaktivno internetsko rješenje koje korisniku omogućuje utvrđivanje posebnih potreba u kontekstu postupka azila i prihvata.
- [Alat SNVA](#): alat za podršku nadležnim tijelima država članica u procjeni posebnih potreba osoba u ranjivom položaju.

Dodatna literatura o skrbništvu

- EGN, *Standards for Guardianship Translated*, 2021., <https://www.egnetwork.eu/news-item/egn-standards-for-guardianship-translated/>.
- FRA, *Sustavi skrbništva nad djecom u Europskoj uniji kojoj je uskraćena roditeljska skrb – Sažetak*, 2018., <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/guardianship-systems-children-deprived-parental-care-european-union-summary>.
- FRA, *Skrbništvo nad djecom kojoj je uskraćena roditeljska skrb*, 2014., <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>.
- FRA, *Skrbništvo nad djecom bez pratnje: priručnik za voditelje osposobljavanja skrbnika*, 2023., <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/guardianship-unaccompanied-children-trainers-manual>

4.1.3. Osobni intervju i razmatranje zahtjeva

Nakon što je podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu dovršeno, nadležna tijela nastavljaju s razmatranjem zahtjeva. Cilj je ove faze utvrditi ispunjava li tražitelj uvjete za međunarodnu zaštitu, bilo za status izbjeglice ili za supsidijarnu zaštitu. U skladu s Uredbom o postupku azila razmatranje se mora dovršiti što prije, u pravilu u roku od šest mjeseci od podnošenja zahtjeva ili transfera tražitelja međunarodne zaštite u odgovornu državu članicu ⁽¹²⁷⁾. Faza razmatranja sastoji se od ključnih koraka, uključujući osobni intervju, donošenje odluka i obavještanje.

Kad je riječ o djeci, ta faza mora uključivati temeljiti pregled njihovih osobnih okolnosti, što treba provoditi na način prilagođen djeci i dobi kako bi se stekao detaljan uvid u **djetetove potrebe za zaštitom**.

Usmeni prevoditelj mora biti dostupan za osobne intervjuje kako bi se osigurala jasna i točna komunikacija između tražitelja i ispitivača.

Države članice trebaju dati prednost **usmenim prevoditeljima i/ili kulturnim posrednicima koji su prošli specijaliziranu obuku**, uključujući obuku za rad s djecom te o postupcima i konceptima međunarodne zaštite i odgovarajućoj terminologiji ⁽¹²⁸⁾. Komunikacija se treba odvijati na jeziku koji dijete odabere te mu je potrebno osigurati smisleno sudjelovanje uz podršku skrbnika ⁽¹²⁹⁾.

Dijete ima pravo **izraziti svoje stavove i mišljenja**, osobno ili putem skrbnika. Svaki intervju s djetetom uvijek se mora provoditi u sigurnom, povjerljivom i ugodnom okruženju prilagođenom djetetu i pogodnom za izgradnju povjerenja kod djeteta. Stavove koje dijete izrazi treba uzeti u obzir i mora im se pridati odgovarajuća važnost u skladu s djetetovom dobi, zrelošću i osobnim okolnostima.

Dijete treba dobiti priliku **za osobni intervju**, osim ako to nije u njegovom najboljem interesu. U potonjem slučaju tijelo odlučivanja morat će obrazložiti svoju odluku ⁽¹³⁰⁾. Kada se dijete intervjuira, treba biti prisutna odrasla osoba odgovorna za dijete ili njegov skrbnik, kao i pravni savjetnik, kada je primjenjivo.

U slučaju djece s pratnjom osobni intervju bez prisutnosti odgovorne odrasle osobe treba se voditi samo ako se na temelju opravdanih razloga utvrdi da je to u najboljem interesu djeteta. U takvim predmetima tijelo odlučivanja mora osigurati pomoć osobe s potrebnim vještinama i stručnim znanjem ⁽¹³¹⁾.

Intervju za azil **ključni je korak** pri procjeni djetetovog zahtjeva za međunarodnu zaštitu. **Postupovna jamstva** ⁽¹³²⁾ primjenjiva na intervju za azil uključuju osiguranje poticajnog

⁽¹²⁷⁾ Članak 35. stavak 4. Uredbe o postupku azila

⁽¹²⁸⁾ Članak 13. stavak 5. Uredbe o postupku azila na temelju članka 8. stavka 4. točke (m) Uredbe o osnivanju EUAA-a: Uredba (EU) 2021/2303, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj>

⁽¹²⁹⁾ Članak 13. stavak 5. Uredbe o postupku azila

⁽¹³⁰⁾ Članak 22. stavak 3. Uredbe o postupku azila

⁽¹³¹⁾ Članak 22. stavak 4. Uredbe o postupku azila

⁽¹³²⁾ Članci 22. i 23. Uredbe o postupku azila

okruženja za intervju prilagođenog djetetu, čime se omogućuje da se dijete može slobodno izraziti i komunicirati na jeziku na kojem se osjećaju ugodno i koji dobro razumije. Kao dio postupovnih jamstava primjenjivih na intervju za azil moraju se primjenjivati tehnike vođenja intervjua prilagođene djeci. Prije službenog početka intervjua, ispitivači trebaju nastojati stvoriti ugodan ugođaj i podržati dijete, na primjer postavljanjem jednostavnih uvodnih pitanja, poput treba li mu vode, kako se osjeća ili ima li pitanja prije početka intervjua, što doprinosi uspostavi povjerenja.

S obzirom na to da mlađoj djeci, za razliku od odraslih, možda nedostaju riječi ili kognitivna sposobnost izražavanja strahova i iskustava, intervju se mora voditi na jasnom i jednostavnom jeziku primjerenom djeci. Razina zrelosti djeteta utječe na to kako obrađuje informacije i izražava svoje misli. Ispitivači stoga moraju prilagoditi pitanja kako bi omogućili da dijete razumije svrhu intervjua i osjeća se ugodno kad odgovara na pitanja.

Pitanja otvorenog tipa potrebno je upotrijebiti kad je moguće jer se djetetu time omogućuje da svoja iskustva prepriča vlastitim riječima, a pojašnjenja traži samo kada je potrebno.

Tijekom intervjua treba obratiti pozornost na sve oblike ranjivosti koje bi djetetu mogle otežati razgovor o tome što mu se dogodilo ili čega se boji, imajući na umu djetetov najbolji interes. Djetetu također može biti teško podijeliti osjetljive informacije, unatoč tome što je pripremljeno za intervju i obaviješteno o svojim pravima. Stoga službenici trebaju paziti na sve pokazatelje osnove za dodjelu azila i tijekom intervjua usmjeriti pozornost na njih. Djetetu se mora dati **moгуćnost da potvrdи** informacije prikupljene tijekom postupka azila, što treba dokumentirati u njegovom spisu ⁽¹³³⁾.

Donošenje odluke mora se temeljiti na procjeni svih relevantnih dostupnih dokaza i **voditi načelom najboljeg interesa djeteta**. Odluke treba priopćiti jasno i na način koji dijete razumije.

Obavijest o odluci mora se dati u pisanom obliku i dostaviti tražitelju međunarodne zaštite što prije u skladu s nacionalnim pravom. S obzirom na to da se obavijest ne mora uvijek dostaviti u prisutnosti skrbnika ili pravnog zastupnika, skrbnike i pravne zastupnike treba bez odgode obavijestiti kako bi mogli objasniti sadržaj i posljedice odluke djetetu na način primjeren dobi i prilagođen djeci te mu pružiti potrebnu podršku. **Razloge** za donošenje odluke treba objasniti i u pisanom obliku, čime se osigurava da dijete može razumjeti kako i zašto je odluka donesena.

Postupci za utvrđivanje dopуštenosti zahtjeva prilagođeni djeci: prva zemlja azila, sigurna treća zemlja i mogućnost zaštite unutar zemlje

U skladu s Uredbom o postupku azila, pojmovi „prva zemlja azila” i „sigurna treća zemlja” omogućuju državama članicama ispitivanje **dopуštenosti** zahtjeva za međunarodnu zaštitu te potencijalno preusmjeravanje tražitelja u zemlju koja nije članica EU-a pod uvjetom da su ispunjeni posebni pravni uvjeti.

⁽¹³³⁾ Ako dijete to odbije, o tome se navodi napomena (članak 8. stavak 2. Uredbe o postupku azila).

Koncept prve zemlje azila primjenjuje se kada je tražitelju azila već odobrena zaštita u drugoj zemlji ili na drugi način ondje ostvaruje dovoljnu zaštitu te ga ta zemlja može ponovno prihvatiti, a da pritom nije izložen proganjanju, *prisilnom udaljenju ili vraćanju* ili ozbiljnoj nepravdi ⁽¹³⁴⁾.

Koncept sigurne treće zemlje ⁽¹³⁵⁾ primjenjuje se kada tražitelj azila može sigurno ostati ili se vratiti u zemlju izvan EU-a koja osigurava poštovanje međunarodnih propisa za zaštitu izbjeglica, uključujući pristup pravednim postupcima azila i djelotvornoj zaštiti.

Kad je riječ o djeci bez pratnje, ti se koncepti mogu primijeniti samo ako su u skladu s njihovim najboljim interesom i ako zemlja primateljica jamči djelotvornu zaštitu i skrb. To podrazumijeva osiguranje sigurnosti, dozvolu za ostanak na teritoriju te države, pristup sredstvima za uzdržavanje kako bi se održao odgovarajući životni standard, pristup zdravstvenoj skrbi i obrazovanju te djelotvornu zaštitu dok se ne pronađe trajno rješenje ⁽¹³⁶⁾. U slučaju takve odluke nadležna tijela moraju provesti temeljitu procjenu najboljeg interesa djeteta prije transfera, čime se potvrđuje da ta odluka doista neće negativno utjecati na dobrobit djeteta i njegov najbolji interes. Odluka uvijek treba biti usmjerena na najbolji interes djeteta.

Primjenjivost zaštite unutar zemlje

Pri procjeni primjenjivosti mogućnosti zaštite unutar zemlje ⁽¹³⁷⁾ posebnu pozornost treba se posvetiti **najboljem interesu djeteta**, posebno u predmetima koji uključuju djecu bez pratnje. U skladu s Uredbom o postupku azila, osim redovite procjene mogućnosti zaštite unutar zemlje, to podrazumijeva i dodatnu, sveobuhvatnu procjenu toga jesu li u predloženom području premještanja dostupni održivi i odgovarajući aranžmani skrbi i skrbništva. Osim pitanja sigurnosti i pravne dopuštenosti, u okviru procjene moraju se uzeti u obzir djetetova dob, zrelost i dobrobit te pristup osnovnim uslugama kao što su zdravstvena skrb i obrazovanje te životni standard prikladan za njegov razvoj.

Najbolji interes djeteta mora biti primarni čimbenik da bi se utvrdilo je li mogućnost zaštite unutar zemlje podrijetla održiva i zakonita mogućnost za dijete.

Obavješćavanje o odlukama i pristup postupku žalbe prilagođeni djeci

Kada se **odluka priopćava djetetu**, važno je:

- osigurati **prisutnost skrbnika** ili pouzdane odrasle osobe
- omogućiti pristup besplatnoj pravnoj pomoći i pravnom zastupanju kako bi se osigurao djelotvoran pravni lijek

⁽¹³⁴⁾ Članak 58. Uredbe o postupku azila

⁽¹³⁵⁾ Članak 59. Uredbe o postupku azila

⁽¹³⁶⁾ Članak 58. stavak 3. i članak 59. stavak 6. Uredbe o postupku azila

⁽¹³⁷⁾ Članak 8. Uredbe o kvalifikaciji

- omogućiti pristup **psihosocijalnoj podršci** ⁽¹³⁸⁾ i **pravnom savjetovanju** kako bi se objasnili smisao odluke, njezine posljedice i dostupni sljedeći koraci (kao što su žalba, ali i informacije o vraćanju te kako se podrška osigurava tijekom obje faze).
- pružiti **prilagođenu podršku prilagođenu djeci i primjerenu dobi** uz obraćanje pozornosti na djetetovu emocionalnu dobrobit i potrebe koje se mijenjaju tijekom postupka žalbe.

Postupak žalbe treba provesti imajući na umu najbolji interes djeteta kao primarni čimbenik i osigurati pravodobni pristup besplatnom pravnom savjetovanju i pravnoj pomoći te mogućnost da djeca predоче nove dokaze u prilog svom predmetu ⁽¹³⁹⁾.

Primjeri: Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom intervjua za azil

1. primjer: Nekonzistentnost zbog proživjele traume

Sedamnaestogodišnji dječak bez pratnje tijekom intervjua daje iskaz koji se u nekim detaljima razlikuje od ranije zabilježenih informacija.

- **Službenik za predmet** utvrđuje da se nekonzistentnost iskaza odnosi na datume i redoslijed traumatičnih događaja.
- **Dijete** se ne ispituje na optužujući način.
- **Skrbnik** objašnjava da je dijete doživjelo dugotrajan stres i traumu.
- **Tijelo odlučivanja** pri procjeni dosljednosti uzima u obzir djetetovu dob, zrelost i situacije kojih se ne sjeća zbog proživjele traume.
- Razmatranje je usmjereno na ključne elemente zahtjeva za zaštitu.

Primjena najboljeg interesa djeteta: sprječavanje subjektivne procjene dosljednosti i osiguranje procjene dokaza prilagođenog djetetu.

2. primjer: Intervju koji se vodi u prisutnosti pouzdanog prijatelja ili pouzdane treće strane na zahtjev djeteta

Šesnaestogodišnje dijete bez pratnje traži da njegov bliski prijatelj, koji je stigao u istoj skupini i boravi u istom prihvatnom objektu, bude prisutan tijekom osobnog intervjua za azil kako bi se osjećao sigurnije i manje anksiozno.

- **Službenik za predmet i skrbnik** ocjenjuju zahtjev i utvrđuju da prisustvo prijatelja podržava emocionalnu dobrobit djeteta te da ne narušava povjerljivost i integritet intervjua. Uzimaju se u obzir i sigurnosni rizici.
- **Dijete** prima obavijest da prijatelj može biti prisutan radi podrške, ali ne smije odgovarati na pitanja u njegovo ime.

⁽¹³⁸⁾ Psihosocijalna podrška također se preporuča nakon odobravanja međunarodne zaštite. Emocije povezane sa stjecanjem pravnog statusa mogu biti intenzivne čak i kada se donese odluka o odobrenju međunarodne zaštite. Dijete bi moglo shvatiti da sada ima zaštitu, ali se možda neko vrijeme ne može vratiti u svoju zemlju.

⁽¹³⁹⁾ Članak 17. Uredbe o postupku azila

- U spis se bilježi **pristanak**, a uloge svih prisutnih osoba jasno se objašnjavaju djetetu prije početka intervjua.
- Intervju se provodi u okruženju prilagođenom djetetu uz prisustvo skrbnika te se prema potrebi osiguravaju pauze.
- **Službenik za predmet** i dalje pazi na udobnost djeteta i prekida intervju ako se pojave znakovi uznemirenosti.

Primjena najboljeg interesa djeteta: poštovanje mišljenje koje je dijete izrazilo i osiguranje emocionalne podrške tijekom intervjua, uz istodobno očuvanje pravednosti i integriteta postupka azila. Ta praksa nije propisana Uredbom o postupku azila, ali može se primjenjivati na pojedinačnoj osnovi, prema procjeni nadležnog tijela, ako služi najboljem interesu djeteta. Primjenjuje se i na pouzdanu treću stranu, na primjer na službenika za prihvata, službenika za predmet, socijalnog radnika ili predstavnika nevladine organizacije.

4.1.4. **Žalba protiv negativne odluke**

S obzirom na potencijalno značajan emocionalni učinak odluke o odbijanju međunarodne zaštite na dijete, osim postupovnih aspekata povezanih s **pravom na žalbu**, preporučuje se uspostaviti odgovarajuće sustave podrške kojima će se djetetu pomoći da razumije negativnu odluku i da je ispoštuje. Dijete koje je tražitelj međunarodne zaštite, kao i odrasla osoba, ima pravo podnijeti žalbu na odluku o odobrenju supsidijarne zaštite (jer to predstavlja odbijanje statusa izbjeglice) te na sve negativne odluke ili odluke o vraćanju donesene u prvostupanjskom postupku ⁽¹⁴⁰⁾, uključujući:

- **odbijanje zahtjeva**, kada tijelo odlučivanja iz iskaza djeteta utvrdi da nema osnove za odobrenje statusa izbjeglice ili supsidijarnu zaštitu
- **odluku o isključenju**, kada nadležna tijela zaključe da je dijete, koje je navršilo minimalnu dob za kaznenu odgovornost, počinilo djela kao što su ratni zločini ili teška nepolitička kaznena djela ⁽¹⁴¹⁾ izvan zemlje azila ili da predstavlja opasnost za zajednicu ili nacionalnu sigurnost u slučaju supsidijarne zaštite
- **odluku o nedopuštenosti** kada se zahtjev smatra nedopuštenim na temelju posebnih kriterija utvrđenih u Uredbi o postupku azila ⁽¹⁴²⁾.

Djelotvoran pravni lijek mora biti osiguran u obliku žalbe pred sudom. Žalbe treba podnijeti u razumnim rokovima, kako je utvrđeno nacionalnim pravom, a odluka mora sadržavati jasne i pisane upute o tome kako pokrenuti postupak žalbe. Postupkom žalbe mora se omogućiti sveobuhvatan pregled činjenica i prava, uključujući potrebe tražitelja međunarodne zaštite.

Opće je pravilo u **postupku azila na granici** da **negativne odluke** o zahtjevima za azil **nemaju automatski suspenzivan učinak**. To znači da se u većini slučajeva tražitelja može udaljiti ili izvršiti transfer iz države članice čak i dok je žalba u tijeku, osim ako on sam izričito zatraži suspenziju udaljavanja ili transfera u okviru žalbe.

⁽¹⁴⁰⁾ Članak 67. Uredbe o postupku azila

⁽¹⁴¹⁾ Članci 12. i 17. preinačene Uredbe o kvalifikaciji

⁽¹⁴²⁾ Članak 38. Uredbe o postupku azila

Postupovnim jamstvima navedenima u Uredbi o postupku azila propisuje se da pravni lijek mora biti djelotvoran, da tražitelj ima pristup detaljnoj evidenciji svojih osobnih intervjua i pisanim odlukama o azilu. Donositelji odluka trebaju se osloniti na detaljnu procjenu izjava tražitelja međunarodne zaštite (koji može biti dijete), pratećih dokumenata, informacija o zemlji podrijetla i svih dostupnih stručnih izvješća.

Postupak žalbe na granici

Dijete bez pratnje u postupku na granici

U **iznimnim okolnostima** u kojima djeca bez pratnje mogu biti usmjerena u postupak na granici, **izuzeta su** od općeg pravila o neautomatskom suspenzivnom učinku negativnih odluka. Stoga negativna odluka o njihovom zahtjevu **automatski ima suspenzivan učinak**, što znači da se udaljšavanje ili transfer ne može provesti dok se ne donese odluka o žalbi ⁽¹⁴³⁾.

Time se osigurava da se **dijete ne može udaljiti ili izvršiti transfer** iz države članice do završetka postupka žalbe, čime se osigurava ključno postupovno jamstvo za zaštitu djetetovih prava kao i usklađenost svake odluke s njegovim najboljim interesom.

Rasprava o žalbi

Rasprave u postupku žalbe moraju biti prilagođene djeci i pravo djeteta da ga se sasluša treba biti prioritet. Države članice moraju osigurati dostupnost besplatne pravne pomoći i zastupanja na zahtjev tijekom postupka žalbe, kako je navedeno u Uredbi o postupku azila. Osim toga, odluka o žalbi mora se priopćiti djetetu na način prilagođen djeci, uz sudjelovanje njegovog skrbnika ili pravnog zastupnika. **Obavijest o odluci o žalbi** mora se dostaviti na jeziku koji dijete razumije ili se razumno može očekivati da ga razumije.

Postupovna jamstva za djecu tijekom postupka žalbe

Osobe koje pružaju pravnu podršku djetetu, u koordinaciji sa skrbnikom, trebaju osigurati sljedeće.

- Procjenjuje se svaki **rizik od udaljšavanja** tijekom trajanja postupka žalbe, uključujući i to ima li žalba automatski suspenzivni učinak.
- Ako se utvrde rizici, uspostavlja se odgovarajuća postupovna jamstva, uključujući zahtjev za privremena postupovna jamstva ili **suspenziju udaljšavanja**, ako je to potrebno.
- Dijete je **primilo informacije prilagođene djeci** na način prilagođen njegovoj dobi, zrelosti i razini razumijevanja.
- Dijete je imalo priliku **posavjetovati se s pravnim savjetnikom**, kao i sa svojim skrbnikom i pravnim zastupnikom.

⁽¹⁴³⁾ Članak 68. stavak 3. točka (a) podtočka ii. i članak 68. stavak 3. točka (b) Uredbe o postupku azila

- Dijete se obavještava o odluci o odbijanju međunarodne zaštite, razlozima za tu odluku te **dostupnim pravnim lijekovima i mogućnostima**, uključujući zaštitne mjere kada je primjenjivo.
- Dijete ima pristup **psihosocijalnoj podršci** tijekom cijelog postupka žalbe.
- Sve nove ranjivosti ili posebne potrebe utvrđene tijekom postupka žalbe dokumentiraju se i rješavaju, uključujući **ažuriranje obrasca procjene najboljeg interesa i spisa predmeta** te se poduzimaju daljnje mjere kako bi se postupak žalbe prilagodio na odgovarajući način.
- U slučaju odbijanja žalbe istražuju se **alternativni pravni postupci** (kao što su humanitarne dozvole boravka ili mogućnosti preseljenja).
- Ako se žalbu usvoji, dijete se upućuje u postupak **utvrđivanja najboljeg interesa** i na dugoročnu podršku u sklopu prihvata, zaštite i integracije.

Najbolji interes djeteta mora ostati vodeće načelo tijekom cijelog postupka žalbe, čime se osigurava da je postupak pravedan, transparentan i usklađen s međunarodnim i europskim pravnim normama ⁽¹⁴⁴⁾.

Primjeri: Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom postupka žalbe

1. primjer: Podrška prilagođena djetetu tijekom žalbe na odluku o odbijanju međunarodne zaštite

Petnaestogodišnje dijete bez pratnje dobije prvostupanjsku odluku o odbijanju dodjele međunarodne zaštite te postaje vidno uznemireno i izražava strah od vraćanja.

- Odluka se priopćuje u prisustvu **skrbnika**, koji objašnjava ishod jednostavnim jezikom primjerenim djetetovoj dobi.
- **Djetetu** se jasno objašnjava da ima pravo na žalbu i da ga se ne može vratiti dok se žalba ne riješi.
- **Besplatna pravna pomoć** organizira se odmah kako bi se ocijenila odluka i pripremila žalba unutar propisanih rokova.
- **Skrbnik i pravni savjetnik** objašnjavaju postupak žalbe korak po korak, uključujući koje se informacije mogu dodati i moguće ishode.
- **Djetetu** se daje prilika da izrazi svoje mišljenje i navede dodatne informacije ili dokaze koji prethodno nisu razmotreni.
- Psihosocijalne usluge podrške nude se radi ublažavanja tjeskobe i straha kod djeteta nakon odluke o odbijanju međunarodne zaštite.

⁽¹⁴⁴⁾ Mora biti zajamčena pravedna i javna rasprava, kako je utvrđeno člankom 47. Povelje EU-a o temeljnim pravima i člankom 6. *Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kako je izmijenjena protokolima br. 11 i br. 14*, koju je 4. studenog 1950. donijelo Vijeće Europe, ETS 5, <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3b04.html>

- **Rješenje prihvata** pregledava se kako bi se osigurao kontinuitet skrbi, stabilnost i pristup obrazovanju tijekom postupka žalbe.

Primjena najboljeg interesa djeteta: osiguranje da je pravo djeteta na djelotvoran pravni lijek stvarno i dostupno, uz istovremeno očuvanje emocionalne dobrobiti, pravednosti postupka i kontinuiteta zaštite tijekom postupka žalbe. Tijelo odlučivanja pri procjeni dosljednosti uzima u obzir djetetovu dob, zrelost i situacije kojih se ne sjeća zbog proživjele traume.

2. primjer: Žalba dobiva prioritet zbog rizika od ozbiljne nepravde nakon vraćanja

Dvanaestogodišnje dijete dobiva odluku o odbijanju međunarodne zaštite zajedno sa svojim roditeljima. Tijekom obavijesti o odluci dijete službeniku otkriva strah od izloženosti štetnim tradicionalnim praksama ako se vrati, uključujući prakse koje mogu uključivati članove obitelji.

- **Nadležno tijelo** započinje istragu jer postoje naznake da roditelji možda sudjeluju u nepravdi koje se dijete boji ili je nisu u stanju spriječiti. **Obavještava se službe za zaštitu djece** i poduzimaju se odgovarajuća postupovna jamstva kako bi se osigurala neovisna zaštita djeteta.
- Nakon prikupljanja elemenata imenuje se skrbnik i obustavlja se zakonsko skrbništvo.
- **Nadležno tijelo i skrbnik** utvrđuju da dijete možda treba individualnu zaštitu koja nije bila u potpunosti procijenjena u prvom stupnju zbog pojave novih elemenata specifičnih za dijete.
- Odluka i njezine posljedice objašnjavaju se djetetu na jeziku primjerenom njegovoj dobi i, prema potrebi, **odvojeno od roditelja** kako bi se zaštitilo pravo djeteta da ga se sasluša i osigurala njegova sigurnost.
- Za podnošenje žalbe u propisanim rokovima odmah se traži **besplatna pravna pomoć**.
- Podnose se novi dokazi za dijete, uključujući informacije o zemlji podrijetla u pogledu praksi koje utječu na djecu i stručna mišljenja.
- **Žalbeno tijelo daje prednost** predmetu zbog dobi djeteta i rizika od nepopravljive nepravde.
- **Psihosocijalna podrška** nudi se kao podrška djetetu tijekom cijelog postupka žalbe.
- Uvjeti za **prihvat i obrazovanje** ponovno se procjenjuju radi zaštite djeteta kako bi se osigurala stabilnost tijekom postupka žalbe.

Primjena najboljeg interesa djeteta: osiguranje potpunog razmatranja rizika svojstvenih djetetu, sprječavanje izloženosti ozbiljnoj nepravdi i jamčenje djelotvornog pravnog lijeka prilagođenog pojedinačnim djetetovim potrebama za zaštitom.

EUAA/FRA, *The Asylum Procedure: Practical tool for guardians* (Postupak azila: praktični alat za skrbnike), listopad 2023. <https://www.euaa.europa.eu/publications/asylum-procedure>

Tim se alatom podržava skrbnike dodijeljene djeci u njihovim svakodnevnim poslovima i odgovornostima tijekom čitavog postupka azila. Uključuje pregled postupka azila s posebnim naglaskom na djeci, jamstvima za djecu i ulozi skrbnika u različitim fazama postupka azila. U alatu je objašnjeno i što skrbnik mora učiniti ako se dogodi nešto neočekivano ili ako se osporava dob te kako zajamčiti trajno rješenje za dijete.

5. Najbolji interes djeteta pri upravljanju azilom i migracijom

5.1. Zajednički okvir za upravljanje migracijom

Uredbom o upravljanju azilom i migracijama uspostavlja se zajednički okvir za utvrđivanje zemlje EU+ odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, s **pojačanim postupovnim jamstvima za djecu**, posebno ako se primjenjuju **kriteriji povezani s obitelji**.

U pravilu osobe koje traže međunarodnu zaštitu moraju registrirati svoj zahtjev u prvoj zemlji ulaska u područje EU+ i biti prisutne ondje dok se ne donese odluka o odgovornosti. U dijelu III. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama utvrđuje se postupak utvrđivanja odgovorne države članice, što osigurava da **svaki zahtjev razmatra samo jedna zemlja EU+**, čime se izbjegavaju paralelni ili uzastopni postupci ⁽¹⁴⁵⁾.

Zemlja EU+ u kojoj je zahtjev evidentiran odgovorna je za provedbu postupka utvrđivanja odgovornosti, uključujući i mogućih veza s drugim državama članicama. Radi toga se Uredbom o upravljanju azilom i migracijama utvrđuju kriteriji i mehanizmi za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Nadalje, Uredbom o upravljanju azilom i migracijama utvrđuje se zajednički okvir za upravljanje migracijom koji se primjenjuje na zemlje EU+ ⁽¹⁴⁶⁾. Zajedno s obveznim mehanizmom solidarnosti kojim se propisuju koraci potrebni za osiguranje da zemlje EU+ dobiju potrebne mjere solidarnosti. Zemlje EU+ mogu odabrati vrstu mjera solidarnosti koje su spremne pružiti, koje mogu uključivati premještanje tražitelja ili korisnika, financijski doprinos ili alternativne mjere solidarnosti. Ako preuzete obveze premještanja nisu dovoljne, tzv. „kompenzacije u pogledu odgovornosti”, koje se sastoje od preuzimanja odgovornosti za razmatranje zahtjeva, također će biti alat kojim se jamči učinkovita podrška državama članicama kojima je potrebna.

5.2. Jasna pravila za utvrđivanje odgovorne države članice

Pri određivanju odgovorne države članice **najprije se moraju razmotriti kriteriji povezani s obitelji**, u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama. Ti se kriteriji primjenjuju

⁽¹⁴⁵⁾ U skladu s člankom 17. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, tražitelji moraju biti prisutni u: (a) državi članici prvog ulaska ili državi članici koja je izdala dokument o boravku, do utvrđivanja odgovorne države članice i, kada je primjenjivo, do provedbe postupka transfera, (b) odgovornoj državi članici, ili (c) državi članici premještanja nakon transfera u skladu s člankom 67. stavkom 11. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama.

⁽¹⁴⁶⁾ Danska i zemlje pridružene šengenskom području nisu obvezane okvirom o solidarnosti utvrđenim Uredbom o upravljanju azilom i migracijama.

na temelju definicija člana obitelji ⁽¹⁴⁷⁾ i rođaka ⁽¹⁴⁸⁾ kako je propisano tom uredbom. U ovom vodiču „spajanje obitelji” treba tumačiti tako da obuhvaća okolnosti u kojima se odgovornost utvrđuje na temelju zahtjeva za prihvaćanje odgovornosti i, kada je primjenjivo, obavijesti o ponovnom prihvatu, čime se provodi očuvanje jedinstva obitelji putem relevantnih postupaka utvrđivanja odgovornosti u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama.

Za djecu s pratnjom čiji se zahtjevi razmatraju zajedno s članovima obitelji koji ih prate, opći kriteriji utvrđivanja odgovornosti u potpunosti se primjenjuju na obitelj jer se zahtjev djeteta obrađuje zajedno sa zahtjevom jedne ili više odraslih osoba u pratnji. Ako u drugoj zemlji EU+ nisu utvrđene obiteljske veze odraslih osoba u pratnji, tijela odlučivanja procjenjuju druge kriterije za utvrđivanje odgovornosti koji se primjenjuju na odrasle osobe u pratnji. Ti se kriteriji primjenjuju i neizravno na djecu s pratnjom ako se zahtjev djeteta razmatra zajedno sa zahtjevom jedne ili više odraslih osoba u pratnji, a odgovornost se utvrđuje na temelju mjerodavnih kriterija na odrasle osobe, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, uključujući:

- posjedovanje vize ili boravišne isprave koji je izdala zemlja EU+ ⁽¹⁴⁹⁾
- posjedovanje diplome ili kvalifikacije koju je prije manje od šest godina izdala obrazovna ustanova u zemlji EU+ ⁽¹⁵⁰⁾
- ako je za ulazak potrebna viza ⁽¹⁵¹⁾
- podnošenje zahtjeva na međunarodnom tranzitnom području zračne luke zemlje EU+ ⁽¹⁵²⁾
- nezakonit ulazak u zemlju EU+ ⁽¹⁵³⁾.

⁽¹⁴⁷⁾ „Član obitelji” obuhvaća, u mjeri u kojoj je obitelj već postojala prije dolaska tražitelja međunarodne zaštite ili člana obitelji na teritorij država članica, sljedeće članove obitelji tražitelja prisutne na teritoriju države članice: a) supružnika tražitelja međunarodne zaštite ili izvanbračnog partnera u stabilnoj vezi, ako pravo ili praksa dotične države članice tretira izvanbračne parove iz zemalja izvan EU-a na način usporediv s bračnim parovima prema njezinom pravu, b) maloljetno dijete parova navedenih u točki a) ili tražitelja, pod uvjetom da to dijete nije u braku i bez obzira na to je li rođeno u braku, izvan braka ili je posvojeno na temelju nacionalnog prava, c) kada je tražitelj maloljetan i nije u braku, oca, majku ili drugu punoljetnu osobu odgovornu za tražitelja međunarodne zaštite na temelju prava ili prakse države članice u kojoj se ta punoljetna osoba nalazi, d) kada je korisnik međunarodne zaštite maloljetan i nije u braku, oca, majku ili drugu punoljetnu osobu odgovornu za tog korisnika na temelju prava ili prakse države članice u kojoj se korisnik nalazi.

⁽¹⁴⁸⁾ „Rođak” je tražitelj odrasli ujak, tetak, stric odnosno ujna, teta, strina ili djed ili baka prisutan na teritoriju države članice neovisno o tome je li tražitelj međunarodne zaštite rođen u braku, izvan braka ili je posvojen u skladu s nacionalnim pravom.

⁽¹⁴⁹⁾ Članak 29. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁵⁰⁾ Članak 30. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁵¹⁾ Članak 31. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama Ne primjenjuju sve države članice iste uvjete za izdavanje vize za državljane zemalja izvan EU-a. Slijedom toga, osoba može ući u državu članicu bez vize, ali joj je za ulazak u drugu državu članicu i dalje potrebna viza.

⁽¹⁵²⁾ Članak 32. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁵³⁾ Članak 33. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

Uredba o Eurodacu

Uredbom o Eurodacu ⁽¹⁵⁴⁾ podržava se provedba Uredbe o upravljanju azilom i migracijama uspostavom interoperabilne baze podataka o azilu i migraciji. Baza podataka Eurodac sadržava otiske prstiju i slike lica, podatke o identitetu i preslike osobnih ili putnih isprava tražitelja međunarodne zaštite. Svim tražiteljima međunarodne zaštite koji imaju **šest godina ili više** uzet će se otisci prstiju i prikupit će se njihovi biometrijski podatci.

Kada zemlja EU+ koja provodi utvrđivanje odgovornosti smatra da, na temelju jednog od gore navedenih kriterija, druga zemlja EU+ treba biti odgovorna za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu te osobe, šalje zahtjev toj državi i traži da preuzme odgovornost za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu te osobe. Svaka odluka o transferu mora biti u skladu s najboljim interesom djeteta, koji bi se trebao procijeniti prije donošenja odluke. Naime, najbolji interes djeteta mora biti primarni čimbenik država članica u pogledu svih postupaka predviđenih Uredbom ⁽¹⁵⁵⁾. Ako se zahtjev prihvati, osobu se prebacuje u odgovornu zemlju.

Gore navedeni kriteriji za prihvrat **ne primjenjuju se na djecu bez pratnje** jer se Uredbom o upravljanju azilom i migracijama utvrđuju posebna pravila o odgovornosti za djecu bez pratnje, kojima se prednost daje obiteljskim vezama i najboljem interesu djeteta u odnosu na kriterije povezane s migracijom koji se primjenjuju na odrasle osobe.

Kad je riječ o djeci bez pratnje, primjenjuju se samo kriteriji odgovornosti povezani s obitelji iz poglavlja II. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama „Kriteriji za utvrđivanje odgovorne države članice”. U skladu s člankom 25. stavkom 2. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, ako je tražitelj djeteta bez pratnje, odgovorna je država članica u kojoj se zakonito nalazi član obitelji odnosno brat ili sestra, osim ako se dokaže da to ne bi bilo u najboljem interesu djeteta.

Ako je tražitelj međunarodne zaštite maloljetnik u braku čiji supružnik nije zakonito prisutan na teritoriju država članica, odgovorna je država članica u kojoj se zakonito nalazi **otac, majka** ili druga odrasla osoba odgovorna za maloljetnika, u skladu s pravom ili praksom te države članice, odnosno **brat ili sestra**, osim ako to nije u najboljem interesu djeteta.

Ako nijedan član obitelji odnosno brat ili sestra nisu zakonito prisutni, Uredbom o upravljanju azilom i migracijama omogućuje se da se odgovornost dodijeli državi članici u kojoj je **rođak** zakonito prisutan, pod uvjetom da se pojedinačnim razmatranjem utvrdi da je

⁽¹⁵⁴⁾ Uredba (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu biometrijskih podataka radi djelotvorne primjene uredaba (EU) 2024/1351 i (EU) 2024/1350 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 2001/55/EZ te radi utvrđivanja identiteta državljana treće zemlje i osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom i o zahtjevima tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i Europolu za usporedbu s podacima iz Eurodaca u svrhu izvršavanja zakonodavstva, o izmjeni uredaba (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1358, 22.5.2024.), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>

⁽¹⁵⁵⁾ Članak 23. stavak 1. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

rođak u mogućnosti skrbiti za dijete bez pratnje i da je takav transfer u najboljem interesu djeteta ⁽¹⁵⁶⁾.

Tim se odredbama uspostavlja jasna **hijerarhija kriterija odgovornosti** za djecu bez pratnje, čime se osigurava da jedinstvo obitelji i najbolji interes djeteta ostanu primarni čimbenici tijekom cijelog postupka utvrđivanja.

Dijete bez pratnje koje nema članova obitelji ili rođaka u zemlji EU+ može **se prebaciti** samo u prvu zemlju registracije ⁽¹⁵⁷⁾ ili premjestiti u državu članicu premještanja **ako je transfer/premještanje u najboljem interesu djeteta**. Iako nije uključena u poglavlje II. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, **potreba za uzdržavanjem** ⁽¹⁵⁸⁾ (pod uvjetima definiranim u članku 37. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama) između tražitelja međunarodne zaštite i njegova djeteta, brata, sestre ili roditelja koji zakonito borave u državi članici treba biti obvezujući kriterij odgovornosti. Osim toga, Uredbom o upravljanju azilom i migracijama državama članicama omogućuje se da primjenjuju **diskrecijske klauzule** ⁽¹⁵⁹⁾ iz humanitarnih razloga, posebno kako bi se objedinili svi obiteljski odnosi koji se temelje na smislenim obiteljskim, društvenim ili kulturnim vezama. Kada nijedan od kriterija utvrđivanja odgovornosti nije primjenjiv i ne primjenjuju se klauzule o uzdržavanju ni diskrecijske klauzule, zemlja EU+ u kojoj je zahtjev prvi put evidentiran postaje odgovorna za razmatranje zahtjeva.

Primjena najboljeg interesa djeteta pri određivanju odgovornosti ili premještanju

Svaka **odluka o transferu ili premještanju** djeteta treba se donijeti na temelju **sveobuhvatne procjene dokaza koja se temelji na najboljem interesu djeteta**.

To je važno jer takav postupak može imati tri različita ishoda:

- Ako postoje naznake da je član obitelji ili rođak prisutan u drugoj zemlji EU+, na temelju obiteljskih veza nadležna tijela mogu zatražiti od te zemlje EU+ da preuzme odgovornost za razmatranje djetetovog zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Ako se to prihvati, djetetu bez pratnje bit će omogućen transfer u zemlju EU+ u kojoj boravi član obitelji ili rođak dok se razmatra njegov zahtjev.
- Ako u zemljama EU+ nema člana obitelji ili rođaka, ali informacije iz Eurodaca potvrđuju da je dijete već zatražilo azil u drugoj zemlji EU+ ili je bilo prisutno u državi članici koja nije navedena kao odgovorna, nadležna tijela mogu obavijestiti tu zemlju EU+ da **ponovno prihvati** dijete **ako je to u najboljem interesu djeteta**. Ako zemlja EU+ u kojoj je zahtjev prvi put evidentiran prihvati zahtjev za ponovni prihvati ili ne podnese prigovor na obavijest u roku utvrđenom u Uredbi o upravljanju azilom i migracijama, izdat će se odluka o transferu.
- Ako postoje naznake da u nekoj drugoj zemlji EU+ postoje drugi rođaci te ako postoje humanitarni razlozi na temelju obiteljskih, društvenih ili kulturnih čimbenika, nadležna tijela mogu zatražiti od te zemlje EU+ da preuzme odgovornost za razmatranje

⁽¹⁵⁶⁾ Članak 25. stavak 3. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁵⁷⁾ Članak 25. stavak 5. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁵⁸⁾ Članak 34. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁵⁹⁾ Članak 35. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

zahtjeva za međunarodnu zaštitu. To se naziva „**diskrecijskim zahtjevom**” ali može dovesti *de facto* do spajanja obitelji.

- Ako je zemlja EU+ pod posebnim migracijskim pritiskom i može imati koristi od mjere solidarnosti premještanja, djetetu se može izdati **odluka o premještanju** ⁽¹⁶⁰⁾ u drugu državu članicu koja će razmotriti zahtjev za međunarodnu zaštitu. Ako je se prihvati, izdaje se odluka o transferu.

Odluku o postupovnim jamstvima treba podijeliti s djetetom na jeziku i na način koji dijete **može razumjeti**, uz prisustvo **skrbnika ili pravnog zastupnika** koji može detaljnije objasniti odluke. Mora se objasniti i pravo na pravni lijek⁽¹⁶¹⁾.

5.3. Relevantna postupovna jamstva u Uredbi o upravljanju azilom i migracijama

U Uredbi o upravljanju azilom i migracijama utvrđene su posebne odredbe koje se odnose na djecu. Ključni elementi uključuju elemente navedene u nastavku.

1. Određivanje prioriteta

Svi postupci koji uključuju djecu moraju biti prioritet ⁽¹⁶²⁾. To se odnosi na sve razmjene, zahtjeve, odgovore i odluke između zemalja EU+ ⁽¹⁶³⁾. Cilj određivanje prioriteta je smanjiti nesigurnost, spriječiti produljeno razdvajanje i smanjiti rizik od nepravde. Prioritetna obrada predmeta koji obuhvaćaju djecu znači da se svi postupci povezani s djecom moraju hitno obraditi kako u zemlji EU+ u kojoj se dijete nalazi tako i u državi u kojoj se nalazi član obitelji ili rođak djeteta ili u koju bi dijete moglo biti prebačeno ili premješteno. Do trenutka kada dijete podnese svoj zahtjev za azil mora ga se uredno obavijestiti o odredbama koje se odnose na spajanje obitelji, kao i sve ostale tražitelje međunarodne zaštite ⁽¹⁶⁴⁾.

2. Rokovi za zahtjeve koji uključuju spajanje obitelji

Iako svim predmetima koji se odnose na djecu treba dati prednost, Uredbom o upravljanju azilom i migracijama uvodi se odredba kojom se djecu bez pratnje štiti od posljedica u okolnostima kad zemlja EU+ nije mogla na vrijeme poslati zahtjev za prihvaćanje odgovornosti ili obavijest o ponovnom prihvatu. Iako su rokovi za slanje zahtjeva za prihvati u drugu zemlju EU+ obvezujući, u članku 39. stavcima 1. i 4. navodi se da zemlja EU+ može, u bilo kojem trenutku prije prvostupanjske odluke s obzirom na osnovanost, nastaviti postupak i zatražiti od druge države članice da prihvati tražitelja međunarodne zaštite, čak i nakon isteka utvrđenih rokova, **pod uvjetom da je to u najboljem interesu djeteta**. To se odstupanje

⁽¹⁶⁰⁾ Vidjeti i FRA, *Relocating unaccompanied children: applying good practices to future schemes* (Premještanje djece bez pratnje: primjena dobrih praksi na buduće sustave), 2020., <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/relocation-unaccompanied-children>

⁽¹⁶¹⁾ Članak 43. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁶²⁾ Članak 23. stavak 1. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁶³⁾ Članci 39. i 40. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁶⁴⁾ Članak 19. stavak 1. točka (f) Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

ne proširuje na rokove za slanje odgovora na zahtjev za prihvaćanje odgovornosti utvrđene člankom 40. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama ⁽¹⁶⁵⁾.

3. Učinkovito zastupanje

Skrbnici moraju proći odgovarajuću obuku i imati potrebne kvalifikacije kako bi mogli osigurati da se tijekom postupaka koji se provode u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama uzima u obzir najbolji interes djeteta. Skrbnik mora biti osposobljen na odgovarajući način i uključen tijekom cijelog postupka utvrđivanja odgovorne države članice te imati pristup sadržaju relevantnih dokumenata u tražiteljevu spisu. Skrbnik mora informirati dijete bez pratnje o stadiju postupka u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama. Skrbnik je također dužan podržati dijete bez pratnje davanjem informacija primjerenih dobi te mu pomoći u iznošenju informacija i sudjelovanju u procjeni najboljeg interesa.

4. Primarni čimbenik najboljeg interesa djeteta

Zemlje EU+ uvijek moraju djelovati u skladu s najboljim interesom djeteta tijekom utvrđivanja države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva ⁽¹⁶⁶⁾. Transferi ili premještanja (uključujući i u drugu zemlju EU+) djece bez pratnje mogu se obaviti samo ako se dokaže da je to u najboljem interesu djeteta.

Razmatranje djetetova mišljenja, sigurnosti i dobrobiti u postupku spajanju obitelji u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama

Iako se djetetovi stavovi i želje moraju saslušati i mora im se pridati odgovarajuća važnost, nadležna tijela također moraju procijeniti šire čimbenike koji utječu na sigurnost, zaštitu te kratkoročnu, srednjoročnu i dugoročnu dobrobit i socijalni razvoj djeteta. To su:

- kvaliteta i sigurnost mjera skrbi u državi članici koju se smatra odgovornom
- zaštita od nasilja, iskorištavanja ili zanemarivanja
- emocionalna stabilnost i kontinuitet skrbi
- pristup obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i socijalnim uslugama.

Načelo uzajamnog povjerenja i njegove granice

Sustav odgovornosti temelji se na načelu uzajamnog povjerenja, što znači da države članice općenito pretpostavljaju da sve države sudionice poštuju temeljna prava, pružaju odgovarajuće uvjete prihvata i osiguravaju odgovarajuća postupovna jamstva za tražitelja međunarodne zaštite. Ta pretpostavka omogućuje da se transferi provode bez sustavne provjere sustava azila svake države članice i ključna je za učinkovito funkcioniranje okvira odgovornosti.

Međutim, nadležna tijela moraju provesti dubinsku analizu i procijeniti bi li u pojedinačnom predmetu transfer tražitelja izložio stvarnom riziku od kršenja temeljnih prava ili uvjetima

⁽¹⁶⁵⁾ Članak 40. stavci 1. i 2. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

⁽¹⁶⁶⁾ Članak 23. stavak 1. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

koji nisu u skladu s njegovim posebnim potrebama, posebno ako je riječ o djetetu bez pratnje ili osobi u ranjivom položaju. Kada postoje dosljedni pokazatelji takvih rizika, države članice dužne su umjesto pretpostavki provjeriti postoje li odgovarajuća postupovna jamstva pri transferu i u odgovornoj državi članici ⁽¹⁶⁷⁾. To može uključivati traženje individualnih jamstava, osobito u pogledu smještaja, skrbništva, zdravstvene skrbi ili potrebe za zaštitom. Stoga, iako uzajamno povjerenje ostaje polazišna točka, ono ne oslobađa nadležna tijela obveze da provedu pojedinačnu preliminarnu procjenu na temelju dokaza. U praksi to zahtijeva ravnotežu između učinkovitosti sustava odgovornosti i obveze osiguranja razine zaštite primjerene ranjivosti tražitelja međunarodne zaštite, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta kao primarni čimbenik, kada je relevantno. Transfer se ne smije nastaviti ako postoji osnovana sumnja da bi osoba bila izložena predvidljivoj nepravdi koju se ne može u dovoljnoj mjeri ublažiti.

Financijska sposobnost, skrb i razmatranja najboljeg interesa djeteta

Prilikom razmatranja može li se rođak brinuti o djetetu bez pratnje ⁽¹⁶⁸⁾, sposobnost rođaka za brigu o djetetu treba sveobuhvatno procijeniti na temelju širokog spektra čimbenika, uključujući njegovu sposobnost zaštite djeteta od opasnosti i ispunjavanja djetetovih osnovnih potreba uz poticanje njegova razvoja. Financijska sredstva mogu se uzeti u obzir kao **jedan od nekoliko relevantnih elemenata** koji se razmatraju pri procjeni sposobnosti za pružanje odgovarajuće skrbi i podrške, ali **ne bi se trebala razmatrati zasebno** niti bi trebala biti odlučujući čimbenik u odlukama o spajanju obitelji. Odgovornost za osiguranje uvjeta prihvata i dalje snosi zemlja EU+.

EUAA, Recommendations on Family Reunification Within the Dublin Procedure (Preporuke o spajanju obitelji u okviru dablinskog postupka), 2023., <https://euaa.europa.eu/publications/recommendations-family-reunification-within-dublin-procedure>

5.3.1. Svrha procjene najboljeg interesa u kontekstu Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

Procjenom najboljeg interesa u kontekstu Uredbe o upravljanju azilom i migracijama treba osigurati da:

- dijete ima **učinkovit pristup postupku azila** što prije
- skrbnik djeteta sudjeluje u procjeni i pomaže djetetu bez pratnje u pružanju informacija relevantnih za tu procjenu

⁽¹⁶⁷⁾ Vidjeti presudu Suda od 16. veljače 2017., *CK i dr. protiv Slovenije*, C-578/16, ECLI:EU:C:2017:127, st. 65., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:62016CJ0578> u kojoj Sud opsežno upućuje i na mjerodavnu sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava. Sažetak je dostupan u EUAA-ovoj bazi podataka o sudskoj praksi, <https://caselaw.euaa.europa.eu/pages/viewcaselaw.aspx?CaseLawID=37>.

⁽¹⁶⁸⁾ Članak 25. stavak 3. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

- kada je relevantno, traženje obitelji pokreće se u ranoj fazi postupka i ako se član obitelji, brat, sestra ili rođak pronađu u drugoj zemlji EU+, dijete prima obavijest o mogućnosti spajanja s njim te ga se zatim **spaja** s njima što prije (osim ako spajanje nije u njegovu najboljem interesu)
- ako se u više zemalja EU+ pronađe više članova obitelji, braće, sestara ili rođaka, dijete se **spaja s onim članom obitelji koji je u djetetovu najboljem interesu**
- dijete se **prebacuje** u odgovornu zemlju EU+ **samo ako je to u njegovom najboljem interesu**
- dijete se **premješta** u državu članicu **samo ako je to u njegovom najboljem interesu**.

Ključni čimbenici za procjenu najboljeg interesa djeteta u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama

U skladu s člankom 23. stavkom 4. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, procjenom se, među ostalim, mora uzeti u obzir:

- mogućnosti spajanja obitelji
- sigurnost i zaštita
- dobrobit te kratkoročni, srednjoročni i dugoročni socijalni razvoj
- mišljenje djeteta
- informacije koje je dao skrbnik ili odgovarajuća osoba koja privremeno djeluje kao zastupnik
- sve ostale relevantne čimbenike.

Procjenom te elemente treba razmotriti s obzirom na posebne uvjete u državi članici koja je podnijela zahtjev i državi članici kojoj je upućen zahtjev u svakoj pojedinačnoj situaciji. Opisani čimbenici ne predstavljaju konačan popis čimbenika. Mogu postojati i drugi elementi koje treba uzeti u obzir. Procjena najboljeg interesa djeteta radi utvrđivanja odgovornosti ili premještanje djeteta bez pratnje treba obuhvaćati sve relevantne elemente najboljeg interesa djeteta, pri čemu se svakom elementu pridaje važnost ovisno o njegovu odnosu s drugim elementima.

Pri procjeni koja je mogućnost u najboljem interesu djeteta, konkretno

- a) transfer u zemlju EU+ u kojoj boravi član njegove obitelji, brat, sestra ili rođak
- b) premještanje u drugu zemlju EU+ ili
- c) vraćanje u zemlju EU+ u kojoj je njegov zahtjev prvi put evidentiran

važno je da službenik za provjeru razmotri te čimbenike u posebnom kontekstu kako zemlje boravišta tako i zemlje premještanja / prvog ulaska kada je to relevantno te da procijeni i uravnoteži elemente ⁽¹⁶⁹⁾, uključujući potencijalne rizike koje bi odluka mogla imati za dijete. Ti se elementi moraju procijeniti u odnosu na djetetove pojedinačne i posebne okolnosti, a ne na temelju opće procjene sustava prihvata ili zaštite države članice

⁽¹⁶⁹⁾ Vidjeti [sliku 2. Razmatranje elemenata pri procjeni najboljeg interesa djeteta](#)

prihvata za koje se pretpostavlja da su u skladu s temeljnim pravima u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama. Službenik za procjenu treba razmotriti te čimbenike i njihov utjecaj na dijete u kratkoročnom, ali i srednjoročnom te dugoročnom razdoblju njegova razvoja. Transfer se ne smije provoditi samo ako individualizirane i potkrijepljene naznake upućuju na to da transfer ne bi bio u najboljem interesu djeteta.

U nekim se predmetima može procijeniti da su odluke o odgovornoj državi članici na temelju kriterija povezivanja obitelji koji dovode do spajanja obitelji u najboljem interesu djeteta unatoč početnom opiranjima djeteta. Takvo se opiranje uvijek mora shvatiti ozbiljno i moraju ga procijeniti kvalificirani stručnjaci, posebno ako proizlazi iz prethodnog zlostavljanja, zanemarivanja ili prisile. Primjeri mogu biti prethodno nasilje u obitelji ili prijetnje trgovaca ljudima o prisilnom razdvajanju obitelji.

U procjeni odgovornosti moraju sudjelovati osposobljeni službenici, a svi intervjui trebaju se voditi na način prilagođen djeci. Potrebno je istražiti **obiteljske veze** i prikupiti informacije o prisutnosti članova obitelji, braće i sestara ili rođaka, njihovim odnosima i kontaktima.

U sklopu tog postupka potrebno je identificirati i pronaći roditelje, kao i ostale članove obitelji kako unutar zemalja EU+ tako i u zemljama izvan EU-a. Nakon što se pronađe obitelj, a prije organiziranja transfera, mora se procijeniti je li spajanje obitelji doista u najboljem interesu djeteta.

Osobni intervju mora poslužiti kao prilika službeniku za predmet da prikupi dodatne relevantne informacije na temelju informacija prikupljenih u obrascu za traženje obitelji. To se mora odvijati uz sudjelovanje i suradnju djeteta i skrbnika.

Ako dijete bez pratnje nema člana obitelji, brata, sestru ili rođaka u zemljama EU+ kako je definirano u Uredbi o upravljanju azilom i migracijama, moraju se istražiti druge vrste obiteljskih odnosa u zemljama EU+.

Kako bi se utvrdilo je li premještanje u drugu zemlju EU+ u najboljem interesu djeteta, djetetu se može postaviti pitanje o njegovu putovanju u Europu. Ispituje se i koliko je vremena dijete provelo u određenim zemljama EU+ i njegove konkretne obiteljske, društvene ili kulturne veze s bilo kojom zemljom EU+ kako bi se utvrdilo jesu li diskrecijske klauzule primjenjive ili je moguće premjestiti dijete u drugu zemlju EU+. U slučaju djeteta bez pratnje mišljenje djeteta mora se uzeti u obzir i propisno razmotriti u kontekstu procjene najboljeg interesa, među ostalim ako dijete izrazi protivljenje predloženom premještanju.

Primjeri: Primjena najboljeg interesa djeteta u kontekstu Uredbe o upravljanju azilom i migracijama

1. primjer: Procjena najboljeg interesa u predmetu spajanja obitelji u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama

Petnaestogodišnje dijete bez pratnje podnosi zahtjev za azil. Tijekom postupka utvrđivanja odgovornosti nadležna tijela putem obrasca za traženje obitelji utvrđuju da teta, koja predstavlja rođaka na temelju članka 25. stavka 3. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama, zakonito boravi u drugoj državi članici. Uredbom o upravljanju azilom

i migracijama za djecu bez pratnje utvrđuje se hijerarhija kriterija odgovornosti, pri čemu se prednost daje članovima obitelji te braći i sestrama (članak 25. stavak 2.), nakon čega slijede rođaci, pod uvjetom da se pojedinačnim razmatranjem potvrdi da se rođak može brinuti o djetetu (članak 25. stavak 3.). Ako su ti uvjeti ispunjeni, država članica u kojoj boravi rođak je odgovorna država članica, osim ako se ne dokaže da takva odgovornost ne bi bila u najboljem interesu djeteta.

- **Nadležno tijelo** prima obrazac za traženje obitelji i na način primjeren dobi obavješćuje dijete o postupku i mogućim ishodima.
- Djetetu se odobrava pristup **besplatnom pravnom savjetovanju**, uključujući: (a) upute i objašnjenja kriterija i postupaka za određivanje odgovorne države članice, kao i informacije o pravima i obvezama u svim fazama postupka i (b) upute i pomoć pri pružanju informacija koje mogu pomoći u određivanju odgovorne države članice.
- Procjena najboljeg interesa pokreće se kako bi se utvrdilo jesu li traženje obitelji i mogući transfer u svrhu spajanja s tetom u najboljem interesu djeteta.
- **Nadležna tijela** procjenjuju postojanje obiteljske veze i utvrđuju je li teta doista zakonito prisutna na državnom teritoriju druge države članice.
- **Nadležna tijela** procjenjuju kvalitetu i stabilnost odnosa te spremnost i sposobnost tete da pruža skrb i podršku.
- Aktivno se traži mišljenje **djeteta**, uz podršku **skrbnika** te im se daje odgovarajuće značenje u skladu s dobi i zrelošću.
- Postupovna jamstva primjenjuju se uzimajući u obzir djetetove pojedinačne okolnosti i specifičnu situaciju osiguranja skrbi kako bi se osigurali djetetova sigurnost i dobrobit, pristup obrazovanju, zdravstvenoj skrbi te kratkoročni, srednjoročni i dugoročni razvoj u državi članici koja se smatra odgovornom.
- **Skrbnik** sudjeluje u cijelom postupku, osigurava da dijete razumije svaki korak te mu pruža emocionalnu podršku.
- Dok se čeka odluka djetetu i dalje pomaže skrbnik ili privremeni zastupnik te drugi stručnjaci za zaštitu djece, čime mu se osigurava stalan pristup pravima u zemlji EU+ u kojoj je podnesen zahtjev te da njegov najbolji interes djeteta i dalje ostane primarni čimbenik za odluku.
- Na temelju procjene nadležna tijela zaključuju da spajanje s tetom znači stabilnu skrb i služi dugoročnoj dobrobiti djeteta.
- Odluka o transferu donosi se u skladu s odredbama Uredbe o upravljanju azilom i migracijama o očuvanju jedinstva obitelji.

Primjena najboljeg interesa djeteta: osigurati da se pri donošenju odluka o spajanju obitelji prednost daje djetetovoj sigurnosti, stabilnosti, emocionalnim vezama i dugoročnom razvoju, umjesto da se isključivo kao temelj upotrebljavaju formalne obiteljske veze ili postupovna razmatranja.

2. primjer: Spajanje obitelji je odbijeno nakon procjene najboljeg interesa u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama

Šesnaestogodišnje dijete bez pratnje podnosi zahtjev za azil. Tijekom ispunjavanja obrasca za traženje obitelji dijete ističe svoju spremnost da ga se spoji s ocem koji boravi u drugoj

državi članici. Iako se člankom 25. stavkom 2. Uredbe o upravljanju azilom i migracijama utvrđuje pretpostavka da je spajanje s roditeljem u najboljem interesu djeteta, nadležna tijela za procjenu najboljeg interesa moraju procijeniti postoje li naznake da bi takav transfer za dijete imao negativne posljedice.

- **Nadležno tijelo** evidentira zahtjev za spajanje obitelji i pokreće procjenu najboljeg interesa.
- Mišljenje **djeteta** evidentira se uz podršku skrbnika, a dijete izražava strah zbog prethodnog zanemarivanja i izloženosti nasilju. No, nada se da se otac promijenio.
- Nadležna tijela procjenjuju kvalitetu odnosa između roditelja i djeteta, uključujući prethodnu skrb i emocionalne veze.
- Informacije **tijela za zaštitu djece** upućuju na to da otac ima ograničenu sposobnost skrbi. Također je registriran u kaznenoj evidenciji u državi članici prihvata, a kontakt s djetetom je sporadičan.
- Na temelju pojedinačnih okolnosti oca i dostupnih informacija nadležnih tijela, procjenom se razmatra može li država članica koju se smatra odgovornom osigurati:
 - siguran i stabilan smještaj za dijete
 - učinkovitu skrb i nadzor odraslih
 - pristup obrazovanju i zdravstvenoj skrbi
 - zaštitu od nasilja ili zanemarivanja i
 - emocionalnu stabilnost i kontinuitet skrbi.
- Utvrđeno je da bi se predloženim spajanjem dijete izložilo riziku od negativnih posljedica i nestabilnosti te poremetilo djetetovo trenutačno okruženje za prihvata u kojem ima podršku. Taj se zaključak temelji na individualiziranim i potkrijepljenim elementima specifičnim za dijete i predloženom dogovoru o spajanju.
- **Skrbnik** je uključen tijekom cijelog postupka i pruža podršku djetetu u razumijevanju procjene i njezina ishoda.
- Dok se čeka odluka djetetu i dalje pomaže skrbnik ili privremeni zastupnik te drugi stručnjaci za zaštitu djece, čime mu se osigurava stalan pristup pravima u zemlji EU+ u kojoj je podnesen zahtjev te da njegov najbolji interes djeteta i dalje ostane primarni čimbenik za odluku.
- Zahtjev za spajanje obitelji odbijen je uz propisno obrazloženu odluku u pisanom obliku u kojoj se izričito upućuje na procjenu najboljeg interesa. Preporučuje se ponovna uspostava kontakta između djeteta i oca te se od skrbnika traži da osigura odgovarajuće daljnje postupanje.

Primjena najboljeg interesa djeteta: utvrditi da najbolji interes djeteta podrazumijeva sigurnost od negativnih posljedica, stabilnu i odgovarajuću skrb, emocionalnu dobrobit, kontinuitet podrške i pristup osnovnim uslugama. Ta razmatranja važnija su od postojanja obiteljske veze u skladu s Uredbom o upravljanju azilom i migracijama.

6. Najbolji interes djeteta u prihvatu

Ispunjavanje potreba djece ključno je za njihovu psihosocijalnu dobrobit, posebno u okolnostima prisilne migracije.

Stoga je od suštinske važnosti smjestiti djecu u prostor primjeren njihovim potrebama i podržavati njihov cjelovit razvoj. Nadležna tijela pri tome moraju uzeti u obzir nekoliko čimbenika, posebno jedinstvo obitelji i potpuni pristup zdravstvenim uslugama i obrazovanju u skladu s najboljim interesom djeteta.

Osim toga, skrb i podrška u zajednici za djecu bez pratnje izuzetno su važne jer djeca koja dolaze u Europu često su suočena s nizom nepovoljnih izazova i okolnosti ⁽¹⁷⁰⁾.

Kako bi se promicala stabilnost, promjene djetetova boravišta trebaju biti iznimka, a ne norma, osim ako je to u najboljem interesu djeteta. Stabilan smještaj i svakodnevna rutina pomažu djetetu, osobito ako je bez pratnje, izgraditi povjerenje prema pružateljima skrbi, skrbnicima, pravnim zastupnicima i voditeljima predmeta, čime se stvara okruženje u kojem se osjeća sigurno podijeliti osjetljiva ili traumatična iskustva tijekom intervjua za azil. Osim toga, poznate navike pomažu djeci vratiti osjećaj normalnosti, predvidljivosti i kontrole nad svojim životima, što su ključni elementi za emocionalnu sigurnost i psihološku izdržljivost.

6.1. Pojam najboljeg interesa djeteta u Direktivi o uvjetima prihvata (2024.)

Direktivom o uvjetima prihvata (2024.) utvrđuju se standardi za prihvata tražitelja međunarodne zaštite s ciljem usklađivanja uvjeta prihvata u cijelom području EU+ i osiguranja da sve zemlje EU+ omogućuju primjeren životni standard tražiteljima međunarodne zaštite. Iako su države članice fleksibilne pri definiranju načina provedbe tih standarda, Direktivom se jačaju postupovna jamstva za tražitelje s posebnim potrebama prihvata, uključujući djecu. Njome se izričito utvrđuje da se posebne potrebe prihvata i najbolji interes djeteta mora uzeti u obzir pri osiguranju odgovarajućeg životnog standarda u skladu s pravom Unije, uključujući Povelju EU-a o temeljnim pravima, i međunarodnim obvezama ⁽¹⁷¹⁾.

Tražiteljima međunarodne zaštite s posebnim potrebama prihvata države članice moraju osigurati da specijalizirano osoblje nakon ranog utvrđivanja i procjene potreba kontinuirano ispunjava pojedinačne potrebe prihvata tijekom cijelog trajanja postupka ⁽¹⁷²⁾.

U Direktivi o uvjetima prihvata (2024.) ponavlja se da najbolji interes djeteta mora biti primarni čimbenik država članica pri provedbi njezinih odredbi ⁽¹⁷³⁾ i podsjeća se na obvezu osiguranja

⁽¹⁷⁰⁾ Vidjeti odjeljak Djeca bez pratnje u EUAA-ovim *Smjernicama o psihičkom zdravlju i dobrobiti tražitelja međunarodne zaštite, drugi dio*, 2024., vidjeti fusnotu 84, <https://www.euaa.europa.eu/publications/mental-health-well-being-applicants-part-ii-first-line-officers>

⁽¹⁷¹⁾ Uvodna izjava 62. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁷²⁾ Članak 25. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁷³⁾ Uvodna izjava 38. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

životnog standarda primjerenog fizičkom, psihičkom, duhovnom, moralnom i društvenom razvoju djeteta ⁽¹⁷⁴⁾. To znači da se odluke koje utječu na dijete, kao što su boravak i životni uvjeti, sigurnost, zdravstvena skrb, obrazovanje i obiteljski život, moraju procijeniti u kontekstu najboljeg interesa, uzimajući pritom u obzir neposredne potrebe za zaštitom i dugoročni razvoj. Direktivom se jača i zaštita djece u kontekstu prihvata tako što se od osoba koje rade s djecom traži da prođu sigurnosnu provjeru i dobiju početno i kontinuiranu obuku o pravima, potrebama i standardima zaštite djece te usklađenosti s pravilima o povjerljivosti ⁽¹⁷⁵⁾.

Pri procjeni najboljeg interesa djeteta u Direktivi se ističu četiri ključna čimbenika ⁽¹⁷⁶⁾:

- **mogućnosti jedinstva i spajanja obitelji**, uz obvezu očuvanja jedinstva obitelji ⁽¹⁷⁷⁾
- **dobrobit i socijalni razvoj**, uključujući djetetovo podrijetlo i potrebu za stabilnošću te **kontinuitetom skrbi**
- **sigurnost i zaštita**, posebno ako postoji rizik od nasilja, zlostavljanja ili iskorištavanja (uključujući trgovinu ljudima)
- **mišljenje djeteta** u skladu s njegovom dobi i zrelošću.

6.2. Primjena najboljeg interesa djeteta tijekom prihvata

Direktivom o uvjetima prihvata (2024.) državama članicama propisuje se da djeci osiguraju siguran i primjeren smještaj te potrebne usluge podrške ⁽¹⁷⁸⁾. U praksi to uključuje ne samo odgovarajući smještaj, nego i učinkovit pristup zdravstvenoj skrbi, obrazovanju i informacijama pruženima na način primjeren dobi te rekreacijske aktivnosti. Direktivom se primjenjuje proaktivan pristup: sustavi prihvata ne smiju samo „smjestiti” djecu, već trebaju aktivno podržavati njihovu dobrobit i razvoj. Uvjeti prihvata moraju biti prilagođeni okolnostima i potrebama djeteta, a posebna se pozornost treba posvetiti sigurnosti (uključujući zaštitu od spolnog i rodnog nasilja) te fizičkoj i emocionalnoj skrbi, uz istovremeno omogućavanje učenja, igre, društvenih aktivnosti i razvoja ⁽¹⁷⁹⁾.

Stabilnost dodjele smještaja također je važan element koji treba uzeti u obzir pri primjeni najboljeg interesa djeteta. Dijete je možda uspostavilo društvene veze ili krenulo u školu, na obuku ili radi, što pozitivno utječe na njegovu kontinuiranu integraciju i ostvarivanje mogućnosti za obrazovanje i zapošljavanje.

Iznenadna promjena smještaja, koja često uključuje premještanje, dovodi dijete u situaciju da mora početi ispočetka, što može odgoditi ili ometati njegovu integraciju.

⁽¹⁷⁴⁾ Članak 26. stavak 1. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁷⁵⁾ Članak 26. stavak 6. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁷⁶⁾ Članak 26. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁷⁷⁾ Uvodna izjava 38. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁷⁸⁾ Uvodna izjava 41. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁷⁹⁾ Uvodna izjava 39. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

Stoga se savjetuje fleksibilnost unutar smještajnih objekata, na primjer osiguranjem određenog broja soba u objektu za mlade tražitelje međunarodne zaštite koji su nedavno postali punoljetni ⁽¹⁸⁰⁾. Konačnu odluku o smještaju poželjno je raspraviti s tražiteljem međunarodne zaštite i njegovim skrbnikom prije transfera te uzeti u obzir osobne okolnosti tražitelja.

Kada država članica osigurava smještaj obiteljima, mora poduzeti odgovarajuće mjere i pribaviti pristanak tražitelja međunarodne zaštite kad je to moguće kako bi održala jedinstvo obitelji za članove obitelji prisutne na svom teritoriju ⁽¹⁸¹⁾.

Čak i ako nacionalni sustavi predviđaju mogućnost smanjenja ili ukidanja materijalnih uvjeta prihvata u određenim okolnostima, države članice uvijek moraju osigurati životni standard koji uzima u obzir tražitelje međunarodne zaštite s posebnim potrebama prihvata i najbolji interes djeteta ⁽¹⁸²⁾.

U dijelovima 9. i 10. Zajedničkog plana provedbe Europske komisije za Pakt o migracijama i azilu ⁽¹⁸³⁾ naglašava se važnost pojačanog praćenja temeljnih prava kako bi se osigurali učinkoviti postupci uz zaštitu ljudskog dostojanstva te stvarno i učinkovito pravo na azil, među ostalim za najranjivije osobe, kao što su djeca, ali i naponi država članica za integraciju i uključivanje te populacije.

U Direktivi o uvjetima prihvata (2024.) podsjeća se i na Komunikaciju Komisije o zaštiti djece migranata ⁽¹⁸⁴⁾, u kojoj se ponavlja da su djeca izložena većim rizicima kad putuju bez pratnje ili dijele prenapučene objekte s odraslim osobama s kojima nisu u srodstvu. Komunikacijom se naglašava potreba za jasnim protokolima za sprječavanje bijega i reagiranje na bijeg djece, uključujući hitno prijavljivanje policiji. Zaštita djece u migraciji temeljna je obveza ukorijenjena u vrijednostima i zakonodavstvu EU-a, uključujući Povelju EU-a i međunarodne standarde prava djece.

Na kraju, određivanju smještaja za dijete nadležna tijela moraju procijeniti čimbenike kao što su jedinstvo obitelji, jezične i komunikacijske potrebe, dostupnost škole, dob i zrelost, invaliditet ili bolest te medicinske potrebe (npr. blizina ustanove za liječenje kronične bolesti). Cilj je podržati prilagodbu, sigurnost i kontinuitet skrbi.

⁽¹⁸⁰⁾ Vidjeti EUAA, *Mapping Report on Transitioning in Adult: Improving the transition experience for applicants for international protection* (Kartiranje prelaska u punoljetnost: bolje iskustvo tranzicije za tražitelje međunarodne zaštite), veljača 2026., <https://www.euaa.europa.eu/publications/mapping-report-transitioning-adulthood>

⁽¹⁸¹⁾ Članak 14. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁸²⁾ Te okolnosti mogu uključivati situacije u kojima tražitelj ne surađuje s nadležnim tijelima, ne poštuje utvrđene postupovne zahtjeve, ozbiljno ili opetovano krši pravila centra za smještaj ili se unutar centra za smještaj ponaša nasilno ili prijeteće. (Uvodna izjava 62. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁸³⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Zajednički plan provedbe za Pakt o migracijama i azilu, COM/2024/251 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2024:251:FIN>

⁽¹⁸⁴⁾ Europska komisija, „*Zaštita djece migranata*”, vidjeti fusnotu 5

6.2.1. Smještaj, zdravlje i obrazovanje

Načela **najboljeg interesa djeteta** i jedinstva obitelji moraju biti ključni elementi za odluku o **smještaju** djece ⁽¹⁸⁵⁾. Ako je to u njegovom najboljem interesu i ako pristane, dijete mora biti smješteno sa svojim roditeljima, odraslom osobom odgovornom za njega ili njegovom maloljetnom braćom i sestrama koji nisu u braku ⁽¹⁸⁶⁾.

Objekti moraju biti prilagođeni potrebama djece te mora biti osigurana podrška u pogledu fizičke i emocionalne skrbi. Djeca moraju imati pristup **aktivnostima na otvorenom** i **aktivnostima prilagođenima dobi** u slobodno vrijeme, igri i rekreacijskim aktivnostima ⁽¹⁸⁷⁾. Kada se djecu smješta zajedno s odraslima, potrebna su dodatna postupovna jamstva, uključujući sigurne prostore i odgovarajuće sanitarne uvjete za zaštitu djece i majki ⁽¹⁸⁸⁾.

Djeca moraju primiti istu vrstu zdravstvene skrbi kao i djeca koja su državljani te zemlje ⁽¹⁸⁹⁾. Za djecu koja su doživjela zlostavljanje, zanemarivanje, iskorištavanje, mučenje ili oružani sukob, države članice moraju osigurati pravovremeni pristup rehabilitacijskim uslugama, odgovarajućoj skrbi za psihičko zdravlje i kvalificiranom savjetovanju. Za to je potrebna dostupnost specijaliziranih stručnjaka kako bi podrška bila učinkovita i prilagođena ⁽¹⁹⁰⁾.

Zdravlje i dobrobit djece slojeviti su i potrebno ih je razmatrati holistički, uključujući emocionalnu dobrobit, društveno sudjelovanje i pripadnost te razvoj vještina i funkcioniranje. Time se naglašava važnost obrazovanja, interakcije s vršnjacima i prostora prilagođenih djeci ⁽¹⁹¹⁾.

U Direktivi o uvjetima prihvata (2024.) ističe se i **pravo djeteta na obrazovanje**. Obrazovanje djece u sustavu za prihvata mora biti:

- osigurano pod istim uvjetima kao i državljanima države članice
- integrirano s obrazovanjem državljana te države članice
- iste kvalitete kao ono koje je na raspolaganju državljanima te države članice
- kontinuirano (do provedbe mjere protjerivanja, kada je primjenjivo) ⁽¹⁹²⁾.

Pristup obrazovanju za djecu mora biti uključivati sljedeće.

- Pristup obrazovanju treba odobriti što prije, najkasnije dva mjeseca od datuma podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu.
- Treba osigurati pristup redovnom obrazovnom sustavu. Kao privremenu mjeru i u razdoblju od najviše mjesec dana, države članice mogu osigurati obrazovanje izvan

⁽¹⁸⁵⁾ Uvodna izjava 35. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁸⁶⁾ Članak 7. stavak 3., članak 14. i članak 26. stavak 5. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁸⁷⁾ Članak 26. stavak 3. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁸⁸⁾ Uvodna izjava 41. i članak 20. stavak 5. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁸⁹⁾ Članak 22. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁹⁰⁾ Članak 26. stavak 4. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽¹⁹¹⁾ Vidjeti odjeljak Djeca bez pratnje u EUAA-ovim [Smjernicama o psihičkom zdravlju i dobrobiti tražitelja međunarodne zaštite, drugi dio](#), 2024., vidjeti fusnotu [84](#)

⁽¹⁹²⁾ Uvodna izjava 48. i članak 16. stavak 1. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

redovnog obrazovnog sustava ako pristup redovnom obrazovnom sustavu nije odmah moguć zbog posebnih okolnosti u državi članici ili djetetovih posebnih okolnosti ⁽¹⁹³⁾.

- Treba osigurati pripremnu nastavu, uključujući satove jezika kad je potrebno olakšati pristup i sudjelovanje djece u redovnom obrazovnom sustavu ⁽¹⁹⁴⁾.
- Treba omogućiti pristup obrazovnim materijalima ⁽¹⁹⁵⁾.

6.3. Treba osigurati dodatna postupovna jamstva za djecu bez pratnje u prihvatnim objektima.

Najbolji interes djeteta na području EU-a jamče nadležna tijela, uz podršku skrbnika koji zastupa dijete i pomaže mu te, prema potrebi, može i djelovati u njegovo ime ⁽¹⁹⁶⁾.

U skladu s drugim instrumentima pakta ⁽¹⁹⁷⁾, Direktivom o uvjetima prihvata (2024.) državama članicama se propisuje da nakon što dijete bez pratnje podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu imenuju prikladnu osobu kao privremenog zastupnika djeteta ⁽¹⁹⁸⁾ do imenovanja skrbnika. Ta osoba može biti zaposlenik centra za smještaj, ustanove za skrb o djeci, socijalnih službi ili neke druge relevantne organizacije nadležne za zastupnike ⁽¹⁹⁹⁾ ako dotična osoba ispunjava uvjete u nastavku.

Dijete također treba obavijestiti o imenovanju te osobe, a prikladnu osobu kao privremenog zastupnika mora se obavijestiti o relevantnim činjenicama koje se odnose na dijete ⁽²⁰⁰⁾.

Skrbnik mora biti imenovan u roku od 15 radnih dana, uz moguće kašnjenje od 10 dana u iznimnim okolnostima ⁽²⁰¹⁾. Prikladna osoba kao privremeni zastupnik i skrbnik može biti ista osoba ⁽²⁰²⁾.

Prikladna osoba kao privremeni zastupnik mora poštovati iste kriterije i uvjete utvrđene Direktivom o uvjetima prihvata (2024.) za stalnog skrbnika, kako slijedi:

- biti fizička osoba, bez obzira na činjenicu da je možda službeno imenovana institucija ⁽²⁰³⁾
- ne smije biti kazneno ili prekršajno evidentirana u vezi djela povezanih s djecom što bi dovelo do ozbiljne sumnje u njihovu sposobnost preuzimanja odgovornosti za djecu ⁽²⁰⁴⁾

⁽¹⁹³⁾ Članak 16. stavci 2 i 3. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽¹⁹⁴⁾ Članak 16. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽¹⁹⁵⁾ Članak 26. stavak 3. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽¹⁹⁶⁾ Uvodna izjava 43. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽¹⁹⁷⁾ Članak 23. stavak 2. Uredbe o postupku azila

⁽¹⁹⁸⁾ Članak 27. stavak 1. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽¹⁹⁹⁾ Uvodna izjava 45. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽²⁰⁰⁾ Članak 27. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽²⁰¹⁾ Članak 27. stavak 1. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽²⁰²⁾ Uvodna izjava 25. Uredbe o dubinskoj provjeri

⁽²⁰³⁾ Članak 27. stavak 3. i članak 27. stavak 7. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

⁽²⁰⁴⁾ Članak 26. stavak 6. Direktive o uvjetima prihvata (2024.).

- imati potrebne vještine i stručnost, uključujući u pogledu postupanja s djecom i njihovih posebnih potreba, za zastupanje, pružanje pomoći i djelovanje u ime djeteta bez pratnje, radi zaštite najboljeg interesa i opće dobrobiti tog djeteta ⁽²⁰⁵⁾
- završiti početnu i kontinuiranu obuku o pravima i potrebama djece, uključujući obuku o mjerodavnim postupovnim jamstvima za djecu ⁽²⁰⁶⁾
- moći učinkovito obavljati svoje zadatke ⁽²⁰⁷⁾, što zahtijeva da im se dodijeli razmjerni i ograničen broj djece bez pratnje (do 30 u redovitim okolnostima ⁽²⁰⁸⁾, što se može povećati na 50 u slučaju nerazmjerne količine zahtjeva koje su podnijela djeca bez pratnje ⁽²⁰⁹⁾
- mora poštovati povjerljivost podataka ⁽²¹⁰⁾
- ne smije biti u sukobu interesa s interesom dodijeljenog djeteta ⁽²¹¹⁾.

Pružanjem podrške, zastupanjem i djelovanjem u ime djeteta te u skladu s nacionalnim pravom, skrbnik (ili prikladna osoba kao privremeni zastupnik) osigurava da dijete može koristiti svoja prava, čime se osigurava njegov najbolji interes ⁽²¹²⁾.

Skrbnik (ili prikladna osoba kao privremeni zastupnik) također je dužan ⁽²¹³⁾:

- biti prisutan kada se djetetu dostave informacije (najkasnije 3 dana od podnošenja zahtjeva) o uvjetima prihvata, organizacijama/skupinama koje nude pravnu pomoć i zastupanje, organizacijama koje bi mogle pomoći ili obavijestiti dijete o dostupnim uvjetima prihvata, uključujući zdravstvenu skrb ⁽²¹⁴⁾, kako bi se djetetu bez pratnje mogle objasniti dostavljene informacije ⁽²¹⁵⁾
- povezati se s nadležnim tijelima kako bi se djetetu bez pratnje osigurao izravan pristup odgovarajućim materijalnim uvjetima prihvata i zdravstvenoj skrbi ⁽²¹⁶⁾
- doprinijeti utvrđivanju djetetovih posebnih potreba prihvata tijekom pojedinačne procjene posebnih potreba koju provodi država članica ⁽²¹⁷⁾.

Osim toga, u Direktivi o uvjetima prihvata (2024.) navodi se da se najbolji interes djeteta bez pratnje mora uzeti u obzir u postupku smještaja djeteta ⁽²¹⁸⁾. Dijete bez pratnje može biti

⁽²⁰⁵⁾ Članak 2. stavak 13. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²⁰⁶⁾ Članak 26. stavak 6. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²⁰⁷⁾ Vidjeti i Vijeće Europe, *Preporuka CM/Rec(2019)11 Odbora ministara državama članicama o učinkovitom skrbništvu za djecu bez pratnje i razdvojenu djecu u kontekstu migracija*, 2019., <https://rm.coe.int/0900001680993db7>, u kojoj se naglašava da skrbnicima treba dodijeliti količinu predmeta kojom mogu upravljati kako bi se učinkovito zaštitio najbolji interes djeteta.

⁽²⁰⁸⁾ Članak 27. stavak 7. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²⁰⁹⁾ Članak 27. stavak 1. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹⁰⁾ Članak 26. stavak 6. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹¹⁾ Članak 27. stavak 2. i članak 27. stavak 6. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹²⁾ Uvodna izjava 43. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹³⁾ Za više informacija vidjeti ažuriranu verziju FRA-ovog priručnika u pripremi *Guardianship Handbook* (Priručnik o skrbništvu) (sadašnja verzija dostupna je na <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/guardianship-systems-children-deprived-parental-care-european-union-summary>).

⁽²¹⁴⁾ Članak 5. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹⁵⁾ Uvodna izjava 43. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹⁶⁾ Uvodna izjava 43. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹⁷⁾ Članak 25. stavak 1. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²¹⁸⁾ Uvodna izjava 35. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

smješteno kod odraslog rođaka, u udomiteljskoj obitelji, u centrima za smještaj specijaliziranim za djecu ili u drugim objektima za smještaj prilagođenim potrebama djeteta. U iznimnim okolnostima se djecu bez pratnje stariju od 16 godina može smjestiti u centre za smještaj odraslih ⁽²¹⁹⁾. S obzirom na visoki rizik od smještaja djece u ustanovu za odrasle, u slučaju donošenja takve odluke nadležna tijela moraju provesti detaljnu procjenu prije dodjele takvog smještaja i utvrditi da to zaista neće negativno utjecati na djetetovu dobrobit i da je u njegovu najboljem interesu.

Promjene boravišta treba svesti na najmanju moguću mjeru ⁽²²⁰⁾ u skladu s načelima stabilnosti i kontinuiteta skrbi ⁽²²¹⁾. Skrbnik mora biti uključen u sve odluke o dodjeli smještaja, uključujući zadržavanje braće i sestara zajedno kad je to u najboljem interesu djeteta. Skrbnike se nadzire i redovito provjerava ⁽²²²⁾, a djeca imaju pravo podnijeti pritužbe u slučaju neadekvatnog zastupanja ⁽²²³⁾. Promjene skrbnika moraju biti ograničene, ali se moraju izvršiti kada je to potrebno, posebno ako pojedini skrbnik svoj posao ne obavlja na odgovarajući način ⁽²²⁴⁾.

Primjeri: Primjena najboljeg interesa djeteta u kontekstu prihvata

1. primjer: Alternativni načini obrazovanja dok se čeka pristup redovnom školovanju

Trinaestogodišnje dijete koje živi u prihvatnom objektu ne može se odmah upisati u redovan obrazovni sustav zbog značajnih zaostataka u školovanju i ograničenog znanja jezika zemlje domaćina.

- Tijela nadležna za prihvata i obrazovanje procjenjuju djetetovo obrazovanje i potrebe za učenjem.
- Uspostavlja se privremene alternativne obrazovne aranžmane, uključujući pripremnu nastavu i jezičnu podršku u trajanju do mjesec dana.
- Po potrebi se nudi ubrzane programe učenja ili programe za dodatno znanje kako bi se nadoknadilo propušteno gradivo, što se može nastaviti i nakon prvog tromjesečja. U svakom slučaju, upis u redovan obrazovni sustav osigurava se najkasnije mjesec dana nakon dolaska, paralelno s mjerama kontinuirane podrške. Djetetu se osiguravaju materijali za učenje i pruža mu se podrška za sudjelovanje u obrazovnim aktivnostima primjerenima njegovoj dobi.
- Napredak se redovito prati s ciljem što ranijeg uključivanja djeteta u redovni obrazovni sustav.

Primjena najboljeg interesa djeteta: osiguranje kontinuiteta učenja, podrška kognitivnog i socijalnog razvoja djeteta te sprječavanje dugoročne isključenosti iz obrazovanja uz istodobno olakšavanje pravodobne integracije u redovno obrazovanje.

⁽²¹⁹⁾ Članak 27. stavak 9. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²²⁰⁾ Članak 27. stavak 9. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²²¹⁾ Članak 26. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²²²⁾ Članak 27. stavak 8. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²²³⁾ Članak 27. stavak 8. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²²⁴⁾ Članak 27. stavak 6. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

2. primjer: Uključenost skrbnika u promjenu djetetova smještaja

Šesnaestogodišnje dijete bez pratnje već nekoliko mjeseci živi u prihvatnom objektu.

Nadležna tijela razmatraju premještanje djeteta u drugi centar zbog ograničenih kapaciteta.

- Prije donošenja bilo kakve odluke provodi se savjetovanje sa skrbnikom uključenim u procjenu.
- Mišljenje djeteta traži se na način primjeren dobi i pridaje mu se odgovarajuća važnost.
- Procjenjuje se potencijalni utjecaj preseljenja na djetetovu dobrobit, obrazovanje, zdravstvenu skrb i postojeće mreže podrške.
- Utvrđeno je da dijete pohađa školu i dobiva psihosocijalnu podršku u blizini sadašnjeg smještaja.
- Nadležna tijela zaključuju da bi transfer poremetio stabilnost i kontinuitet skrbi za dijete.
- Dijete ostaje u istom smještaju i istražuju se alternativna rješenja skrbi.

Primjena najboljeg interesa djeteta: davanje prednosti stabilnosti, kontinuitetu skrbi i emocionalnoj dobrobiti djeteta u odnosu na administrativnu praktičnost i osiguranje da se odlukama koje utječu na uvjete prihvata podržava djetetov dugoročni razvoj.

U komunikaciji o zaštiti djece migranata ⁽²²⁵⁾ Europska komisija također potiče države članice da:

- osiguraju da se pri dolasku provede pojedinačna procjena ranjivosti i potrebe djece primjerene njihovom rodu i dobi te da se te procjene uzmu u obzir u svim sljedećim postupcima
- osiguraju da sva djeca imaju pravovremen pristup zdravstvenoj skrbi (uključujući preventivnu skrb) i psihosocijalnoj podršci te uključivom formalnom obrazovanju, bez obzira na status djeteta i/ili njegovih roditelja
- osiguraju niz alternativnih mogućnosti skrbi za djecu bez pratnje, uključujući udomiteljsku skrb / smještaj u obiteljima
- uvedu politike za zaštitu djece u svim prihvatnim objektima u kojima su smještena djeca, uključujući imenovanje osobe za zaštitu djece
- osiguraju i prate dostupnost i pristupačnost održivog niza alternativa administrativnom zadržavanju djece migranata
- osiguraju uspostavu odgovarajućeg i učinkovitog sustava praćenja prihvata djece migranata.

⁽²²⁵⁾ Europska komisija, „[Zaštita djece migranata](#)”, vidjeti fusnotu 5

EUAA, *Operational Standards and Indicators on Reception including Vulnerability-related Aspects* (Operativni standardi i pokazatelji u području prihvata, uključujući aspekte povezane s ranjivošću), ožujak 2026., <https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-reception-including-vulnerability-aspects>.

6.4. Zadržavanje i alternative zadržavanju

U skladu s EUAA-ovim Izvješćem o azilu 2025. ⁽²²⁶⁾ zadržavanje djece i dalje je razlog za ozbiljnu zabrinutost u zemljama EU+. Zakonodavstvo EU-a jasno propisuje da se u pravilu **djecu ne smiju zadržavati** ⁽²²⁷⁾. Zadržavanje djece dopušteno je samo ako se procijeni da je to u njihovu najboljem interesu i kao **krajnja mjera** u iznimnim okolnostima, te na najkraće moguće vrijeme i kada se druge manje prisilne alternativne mjere ne mogu učinkovito primijeniti ⁽²²⁸⁾.

Osim toga, u Direktivi o uvjetima prihvata (2024.) ističe se potreba da države članice pri rješavanju zahtjeva djece uzmu u obzir smjernice Odbora UN-a za prava djeteta ⁽²²⁹⁾. Pravnim okvirom naglašava se da djecu uvijek treba smjestiti u **odgovarajuće okruženje prikladnom za djecu**, po mogućnosti primjenom **mjera kojima im se ne oduzima sloboda i u sklopu su zajednice**. Države članice dužne su osigurati da je **niz učinkovitih i dostupnih alternativa zadržavanju** dostupan i pristupačan djeci, uključujući djecu bez pratnje i obitelji s djecom ⁽²³⁰⁾.

Ako se primjenjuje zadržavanje, **poželjan je pristup kojim se obitelj smješta zajedno**, uz istovremeno osiguranje svih postupovnih jamstava predviđenih Direktivom o uvjetima prihvata (2024.) kako za dijete tako i za člana njegove obitelji. **Ako zajednički smještaj nije moguć**, a ne mogu se primijeniti alternative zadržavanju za obitelj, **mora se osigurati redovit i smislen kontakt između zadržanog člana obitelji i djeteta**, među ostalim putem redovitih posjeta izvan prostora za zadržavanje.

Svako oduzimanje slobode koje uključuje djecu, bilo kroz zajednički smještaj ili drugačije, mora se primjenjivati **samo kao krajnja mjera**, na **najkraće moguće razdoblje** i uz strogo poštovanje **najboljeg interesa djeteta**.

⁽²²⁶⁾ EUAA, *Izvješće o azilu 2025.: Sažetak*, lipanj 2025., <https://www.euaa.europa.eu/publications/asylum-report-2025-executive-summary>

⁽²²⁷⁾ Postoji međunarodni konsenzus (Odbora za prava djeteta, Odbor za zaštitu prava radnika migranata i članova njihovih obitelji te Radne skupine UN-a za proizvoljno zadržavanje) o činjenici da se djeca ne smiju zadržavati u kontekstu migracije, neovisno o njihovom pravnom/migracijskom statusu ili pravnom/migracijskom statusu njihovih roditelja, te da zadržavanje nikad nije u njihovu najboljem interesu. Negativne posljedice zadržavanja na djecu dobro su dokumentirane i neosporne. Bez obzira na trajanje i uvjete u kojima se djeca zadržavaju, zadržavanje može imati snažan i negativan utjecaj na djetetovo zdravlje i razvoj.

⁽²²⁸⁾ Uvodna izjava 40. i članak 13. stavak 2. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²²⁹⁾ U uvodnoj izjavi 40. Direktive o uvjetima prihvata (2024.) navodi se da: „Države članice [...] trebaju uzeti u obzir Njujoršku deklaraciju o izbjeglicama i migrantima od 19. rujna 2016., relevantne autoritativne smjernice nadzornog tijela Ujedinjenih naroda za praćenje provedbe ugovora u vezi s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. i relevantnu sudsku praksu.”

⁽²³⁰⁾ Uvodna izjava 40. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

Kad se primjenjuje zadržavanje, djeca bez pratnje moraju biti smještena u objektima posebno prilagođenima djeci, odvojenima od odraslih i s kvalificiranim osobljem sposobnim štiti prava djece i odgovarati na njihove specifične potrebe ⁽²³¹⁾. Sva postupovna jamstva koja se primjenjuju na zadržane tražitelje i na zadržanu djecu jednako se primjenjuju i na djecu bez pratnje ⁽²³²⁾.

Ako se ta postupovna jamstva ne mogu osigurati tijekom zadržavanja, djecu se ne smiju zadržavati odnosno treba ih **odmah pustiti na slobodu** i smjestiti u odgovarajući smještaj.

Uloga procjene najboljeg interesa, nužnosti i proporcionalnosti

Svaka odluka koja se odnosi na zadržavanje djeteta mora se temeljiti na individualiziranoj procjeni njegova najboljeg interesa. Procjena najboljeg interesa ne zamjenjuje pravno osiguranje nužnosti i razmjernosti, već pruža informacije te ih nadopunjuje, čime se osigurava da je dobrobit djeteta primarni čimbenik pri utvrđivanju je li zadržavanje zakonito i opravdano u pojedinačnom predmetu.

Ispitivanjem nužnosti od nadležnih se tijela traži da procijene je li zadržavanje apsolutno neophodno i mogu li se željeni ciljevi postići manje restriktivnim mjerama. Nadležna tijela moraju utvrditi da nema dostupnih održivih alternativa, poput smještaja u zajednici ili drugih rješenja koja ne uključuju oduzimanje slobode.

Ispitivanjem proporcionalnosti procjenjuje se nadmašuju li negativne posljedice zadržavanja bilo kakvu moguću korist. To uključuje procjenu vjerojatnog utjecaja zadržavanja na djetetovo fizičko zdravlje, psihološku dobrobit, emocionalni razvoj i opću dobrobit. Ako se isti ciljevi mogu postići manje štetnim sredstvima, zadržavanje se ne može smatrati proporcionalnim i treba ga izbjegavati.

EUAA, Smjernice o alternativama zadržavanju, 2024. <https://www.euaa.europa.eu/publications/guidelines-alternatives-detention>

Vodič sadržava smjernice o definiranju, utvrđivanju, odlučivanju, provedbi, preispitivanju i okončanju alternativa zadržavanju te posebno razmatra njihovu primjenjivost u kontekstu **postupka na granici**.

Odredbe kojima se uređuje smještaj tražitelja međunarodne zaštite na određeno zemljopisno područje i ograničenja slobode kretanja predviđeni su člancima 8. i 9. Direktive o uvjetima prihvata (2024.). Te odredbe **nisu** izravno povezane sa zadržavanjem. U njima se opisuje način na koji države članice upravljaju svojim sustavima prihvata. Iako bi u praksi moglo doći do preklapanja između alternativa zadržavanju i ograničenja slobode kretanja u skladu s člankom 9. Direktive o uvjetima prihvata (2024.), ključni kriteriji koje treba uzeti

⁽²³¹⁾ Članak 13. stavak 3. Direktive o uvjetima prihvata (2024.)

⁽²³²⁾ Članak 12. i članak 13. Direktive o uvjetima prihvata (2024.), i to: najkraće moguće razdoblje, bez zatvorskih objekata, pristup otvorenom prostoru, posebna pozornost posvećena njihovom fizičkom i psihičkom zdravlju, pravo na obrazovanje, rekreacijske aktivnosti prikladne njihovoj dobi, razdvajanje muškaraca i žena, mogućnost sastanaka s predstavnicima UNHCR-a, članovima obitelji, pravnim savjetnicima i nevladinim organizacijama u pogledu privatnosti, učinkovit pristup pravnom lijeku.

u obzir su **da se alternative zadržavanju primjenjuju samo ako postoji legitiman razlog za zadržavanje** (vidjeti smjernicu 1.).

Ograničenja slobode kretanja na temelju članka 9. Direktive o uvjetima prihvata (2024.) **autonomne su mjere**, a ne alternativa zadržavanju. Iako ne postoji potreba za razlogom za zadržavanje, pri primjeni ograničenja slobode kretanja i dalje je **potrebna pojedinačna odluka**.

Zapamtite

Prije nego što se dijete zadrži, nadležna tijela uvijek **moraju** slijediti strukturirani postupak procjene temeljen na pravima i provesti korake u nastavku.

- **Provjerite postoje li zakoniti razlozi za zadržavanje** ⁽²³³⁾, u skladu s mjerodavnim pravom.
- **Prvo procijenite sve alternativne mjere kojima se ne oduzima sloboda** (npr. smještaj u zajednici, spajanje obitelji, udomiteljsku skrb, namjenske centre za prihvata). Ako su alternative održive, maloljetnika se **ne smije** zadržati.
- Osigurajte da se zadržavanje određuje kao **krajnja mjera**. **Procijenite je li zadržavanje doista nužno** ili se mogu primijeniti manje restriktivne alternative (npr. smještaj u zajednici, udomiteljska skrb, skrbništvo) te hoće li zadržavanje uzrokovati negativne posljedice veće od njegove namjeravane koristi. Kada se primjenjuju alternative, one također moraju biti nužne i proporcionalne te svakako treba uzeti u obzir utjecaj takvih kumulativnih mjera na dijete.
- U situaciji u kojoj se odredi zadržavanje ono mora biti **strogo nužno, proporcionalno** i primijenjeno na najkraće moguće razdoblje, uz istovremeno osiguranje dobrobiti djeteta.
- **Utvrđite rizike**, kao što su rizik da dijete postane žrtva trgovina ljudima, rizik od nasilja ili iskorištavanja, djetetov invaliditet, njegovi ozbiljni problemi sa psihičkim zdravljem i rizik od samoozljeđivanja, za što treba osigurati dodatnu pažnju i podršku.
- **Utvrđite zdravstvene probleme, probleme sa psihičkim zdravljem**, uznemirenost povezanu s traumom i osigurajte pristup skrbi za psihičko zdravlje, podršci zbog proživljene traume i zdravstvenim uslugama.
- **Procijenite vrstu smještaja**, prenapučenost, higijenu, dostupnost i je li objekt prilagođen djeci, odvojen od odraslih osoba i prema spolu te rade li ondje osposobljeni stručnjaci.
- **Osigurajte da dijete ima skrbnika**, pravnog zastupnika i **pristup informacijama** o svojim pravima.

⁽²³³⁾ Dijete se može zadržati: (a) u slučaju djeteta s pratnjom, ako mu je zadržan roditelj ili primarni pružatelj skrbi, ili (b) u slučaju djeteta bez pratnje, ako ga se zadržavanjem štiti (članak 13. Direktive o uvjetima prihvata (2024.))

- Redovito **preispituje nužnost nastavka zadržavanja ili alternative zadržavanju** i dokumentirajte utjecaj zadržavanja. Nastavite ocjenjivati primjenu **moćnih alternativa zadržavanju**. Posebno kada se utvrde ranjivosti i druge posebne potrebe, npr. rizik da će dijete biti žrtva trgovine ljudima, zdravstvene potrebe ili psihološki problemi, potrebe za smještajem moraju se **prilagoditi** na odgovarajući način te se tražitelj međunarodne zaštite mora staviti u odgovarajući smještaj.
- Osigurajte da dijete **razumije svoje pravo na osporavanje zadržavanja i alternative zadržavanju**.
- Osigurajte **sudski nadzor i pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju** za dijete.
- Osigurajte **kontinuiranu psihološku i medicinsku podršku** radi ublažavanja negativnih posljedica.
- Osigurajte **pristup obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i rekreacijskim aktivnostima** u ustanovi.
- Čim **osnova za zadržavanje više nije primjenjiva, odmah prebacite dijete u sigurno okruženje gdje se ne primjenjuju mjere oduzimanja sloboda**. U slučaju **alternative zadržavanja**, procijenite što je u najboljem interesu djeteta i je li potrebna promjena okruženja u kojem je dijete smješteno.
- Pratite djetetovu **dobrobit nakon zadržavanja / alternative zadržavanja** kako biste ublažili dugoročne negativne posljedice.
- Prema potrebi osigurajte **psihosocijalnu podršku i usluge reintegracije** nakon puštanja na slobodu. Periodično ažurirajte [obrazac za procjenu najboljeg interesa](#) ako se uvjeti promijene.

Prilozi

Prilog I.: Osobni intervju djeteta koje traži azil

Kako voditi osobni intervju uzimajući u obzir najbolji interes djeteta ⁽²³⁴⁾

Priprema za intervju: priprema je ključna kako bi se osiguralo da je intervju za azil ugodan, uljudan i usklađen s najboljim interesom djeteta. U skladu s obvezama informiranja koje proizlaze iz Uredbe o postupku azila, djecu se na njima razumljiv način mora obavijestiti o svrsi osobnog intervjuja, koracima od kojih se on sastoji i ulogama prisutnih osoba. Skrbnici i, kada je primjenjivo, pravni savjetnici i odvjetnici igraju važnu ulogu u informiranju i pripremi djeteta za intervju, uključujući pojašnjenje postupka, djetetovih prava i obveza te onoga što dijete može očekivati tijekom intervjuja, kulturno osjetljivim jezikom primjerenim njegovoj dobi. Informacije se djetetu mogu priopćiti na kratkom sastanku prije intervjuja, tijekom grupnih informativnih sastanaka ili za vrijeme pravnog savjetovanja. U kontekstu dobre prakse, prije početka osobnog intervjuja tijelo odlučivanja mora provjeriti je li dijete propisno obaviješteno i je li razumjelo svrhu intervjuja, kao i svoja prava i obveze. Te se informacije mogu dati prije intervjuja ili na početku samog osobnog intervjuja. Skrbnici trebaju biti uključeni u cijeli postupak radi podrške djetetu, olakšavanja učinkovitog sudjelovanja djeteta, osiguranja zaštite djetetovih prava i njegovog najboljeg interesa.

Stvaranje sigurnog i poticajnog okruženja: fizičko i emocionalno okruženje tijekom intervjuja može značajno utjecati na djetetovu sposobnost učinkovitog sudjelovanja. Intervjui se moraju održavati u okruženju koje nije zastrašujuće i prilagođeno je djeci ⁽²³⁵⁾, kako bi se kod djece smanjila tjeskoba i potaknuo osjećaj sigurnosti. Pauze se moraju redovito predlagati kako bi se ispunile djetetove emocionalne i fizičke potrebe, pazeći da trajanje intervjuja ne preopterećuje dijete.

Prilagodba komunikacije: učinkovita komunikacija ključna je za intervju prilagođen djeci. Nadležna tijela moraju upotrebljavati jednostavan i jasan jezik kojim se izbjegava pravni žargon ili složena terminologija. Alternativne metode izražavanja, kao što su crteži ili pripovijedanje, mogu pomoći mlađoj djeci da lakše izraze svoja iskustva. Usmeni prevoditelji moraju biti obučeni za komunikaciju prilagođenu djeci i kulturnu osjetljivost kako bi učinkovito premostili jezične barijere. Osiguranje da dijete razumije pitanja i da ima osjećaj da ga se sluša ključno je za poštovanje njegovih prava.

⁽²³⁴⁾ Za detaljnije informacije vidjeti UNHCR, *Technical Guide: Child Friendly procedures* (Tehnički vodič: postupci prilagođeni djeci), 2021. <https://www.refworld.org/policy/opguidance/unhcr/2021/en/124121>, posebno poglavlje 3.

⁽²³⁵⁾ Za više informacija vidjeti poglavlje 7. IOM-a, *Working with migrant children at the borders of the European Union, Island, Norway, Switzerland and the United Kingdom – A toolkit for front-line workers* (Rad s djecom migrantima na granicama Europske unije, Islandu, Norveškoj, Švicarskoj i Ujedinjenoj Kraljevini: priručnik za radnike na terenu), 2023., <https://eca.iom.int/sites/g/files/tmzbd1666/files/documents/2023-11/pub2022-040-el-working-with-migrant-children.pdf>

Rješavanje emocionalnih i psiholoških potreba: djeca su možda doživjela traumu ili uznemirujuće događaje koji utječu na njihovu sposobnost konzistentnog prisjećanja informacija. Voditelji intervjua trebaju biti svjesni utjecaja traume na pamćenje i komunikaciju te primijeniti pristup kojim se pruža podrška kako bi se izbjeglo ponovno uzrokovanje traume. Kontakt s psiholozima ili stručnjacima za zaštitu djece može pružiti dodatni uvid u potrebe i emocionalno stanje djeteta, čime se osigurava da se tijekom intervjua osigurava njegova opća dobrobit.

Prilog II.: Postupovna jamstva i odgovornost

Postupovna jamstva i mehanizmi odgovornosti ključni su za osiguranje pravednosti, transparentnosti i učinkovitosti sustava azila i prihvata. Time se štite prava pojedinaca, posebno ranjivih skupina kao što su djeca, uz istodobno promicanje povjerenja u postupak. Jasni standardi, neovisni nadzor i redovito praćenje pomažu spriječiti zlostavljanje, osigurati konzistentnost i održati integritet odluka koje utječu na živote ljudi. Konzistentnost i etičnost djelovanja osiguravaju se transparentnim donošenjem odluka, uz jasnu dokumentaciju i mehanizme za preispitivanje.

Neovisni nadzor i praćenje pomažu u održavanju usklađenosti s pravnim standardima, dok pristupi usmjereni na dijete osiguravaju da je njegov najbolji interes na prvom mjestu.

Osim toga, dostupni mehanizmi za povratne informacije i pravnu zaštitu pojedincima nude mogućnost za osporavanje odluka i održavanje povjerenja u sustav.

Kontinuirani naponi za jačanje kapaciteta stručnjaka dodatno potiču primjenu postupovnih jamstava i mjera odgovornosti.

Tablica 1.: Pregled glavnih uloga i ključnih koraka za jačanje odgovornosti

Subjekt	Uloga	Ključni koraci
Tijelo za azil	Obrađuje zahtjev djeteta za međunarodnu zaštitu. Donosi odluke o djetetovu zahtjevu za međunarodnu zaštitu.	Osigurava da su postupci azila prilagođeni djeci. Osigurava da je tijekom evidentiranja, intervjua i donošenja odluka najbolji interes djeteta na prvom mjestu, vodi intervjue prilagođene djeci, surađuje sa skrbnicima, službama za zaštitu djece i djetetom, uzima u obzir dokaze koji se odnose na potrebe i ranjivost djeteta. Primjenjuje holistički pristup pri procjeni dokaza, osigurava da je najbolji interes djeteta primarni čimbenik u svim odlukama, dostavlja pravovremene pisane obavijesti primjerene djetetovoj dobi i prilagođene njegovom stupnju zrelosti, na način prilagođen djetetu obavještava ga o odlukama, koordinira s relevantnim nadležnim tijelima kako bi se predmet sagledao sa svih strana. Proaktivno surađuje s drugim nadležnim tijelima kako bi se integrirao multidisciplinarni doprinos.

Subjekt	Uloga	Ključni koraci
Služba za zaštitu djece ili socijalna služba	Procjenjuje i ispunjava potrebe djeteta, uključujući sprječavanje rizika, zlostavljanja, iskorištavanja ili zanemarivanja.	Pružila hitnu podršku, osigurava siguran smještaj, rješava potrebe djece i koordinira integrirani pristup zaštiti djece ⁽²³⁶⁾ . Redovito preispituje predmete i poduzima daljnje korake na temelju plana pojedinačnog predmeta.
Skrbnik / prikladna osoba kao privremeni zastupnik	Podržava dijete bez pratnje, pomaže mu i osigurava zaštitu njegovih prava.	Podržava dijete tijekom postupka azila i osigurava da se uzmu u obzir njegovo mišljenje i stupanj zrelosti. Štiti najbolji interes djeteta. Pohađa programe obuke za skrbnike ⁽²³⁷⁾ .
Pravni savjetnik / odvjetnik	Pomaže djetetu da se snađe u postupku azila.	Nudi pravno savjetovanje, pravnu pomoć i djeluje kao zastupnik. Osigurava kontinuiranu pravnu pomoć djetetu i skrbniku tijekom postupka žalbe i prati sve nedostatke u zaštiti ili skrbi za dijete. Osigurava zaštitu djetetovih prava, da se djetetovo mišljenje uzima u obzir i da se njegov predmet učinkovito predstavi. Pružila besplatnu pravnu pomoć. Surađuje sa skrbnicima kako bi osigurali odluke u najboljem interesu djeteta te daje stručne savjete usmjerene na dijete u svim fazama postupka.
Pravni savjetnik	Daje upute djeci i pomaže im razumjeti postupak azila i prihvata, uključujući njihova prava, obveze i moguće ishode, kako bi se omogućilo informirano sudjelovanje djece i adekvatno donošenje odluka.	Djetetu daje jasne informacije o postupku azila prilagođene dobi, uključujući prava djeteta u tom postupku, postupovne faze i implikacije odluka. Podržava dijete i skrbnika tijekom različitih faza postupka azila. Osigurava propisan pristanak djeteta. Pružila besplatno individualno pravno savjetovanje ili pravno savjetovanje u skupinama. Surađuje sa skrbnicima, službama za zaštitu djece i drugim pružateljima usluga.

⁽²³⁶⁾ Vidjeti [Preporuku Komisije \(EU\) 2024/1238](#) o razvoju i jačanju integriranih sustava zaštite djece u najboljem interesu djeteta, vidjeti fusnotu 6

⁽²³⁷⁾ Za više informacija o jačanju odgovornosti vidjeti European Guardian Network, *7 Standards of Guardianship* (Sedam standarda skrbništva), <https://www.egnetwork.eu/wp-content/uploads/2022/12/7-standards-of-guardianship-Infographic.pdf>.

Subjekt	Uloga	Ključni koraci
Zdravstveno osoblje	Rješava potrebe djece u pogledu fizičkog i psihičkog zdravlja.	Pruža sveobuhvatnu zdravstvenu skrb, uključujući podršku psihičkom zdravlju i skrb zbog proživljene traume. Obavlja zdravstvene preglede kako bi se potkrijepili zahtjevi za azil te osigurava pristup cijepljenju i specijalističkom liječenju. Suraduje s lokalnim zdravstvenim ustanovama.
Nadležno tijelo za obrazovanje	Omogućuje obrazovanje, razvoj i integraciju djeteta.	Jamči pristup uključivom obrazovanju, pruža jezičnu podršku, psihosocijalnu pomoć, prilagođene planove učenja i mogućnost da se nadoknadi propušteno gradivo.
Tijelo za prihvata	Osigurava svakodnevnu podršku, uključujući smještaj i podršku u vezi s drugim materijalnim i nematerijalnim potrebama, uz odgovarajuća postupovna jamstva.	Pruža pomoć pri smještaju, materijalnu pomoć i pomoć u pogledu integracijskih programa. Koordinira osiguranje nematerijalnih uvjeta prihvata putem usluge podrške, pruža specijaliziranu podršku djeci bez pratnje pri prijelazu u stabilno životno okruženje i sudjeluje u multidisciplinarnim procjenama.
Međunarodne organizacije i civilno društvo	Zalažu se za prava djece u postupku azila i zaštitu tih prava.	Pružaju tehničku podršku državama članicama, prate usklađenost s mjerodavnim međunarodnim i europskim normama. Nude pravno savjetovanje, programe jačanja kapaciteta i razvoja svijesti za djecu i njihove skrbnike te osiguravaju pristup specijaliziranim resursima.
Javni tužitelj	Osigurava djetetovu sigurnost.	U nekim zemljama EU+ javni tužitelji nadziru imenovanje skrbnika. Javni tužitelj također igra važnu ulogu u istraživanju kaznenih djela protiv djece ili kaznenih djela koja utječu na djecu, uključujući tražitelje međunarodne zaštite. Njegova je ključna odgovornost osigurati da se odluke koje utječu na dijete donose u skladu s najboljim interesom djeteta.

Subjekt	Uloga	Ključni koraci
Policija	Osigurava sigurnost djeteta, uzimajući u obzir dob, spol i različitost osoba koje dolaze. Pruža informacije o pristupu postupku i savjetuje osobe koje žele podnijeti zahtjev za azil.	Osigurava da se u obzir uzima najbolji interes djeteta tijekom četiriju provjera: sigurnosne provjere, utvrđivanja identiteta, zdravstvenog pregleda i provjere ranjivosti. Upućuje dijete na brzu pomoć i osigurava prisutnost kvalificiranog osoblja s iskustvom u zaštiti djeteta kako bi se provele te provjere. Nakon što se utvrde posebne potrebe ili višedimenzionalna ranjivost, upotrebljava jezik prilagođen djeci i proslijeđuje predmet odgovarajućim nadležnim tijelima. Osim toga, policija može potkrijepiti procjenu najboljeg interesa informacijama povezanim sa sigurnošću u slučaju spajanja obitelji. Ako postoje sigurnosni rizici u vezi s osobom s kojom bi se dijete trebalo spojiti, policija može osigurati te informacije. Policija je obično uključena kada se organizira transfer u odgovornu zemlju EU+ ili u zemlju premještanja. Policija je obaviještena o datumu i vremenu transfera te djetetu može omogućiti pristup zračnoj luci ili, u rijetkim slučajevima, pratiti dijete tijekom transfera ako je to potrebno iz bilo kojeg posebnog razloga. U pravilu se preporučuje da dijete tijekom transfera prati skrbnik.

Prilog III.: Pristup procjeni dobi koji se temelji na najboljem interesu djeteta

Primarna svrha vježbe je kako provesti procjenu dobi da bi bila u skladu s najboljim interesom djeteta. U tu svrhu nadležna tijela moraju:

- prikupiti osnovne informacije kao što su dostupna dokumentacija, osobne izjave i opažanja da bi se poboljšalo razumijevanje djetetovih okolnosti, uključujući dob i
- uzeti u obzir potencijalne rezultate provjere ranjivosti kada se procjena dobi provodi tijekom dubinske provjere.

Ključni čimbenici za procjenu dobi prilagođenu djetetu

Rizik od pogrešno utvrđene dobi: Procijenite vjerojatnost pogrešne identifikacije djeteta kao odrasle osobe ili obrnuto te posljedice koje to ima na njegov pristup pravima i zaštiti.

Vrijeme procjene dobi: Procjena dobi nužan je korak kada postoji osnovana sumnja u pogledu dobi tražitelja međunarodne zaštite. Nadležna tijela unatoč tome moraju procijeniti najprikladnije vrijeme za procjenu dobi i uzeti u obzir je li dijete fizički i emocionalno sposobno proći kroz taj postupak. U slučaju nedavnih uznemirujućih iskustava (npr. brodoloma), nadležna tijela djetetu prvo moraju osigurati svu potrebnu liječničku i psihološku podršku dok pripremaju postupak procjene dobi. Tim se pristupom osigurava procjena dobi što prije, unutar 30 dana, na način koji štiti najbolji interes djeteta i umanjuje rizik od negativnih posljedica.

Dodatne usluge podrške: Kako bi se ublažio stres ili tjeskoba, psihosocijalna podrška prije, tijekom i nakon procjene dobi može pomoći ne samo zbog dobrobiti djeteta, nego i u poticanju spremnosti na suradnju.

Uporaba alternativnih dokaza: Utvrdite jesu li informacije koje se traže u postupku procjene dobi doista ključne te mogu li biti dovoljni alternativni dokazi (kao što su dokumenti ili dosljedne izjave drugih osoba kao što su rođaci, roditelji, prijatelji ili suputnici).

Postupovna nužnost: Pri odlučivanju o potrebi procjene dobi, nadležna tijela moraju procijeniti zahtijeva li situacija hitno utvrđivanje djetetove dobi. To uključuje predmete u kojima su ključne odluke na čekanju, poput dodjele odgovarajućeg smještaja prikladnog za dijete/pretpostavljeno dijete ili pravo na spajanje obitelji i bi li kašnjenje postupka moglo negativno utjecati na dobrobit djeteta ili njegov pravni status. Razmotrite i operativnu izvedivost, uključujući rok i mogućnost nejasnih rezultata.

- Ako rizici za dijete nadmašuju postupovne koristi, odluka se može odgoditi te se s osobom treba postupati kao s djetetom.
- Ako se ne provede procjena dobi, s djetetom se treba postupati kao s djetetom, s pristupom svim povezanim postupovnim jamstvima i koristima u okviru sustava azila.

Pristup usmjeren na dijete: Ako se procjena dobi smatra potrebnom, nadležna tijela moraju osigurati da je postupak organiziran i proveden na način prilagođen djeci. Nadalje, na temelju procjene rizika u procjeni najboljeg interesa u sklopu procjene dobi, nadležna

tijela moraju prilagoditi svoj pristup pojedinačnim djetetovim okolnostima. Odluke moraju odražavati načelo minimalne intervencije i njima se mora osigurati da su odabrane metode za procjenu dobi djeteta razmjerne te da se njima poštuje djetetovo dostojanstvo (npr. ne smiju se dopuštati pregledi koji uključuju golotinju ili pregled spolovila).

Pružanje informacija: Skrbnik, pravni savjetnik i službenik za procjenu moraju osigurati da se djetetu informacije o postupku priopće na jasan način primjeren njegovoj dobi. Dijete mora razumjeti svrhu, primijenjene metode i moguće ishode procjene, uključujući njihovu povezanost sa zahtjevom za azil i način podnošenja žalbe na odluku.

Dokumentiranje: Održavajte transparentnost u postupku donošenja odluka, omogućite preispitivanje odluke ako se pojave nove informacije ili okolnosti.

Žalba: Nadležna tijela osiguravaju da dijete koje je tražitelj međunarodne zaštite, kojem skrbnik pruža podršku, ima pristup pravnom zastupniku i mogućnost osporavanja ishoda procjene, u skladu s nacionalnom praksom.

Učinkovitost i djelotvornost: Ponekad odrasli tražitelji međunarodne zaštite mogu lažno tvrditi da su djeca kako bi iskoristili postupovna jamstva namijenjene djeci. S druge strane, neka se djeca mogu prijaviti kao odrasle osobe, na primjer ako su žrtve trgovine ljudima, a osobe koje ih iskorištavaju dale su im krive informacije ili zato što smatraju da bi kao odrasle osobe imale lakši pristup tržištu rada (što je važan čimbenik zbog pritiska obitelji da financijski doprinesu obitelji). Time se naglašava važnost točnog i pravednog postupka procjene dobi kako bi se održao integritet sustava i spriječilo iskorištavanje, dok se istovremeno osigurava da utvrđeni maloljetni tražitelji međunarodne zaštite dobiju potrebnu podršku. To također zahtijeva da službenici na terenu, uključujući one koji sudjeluju u provjerama ranjivosti i zdravstvenom pregledu (tijekom dubinske provjere), prođu odgovarajuću obuku / posjeduju potrebnu stručnost za rad s djecom i za prepoznavanje pokazatelja ranjivosti.

EUAA, *Praktičan vodič za procjenu dobi*, prosinac 2025. <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0>

Prilog IV.: Primjeri prilagođene podrške djeci u prihvatu u kontekstu njihova najboljeg interesa

- **Prilagođena procjena:** provedite temeljite pojedinačne procjene da biste razumjeli jedinstvene potrebe, okolnosti i preferencije svakog djeteta te utvrdili moguće dodatne posebne potrebe.
- **Personalizirani plan podrške:** razvijte i provedite personalizirane planove podrške na temelju procjena i provjerite jesu li obuhvaćeni svi aspekti djetetove dobrobiti.
- **Plan skrbi i odgovora za djecu u ranjivom položaju i s vrlo specifičnim potrebama:** osigurajte ne samo procjenu višedimenzionalne ranjivosti, već i njezino rješavanje, osobito ranjivosti koje dijete izlažu visokim rizicima (npr. ako su žrtve trgovine ljudima ili rodnog nasilja) odnosno u slučaju djece s drugačijom seksualnom orijentacijom, rodnim identitetom, rodnim izražavanjem i spolnim obilježjima (SOGIESC).
- **Sudjelovanje djece:** osigurajte aktivno sudjelovanje djece u donošenju odluka koje na njih utječu i uzmite u obzir njihovu dob i zrelost.
- **Sigurni smještaj i prostor prilagođen djeci:** omogućite siguran i zaštićen smještaj prilagođen djeci kojim se ispunjavaju specifične potrebe djece. Važno je osigurati prostore prilagođene djeci kako bi se omogućilo sigurno učenje i druženje koje uključuje igru ⁽²³⁸⁾.
- **Obrazovna podrška:** omogućite tečajeve jezika kako bi se djeci pomoglo da se integriraju u lokalni obrazovni sustav i učinkovito komuniciraju. Pružite podršku upisu starije djece u školu, uključujući tečajeve stručne obuke.
- **Posebne obrazovne potrebe:** omogućite specijaliziranu podršku djeci s posebnim potrebama u pogledu učenja.
- **Psihičko zdravlje i psihosocijalna podrška:** olakšajte pristup savjetovanju i psihološkim uslugama za djecu ⁽²³⁹⁾ koja su doživjela traumu ili stres.
- **Zdravstvena skrb:** osigurajte da djeca s kroničnim bolestima ili specifičnim zdravstvenim problemima dobiju odgovarajuću kontinuiranu medicinsku skrb.
- **Društvene i rekreacijske aktivnosti:** organizirajte sportske, umjetničke i druge rekreacijske aktivnosti za poticanje socijalnog razvoja i dobrobit djeteta.
- **Vođenje predmeta:** imenujte voditelje predmeta specijalizirane za zaštitu djece da nadgledaju potrebe djeteta i koordiniraju usluge podrške.
- **Razvoj svijesti o pravima:** informirajte djecu kao i njihove obitelji na jeziku koji razumiju i na način primjeren njihovoj dobi o njihovim pravima i dostupnim uslugama podrške.

⁽²³⁸⁾ Vidjeti 5. poglavlje publikacije *Prostori prilagođeni djeci i sigurni prostori za žene i djevojčice*, EUAA-ove Smjernice o psihičkom zdravlju i dobrobiti tražitelja međunarodne zaštite, treći dio, 2024. <https://www.euaa.europa.eu/publications/mental-health-well-being-applicants-part-iii-toolbox>.

⁽²³⁹⁾ Vidjeti EUAA-ove *Smjernice o psihičkom zdravlju i dobrobiti tražitelja međunarodne zaštite, drugi dio*, 2024., vidjeti fusnotu [84](#).

- **Besplatno pravno savjetovanje, pravna pomoć i pravno zastupanje:** dijete mora imati pristup besplatnom pravnom savjetovanju i besplatnoj pravnoj pomoći kada je primjenjivo.
- **Kulturna osjetljivost:** pružite podršku koja poštuje i uključuje djetetovo kulturno i vjersko podrijetlo i prakse.
- **Redovito praćenje:** redovito preispitujte djetetove okolnosti kako bi se podrška prilagodila s obzirom na to da se njegove potrebe s vremenom mijenjaju.
- **Mehanizmi povratnih informacija:** uspostavite kanale kojima djeca mogu izraziti svoje mišljenje i dati povratne informacije o podršci koju primaju, čime se osigurava da se njihova mišljenja čuju i uzmu u obzir.
- **Specijalizirana obuka za osoblje:** osigurajte obuku za osoblje uključeno u postupak prihvata, uključujući socijalne radnike, pravne savjetnike i zdravstvene radnike s naglaskom na posebnim potrebama djece i postupovnim jamstvima.

Prilog V.: Obrazac za procjenu najboljeg interesa

Obrazac za procjenu najboljeg interesa novi je EUAA-ov alat za podršku državama članicama u provedbi zahtjeva specifičnih za djecu na temelju pakta. Obrazac će se možda ažurirati nakon provedbe pilot-faze.

Ured za publikacije
Europske unije

